

lottstift.no - Analyse mot lovkrav

Fakta om rapporten

Fakta om rapporten

Oppdragsgiver: Sindre Aldal Johannessen, sindre.johannessen@lottstift.no

Utført av: Ana Maria Ramirez, Moa Björk og Bogdan Cerovac

Vår referanse: Joachim Henstad,

joachim.henstad@funka.com

, 486 06 772

Nettstedets navn: Lotteri- og stiftelsestilsynet

URL: <https://lottstift.no>

Deler som ikke inngår: PDF-dokument, Tredjepartsløsinger

Tidsperiode for undersøkelsen: 2.12.2022 - 14.1.2023

Utstyr og nettlesere som ble benyttet:

- Mac OSX,
- Windows 10,
- Windows 11,
- Iphone 10,
- Samsung Galaxy S22,
- NVDA,
- VoiceOver på Mac,
- VoiceOver på iPhone,
- TalkBack på Android,
- Google Chrome (siste),
- Mozilla Firefox (siste),
- Safari (siste).

Undersøkelsens omfang

Teknisk: Revisjon

Pedagogisk: Revision

Innhold: Statusrapport

PDF: Ikke

Publiseringsverktøy: Ikke

Bakgrunn

Funka Nu AB har gjennomført en gransking av nettstedet for å bedømme hvor godt nettstedet oppfyller kravene til universell utforming. Granskingen består av et antall kontrollpunkter som vi har utviklet for å måle alle relevante aspekter knyttet til universell utforming i nettbaserte grensesnitt. For hvert punkt finnes følgende bedømmelser:

- **Ingen feil funnet.** Grensesnittet oppfyller kravene i punktet på en tilfredsstillende måte på de delene av løsningen vi har kontrollert. Det kan bety alt fra gode løsninger til akseptable løsninger.
- **Ingen feil funnet men kan forbedres.** Grensesnittet oppfyller kravene i punktet på en tilfredsstillende måte opp mot gjeldende lovpålagte krav. At punktet er satt som "kan forbedres" betyr at vi ser forbedringspotensialer utover det som er inkludert i lovpålagte krav.
- **Underkjent.** Det er opplagte problemer med universell utforming som må korrigeres.
- **Ikke aktuelt.** Grensesnittet bruker ikke den type løsning som kravet gjelder, eller så er punktet av en annen grunn ikke bedømt innen rammene for granskingen

Funkas metodikk er utviklet i nært samarbeid med den svenske handikapbevegelsen, og alt vi anbefaler er testet ut i virkeligheten. Vår virksomhet bygger på de internasjonale retningslinjene for universell utforming, Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0). WCAG 2.0 AA er det nivået som i øyeblikket gjelder for det norske og europeiske regelverket. Når Webdirektivet trer i kraft i Norge vil minimumskravene i den europeiske standarden EN 301 549 gjelde, som kommer til å harmoniseres med WCAG 2.1, som ble publisert den 5.juni 2018.

Funkas lange erfaring med universell utforming og testing med brukere med ulike behov og forutsetninger, med og uten hjelpemidler, viser at WCAG 2.0 alene ikke er tilstrekkelig. Vi har derfor utarbeidet våre egne testkriterier for punktene som kompletterer det internasjonale regelverket som både offentlig og privat sektor er pålagt å følge gjennom det norske lovverket.

Funka har på oppdrag fra EU gjort tilstandsrapport innen universell utforming i EU og utvalgte land, deriblant Norge. Videre begynte vi i 2015 å utvikle målemetoder for den kommende EU-lovgivningen om universell utforming av IKT. I Norge har vi hjulpet Difi med veiledningstekster for hvordan jobbe med universell utforming,

samt med utvikling av indikatorsett for konkret statusmåling av et nettstedets grad av universell utforming.

Funka er den eneste private aktøren i verden som har fått i oppdrag å gjøre offisiell oversettelse av WCAG. Denne oversettelsen danner også grunnlaget for den svenske E-delegasjonens Veiledning for webutvikling, som er de offisielle retningslinjene for hvordan man bør arbeide med nettsteder innom offentlig sektor i Sverige.

Funkas spesialister har siden 2008 deltatt i arbeidet med å ta frem EN 301 549 på oppdrag fra EU-kommisjonen. Vi er utnevnte eksperter i Special Task Force for ETSIs regning harmoniserer EN-standarder med WCAG 2.1, og for å kunne oppfylle kravene i Webdirektivet når det gjelder dokument og apper. Dessuten er vi valgt inn som tekniske eksperter i den svenske speilkomitéen hos Swedish Standards Institute, som representerer Sverige i standardiseringsarbeidet. Vi leder ekspertgruppen som gir EUs medlemsland og kommisjonen støtte i overgangsperioden for Webdirektivet, og utformingen av tilsynsmetodikk og tilgjengelighetsdeklarasjon.

Sammendrag av granskingen

Lotteri- og stiftelsestilsynets samfunnsoppdraget er viktig for ansvarlig pengespil, sterk frivillighet og trygge stiftelser.

Dette betyr at nettstedet, lottstift.no, har en viktig rolle i samfunnet, derfor er det enda viktigere at personer med funksjonsnedsettelse ikke ekskluderes.

Vårt inntrykk er at nettsiden er nokså tilgjengelig, men det inneholder fortsatt flere feil i henhold til WCAG sine retningslinjer.

De fleste av feilene er ganske enkle å løse, og ved å følge våre anbefalinger kan dere løse alle feilene på en effektiv måte.

Vi har ikke gransket

Pengespillregisteret

og

Stiftelsesregisteret

, da disse to er såpass selvstendige og bør også granskes selvstendig.

Hovedområder som vi ser som problematiske er:

- overskrifter - overskrifter er viktige og nyttige for alle brukere, til og med søkemotorer. Blinde bruker dem ofte til navigering og for å få oversikt over innholdet, så det må gjøres en grundig vurdering fra et innholds-, design- og kodeperspektiv.
- tastaturnavigasjon - elementer som ikke er kodet riktig, kan hindre bruk av tastatur. Samtidig er det kritisk at fokus på interaktive elementer alltid er synlig.
- utforming av skjemaer - skjemaer er den viktigste kommunikasjonskanalen og må følge regler for at de kan brukes av flest mulig.

Vi har sett at dere bruker Highcharts for flere visualisasjoner og anbefaler at dere sjekker flere

tilgjengelighetsmuligheter som finnes i Highcharts

for å lage enda mer tilgjengelige presentasjoner.

Som konklusjon - vi mener at vår analyse skal hjelpe dere med å løse disse utfordringene og den vil også være et godt underlag for tilgjengelighetserklæringen.

Vi i Funka ønsker dere lykke til med arbeidet dere står foran! Vi har stor tiltro til at dere kan gjøre løsningen deres enda mer tilgjengelig for så mange som mulig!

Kort granskning av "Søknadar om straumstøtte"

I tillegg til nettsiden, ba oppdragsgiver oss om å gjøre en enkel vurdering av

Søknadar om straumstøtte

. Der oppdaget vi flere problemer, som kan oppsummeres som følge:

- nettsiden mangler tittel,
- språk på siden er ikke definert i koden,
- bilder mangler alternativ tekst (logo),
- flere feil ved bruk av ARIA i koden (aria-label på role presentation),
- "Søknadar fordelt etter kategori" mangler semantikken for skjermlesere, fungerer ikke med tastatur (får ikke detaljer),
- modalvindu kan ikke lukkes med tastatur,
- modalvindu tillater interaksjon bak modalen,
- modalvindu er ikke kodet med riktig semantikk og derfor vanskelig å betjene for skjermlesere,
- "Tal søknadar etter kommune - klikk i kart for detaljar" - kart kan ikke brukes med tastatur eller skjermleser,
- Oversikt alle søknadar - kompleksiteten kan gjøre den vanskelig å betjene for skjermleserbrukere (delt i to tabeller og role grid), kunne være forenklet.

Vår anbefaling er å undersøke tilgjengelighetsmuligheter i "Shinyapps", eventuelt sjekke med dens leverandør eller lage en tilgjengelig versjon med samme datagrunnlag.

Kommentarer og anbefalinger

Generelle poeng

GE90: Sider og funksjoner er konsekvent beskrevet i lenker, referanser og overskrifter

✖ Underkjent

Bakgrunn

Nettstedet skal være konsekvent i hvordan ulike funksjoner, lenker og områder beskrives. Da blir det både tydeligere og enklere å bruke. Hvis en tjeneste for eksempel heter "e-tjeneste" på en side, så skal ikke den samme tjenesten hete "selvbetjening" på en annen.

Kommentar

Vi har sett problemer med ikke-konsekvent bruk av overskrifter, for eksempel "Om Lotteri- og stiftelsestilsynet", og "Tips oss"-sidene, som er visuelt like, men semantisk sett bruker den ene en overskrift og den andre ikke (den bruker). Dette er underkjent.

Forbedring: Forsiden, under "Aktuelt" inneholder kortkomponenter som burde gi tydeligere visuelle indikasjoner på at de er klikkbare/lenker.

Aktuelt

[Sjå alle](#)

100 nye millioner til tiltak som inkluderer fleire barn og unge i idrett og friluftsliv

NYHET 15.12.2022

Det straffar seg å utnytte tillitsbaserte støtteordningar

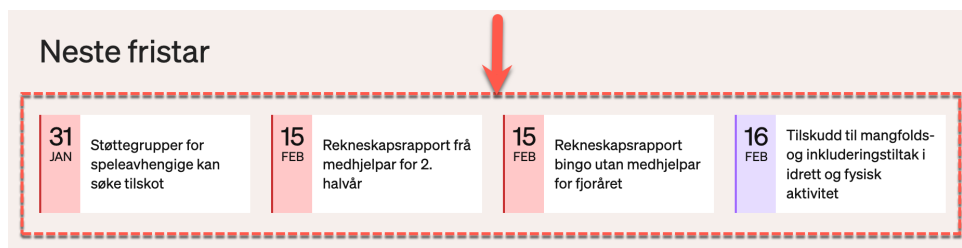
NYHET 02.12.2022

Lotteritilsynet starter tvangsmulkt da Unibet-eier fremdeles retter sine nettspill mot Norge

NYHET 21.11.2022

Forbedring - det samme gjelder også "Neste fristar" på forsiden.

Sidereferanser

[Om Lotteri- og stiftelsestilsynet](#)

[Tips oss](#)

Anbefalinger

Vi foreslår at komponenter med lik funksjonalitet bruker konsekvent semantikk, ellers kan det bli vanskelig å forstå for skjermleserbrukere.

Samtidig er det lurt å utforme klikkbare flater som tydelig indikerer at de er klikkbare. Dette kan gjøres på flere måter, avhengig av hvilke andre metoder som er brukt for andre interaktive komponenter.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.2.4 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.4 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.3.2.4](#)

Html og css

HC10: Velg teknikker som lar deg bygge universelt utformet

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Du finnes flere ulike teknikker som kan brukes for å formidle informasjon og tjenester på et nettsted.

Funka anbefaler å bruke disse teknikkene i første rekke:

- HTML
- CSS
- WAI-ARIA

Disse teknikkene kan brukes på en veldig tilgjengelig måte, samtidig som de har god støtte i ulike nettlesere og hjelpemidler.

Bruk **ikke** Java applets, Flash eller Silverlight. Dette er teknikker med noe funksjonalitet for tilgjengelighet, men som i praksis skaper problemer for brukerne

I enkelte tilfeller kan det være grunn til å bruke noen av disse teknikkene. Men det er kun hvis det ikke finnes et annet alternativ og du har full kontroll på brukerne og deres utstyr.

Kommentar

Ingen bruk av teknologier som har kjente tilgjengelighetsbarrierer som Flash, Silverlight eller Java applets...

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 4.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.1](#)

HC30: HTML-koden inneholder ingen alvorlige feil

! Ingen feil funnet
men kan
forbedres

Bakgrunn

Det eksisterer flere ulike HTML-standarder. Hver standard har sine egne regler for hvilke elementer og attributter som kan brukes. Noen eksempler på standarder er html4, html5, xhtml 1.0 og xhtml 1.1.

Funka anbefaler alltid HTML5 som standard fordi det har økt tilgjengelighet sammenlignet med eldre standarder. Noe å huske på er at html5 er en levende standard som legger til nye elementer og attributter fortløpende. Sjekk derfor at de nye elementene og attributtene støttes i både nettlesere og verktøy før du bruker dem.

For at nettlesere, hjelpemidler og andre verktøy skal tolke koden korrekt, må de vite hvilken standard den aktuelle siden er kodet i. Angi dette øverst i koden på samtlige HTML-sider på nettstedet, med en !DOCTYPE-deklarasjon.

Slik deklarerer du !DOCTYPE i HTML5:

```
<!DOCTYPE HTML>
```

Følg valgt standard

Det er ikke tilstrekkelig å deklarere en viss standard, det er viktig å faktisk følge den. Standarden er utviklet for at de som utvikler nettsteder, nettlesere og hjelpemidler skal ha en felles kilde å forholde seg til, for å sikre at innholdet på nettstedet presenteres på en optimal måte for besøkeren.

Robust kode

W3C påpeker i WCAG fire viktige spesifikasjoner som koden må følge for å bli ansett som robust:

- Bruk komplette start- og avslutningstagger.
- Ikke angi samme id-verdi på to ulike elementer på samme side.
- Ikke angi samme attributt to ganger i samme element (for eksempel to alt-attributter i samme img-element).
- Elementene et nøstet i henhold til standarden.

Dersom det er avvik fra disse spesifikasjonene anses grensesnittet ikke som robust nok til å oppfylle kravene til WCAG.

Andre typer avvik fra spesifikasjonene anses ikke å gi like store tilgjengelighetsproblemer, men Funka anbefaler at det ikke skal være noen avvik fra spesifikasjonene i det hele tatt.

Det finnes flere forskjellige verktøy for å sjekke hvordan man følger spesifikasjonene ved å validere koden mot valgte standarden. W3C har sitt eget HTML-valideringsverktøy, følg lenken under:

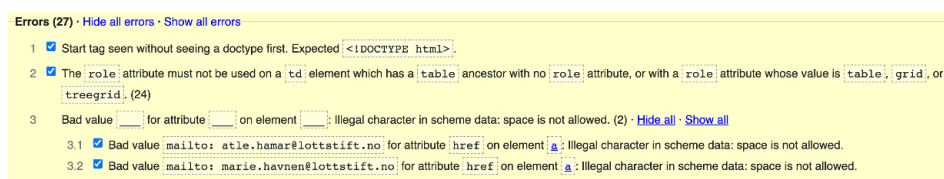
validator.w3.org

Kommentar

Vi sjekket flere sider tilgjengelige fra hovedmenyen og fant feil på "Tips oss" og "Kontakt oss".

Vi fant ingen alvorlige feil som direkte påvirker tilgjengeligheten, men uansett så foreslår vi å forbedre følgende.

Feil i "Kontakt oss":

The screenshot shows the W3C HTML Validator interface with the following errors:

- 1 Start tag seen without seeing a doctype first. Expected: `<!DOCTYPE html>`.
- 2 The `role` attribute must not be used on a `td` element which has a `table` ancestor with no `role` attribute, or with a `role` attribute whose value is `table`, `grid`, or `treegrid`. (24)
- 3 Bad value for attribute on element : Illegal character in scheme data: space is not allowed. (2) - Hide all - Show all
 - 3.1 Bad value `mailto: atle.hamar@lottstift.no` for attribute `href` on element `a`: Illegal character in scheme data: space is not allowed.
 - 3.2 Bad value `mailto: marie.havnen@lottstift.no` for attribute `href` on element `a`: Illegal character in scheme data: space is not allowed.

Feil nummer 1 - er ikke relevant, kom med på grunn av verktøyet.

Feil nummer 2 - attributt

Problem att visa HTML-tag: code

er overflødig.

Feil nummer 3 - det er ikke lov å bruke mellomrom når vi lenker.

Feil i "Tips oss":

Errors (7) · [Hide all errors](#) · [Show all errors](#)

- 1 ☒ Start tag seen without seeing a doctype first. Expected `<!DOCTYPE html>`.
- 2 ☒ Element `option` without attribute `label` must not be empty.
- 3 The attribute on the element is obsolete. [Use CSS instead](#). (4) · [Hide all](#) · [Show all](#)
 - 3.1 ☒ The `frameborder` attribute on the `iframe` element is obsolete. [Use CSS instead](#). (2)
 - 3.2 ☒ The `scrolling` attribute on the `iframe` element is obsolete. [Use CSS instead](#). (2)
- 4 ☒ The value of the `for` attribute of the `label` element must be the ID of a non-hidden form control.

Fant ingen alvorlige feil, men i feil nummer 2 fant vi et tomt

Problem att visa HTML-tag: code

element i

Problem att visa HTML-tag: code

.

Sidereferanser

[Tips oss](#)

[Kontakt oss](#)

Anbefalinger

Forbedringsforslag knyttet til feil i "Kontakt oss":

Feil nummer 1 er som nevnt ikke relevant, kom med på grunn av verktøyet.

Feil nummer 2 - attributt

Problem att visa HTML-tag: code

er overflødig og bør fjernes.

Feil nummer 3 - det er ikke lov å bruke mellomrom når vi skriver

Problem att visa HTML-tag: code

lenker. Hvis hvem som helst bruker lenke som inneholder mellomrom, eller kopierer den, får de mellomrom med seg (mellomrom er i slike tilfeller konvertert til

Problem att visa HTML-tag: code

, for eksempel:

[%20atle.hamar@lottstift.no](#)

). Det er bare å slette mellomromet.

Feil i "Tips oss":

Feil nummer 2 - bruk en fornuftig tekst i stedet for en tom verdi når det gjelder

"default" valg i

Problem att visa HTML-tag: code

, for eksempel "Vennligst velg".

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 4.1.1 (A)

WCAG 2.1 - 4.1.1 (A)

EN 301 549 - 9.4.1.1

HC80: Innholdets leserekkefølge er logisk

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Når du styrer layout og presentasjon med hjelp av CSS, kan du posisjonere ulike områder visuelt helt uavhengig av hvor de er plassert i HTML-koden.

Hjelpemiddelet leser derimot nettstedets HTML-kode ovenfra og ned, som innebærer at presentasjonsrekkefølgen kommer i den rekkefølgen innholdet er lagt i koden og ikke den visuelle rekkefølgen som CSS-koden bestemmer.

Innholdets rekkefølge må derfor være logisk og speile den visuelle rekkefølgen.

Vi anbefaler at brukeren skal kunne se innholdet selv når CSS-filene er blokkert.

Dette gjør det mulig for brukeren å kontrollere hvordan informasjonen presenteres.

Det faktum at det er mulig å bruke, betyr ikke at brukeropplevelsen er optimal.

Dette kan for eksempel være en meny som presenteres to ganger, eller viser flere nivåer, før brukeren velger noe. Selvfølgelig må slike problemer minimeres, men noen ganger kan det være nødvendig å ha slike tilfeller, for eksempel for å oppnå god funksjonalitet når grensesnittet er bygget responsivt.

Apper

Leserekkefølgen med en skjermleser i en app, kan variere avhengig av operativsystemet.

iOS

Leserekkefølgen med VoiceOver bestemmes basert på det visuelle grensesnittet.

Rekkefølgen er venstre til høyre, opp til ned. Utviklere kan justere rekkefølgen slik at den samsvarer med leserekkefølgen.

Android

Med TalkBack faller rekkefølgen på det etterfølgende objektet i koden. Også her kan det bety at rekkefølgen ikke samsvarer med leserekkefølgen, og derfor kan utviklere sette sin egen rekkefølge.

Kommentar

Dette er godkjent, bra jobbet.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.2 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.2 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.2

Grensesnittets fleksibilitet

RD10: All informasjon skal være mulig å nå og bruke uavhengig av skjermstørrelse

× Underkjent

Bakgrunn

Det er vanligvis umulig å forutsi hvor, når og hvordan brukeren velger å bruke grensesnittet. Derfor bør du aldri fjerne muligheten til å få tilgang til all informasjon og funksjonalitet i grensesnittet, selv om det vises på en liten skjerm. Du kan imidlertid med fordel endre presentasjonen, og for eksempel skjule en del tekst og funksjoner med områder som kan kollapse og ekspandere for å spare plass.

Vi deler vanligvis skjermbredde inn i tre hovedkategorier:

- Store skjermbredde, som på vanlige desktops og laptops, med eller uten en ekstern skjerm.
- Mellomstor skjermbredde, som på nettbrett eller laptops der lavere oppløsning brukes.
- Liten skjermbredde, som på mobiltelefoner.

En finere inndeling kan være nødvendig, avhengig av grensesnittet. Men det er viktig at det fungerer godt i hele spekteret, fra små mobiler til store skjermer, og at det fungerer både i stående og liggende visning.

Grensesnittet skal fungere fra minst 320 CSS-piksler bredde, eller 256 CSS-piksler høyde.

320 x 256 CSS piksler tilsvarer en "viewport" på 1280 x 1024 CSS piksler ved 400 % zoom. Du kan teste dette selv ved å sette bredden på nettleservinduet til 1280

CSS-piksler og zoome til 400 %.

Linjelengder

En anbefaling er at linjelengder for løpende tekst bør ligge på mellom 50 og 80 tegn, inkludert mellomrom i alle skjermstørrelser.

Det finnes ulike prinsipper og metoder som kan brukes for å bygge responsive løsninger. Det er bra om linjelengder og flater tilpasser seg bredden på vindu. Men viktigst er det at grensesnittet går å bruke i alt fra mindre til svært brede skjermer, og at presentasjonsrekkefølgen er logisk, uansett skjermbredde. Men sørg også for at linjelengdene ikke blir for korte, slik at lange ord ikke får plass og bryter linjen.

Navigering

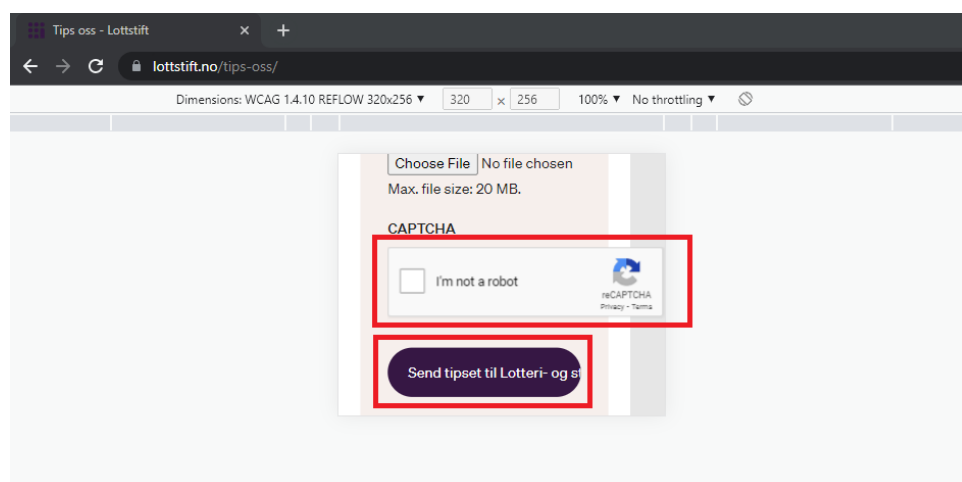
Så snart synlig navigasjon kollapser i en såkalt hamburgermeny, blir grensesnittet generelt vanskeligere å bruke. En anbefaling er derfor å prøve å opprettholde navigasjonen der nivå én er synlig i så mange skjermstørrelser som mulig.

Hvis du forenkler slik at ikke all informasjon eller alle tjenester kan nås i en skjermstørrelse, må du tilby brukeren muligheten til å komme til det vanlige grensesnittet.

Kommentar

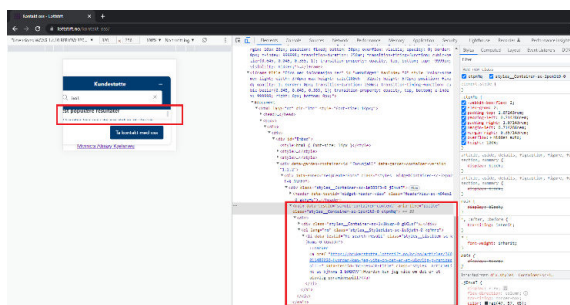
Vi fant flere feil og må underkjenne punktet.

Skjemaet i 'Tips oss' har problemer med responsiviteten på mobil når det gjelder knappen for å sende informasjon. Det er også et problem med 'I'm not a robot' CAPTCHA som bryter ut av designet.

Det er veldig vanskelig å betjene "Kundestøtte" på små skjermer eller ved stor

forstørrelse:

Knappen på "Kontakt oss"-siden tar opp veldig mye plass på små skjermer:

Kontakt oss

Oppdatert 02.01.2023

På denne sida finn du relevant
kontaktinformasjon. Har du
spørsmål eller sk

Sidereferanser

[Tips oss](#)

[Kontakt oss](#)

Anbefalinger

Problem med knapp "Send tipset til Lotteri- og stiftelsestilsynet" kan løses på flere måter, muligens med CSS (bruk

Problem att visa HTML-tag: code

på den) eller alternativt kan den kanskje få kortere navn, som for eksempel "Send tipset".

Problemene med CAPTCHA ligger hos tredjepart, men vi kan fikse det ved hjelp av CSS. Kanskje vi kan starte med å ha mindre padding på små skjermer. Hvis det ikke hjelper, kan vi tvinge CAPTCHA til å ha maksimum bredde på 100. For eksempel:

```
#input_13_14 div,  
#input_13_14 div iframe {  
  max-width: 100% !important;  
}
```

Løsningen for "Kundestøtte" i iframe får veldig lite vindu for å kunne se resultater på grunn av elementer øverst (tittel, søkefelt) og nederst (knapp "Ta kontakt med oss"). Det vil være lurt å endre den slik at innholdet får mer plass, og elementene øverst og nederst mindre plass. Det kan være lurt å teste dette på en skjermstørrelse på 320px x 256px, som ikke bare gjelder mobiltelefoner, men også visning ved stor zoom.

Forbedring: "Kontakt oss" knappen på "Kontakt oss" siden bør gjøres noe mindre på mindre skjermer. Potensielt kan dere kanskje droppe spørsmålstegn-ikonet (som også er relatert til NL110).

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.8 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.8 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.10 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.10](#)

RD30: Grensesnittet skal kunne vises og brukes uten at brukeren må rulle i mer enn én retning

× Underkjent

Bakgrunn

Det er umulig å forutse hvordan en bruker velger å vise eller bruke et grensesnitt. Grensesnittet må derfor være responsivt. Det skal tilpasse seg skjermbredden brukeren velger, uten at innhold eller funksjoner forsvinner.

Om innhold eller funksjoner ikke er synlig på brukerens skjerm, er kun vertikal eller horisontal skrolling tillat, ikke begge retninger samtidig. Grensesnittet må fungere med denne forutsetningen fra minst 320 piksler bredde, eller 256 piksler høyde.

Unntak kan være nødvendig for noe innhold, for eksempel tabeller, diagrammer eller illustrasjoner.

Kommentar

Punktet er underkjent på grunn av problemene beskrevet i punkt RD10 ("Tips

oss").

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 1.4.10 (AA)

EN 301 549 - 9.1.4.10

RD40: Nettstedet er fullt brukbart og lesbart ved forstørring opp til og med 200 prosent

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

I eldre nettlesere kan brukeren tilpasse tekststørrelsen kun dersom teksten er matet inn med relative mål (for eksempel em og %). Denne innstillingen har i dag havnet i skyggen av den mer utsprede zoom-funksjonen som forstørrer alt, uavhengig av målenheter på teksten .

Det må være mulig for brukeren å zoome nettstedet opp til 200 % uten at flater legger seg over hverandre og gjør teksten tunglest eller funksjonene vanskelige å bruke. Det er selvfølgelig en grense der en alt for liten skjerm med alt for mye zoom ikke fungerer, men når brukeren når dit, skal denne fortsatt kunne zoome videre, selv om det da kan innebære at brukeren må skrolle sidelengs for å kunne lese all tekst.

Du sikrer at brukeren kan zoome, også i mobile enheter, med følgende kode i toppteksten:

```
<meta name="viewport" content="user-scalable=yes">
```

Attributtet content kan inneholde flere verdier for å styre presentasjonen på skjermer. Bruk av verdien maximum-scale kan hindre brukeren i å zoome, selv om du har angitt verdien user-scalable=yes. Vi anbefaler derfor at du ikke bruker maximum-scale. Øvrige verdier for content har vi frem til nå ikke sett noen problemer med.

Det finnes ingen nøyaktig løsning for hvordan zoom skal oppføre seg på nettstedet ditt, men her er noen anbefalinger for vanlige webgrensesnitt:

- Nettstedet skal automatisk tilpasse seg etter vindusstørrelsen, men det er viktig å legge inn mekanismer som hindrer at linjelengdene overstiger 80 tegn inklusive mellomrom, eller at de blir så korte at ikke hele ord kan vises.
- Om brukeren endrer tekstforstøringsfunksjonen i nettleseren, skal ikke dette forårsake at innhold ikke kan leses eller funksjoner ikke kan brukes.
- Forstørring via nettleser med zoomfunksjon skal minst fungere opp til 200 %.
- Ved forminskning av vinduer, eller tekststørrelse, skal teksten fortsatt være mulig å lese og funksjonene mulig å bruke.

Kommentar

Ingen feil funnet, bra jobbet.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.4 \(AA\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.4.8 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.4 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.8 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.4](#)

RD60: Brukere kan få tilgang til all informasjon og bruke alle funksjoner uavhengig av skjermretning

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Når innhold presenteres for en bruker, skal innholdet ikke låses til en stående eller liggende visning. Brukeren skal kunne velge hvordan innholdet skal vises. Noen ganger er det ikke mulig uten at formålet med funksjonen går tapt. Filmer og tabeller må være responsive og vises uavhengig av retning, med mindre det er en spesiell grunn. Videoer som vises i fullskjermmodus, krever for eksempel ofte at enheten har liggende retning, men bør spilles av i stående retning.

Brukeren kan ha behov for å bruke mobile enheter eller nettbrett i en bestemt retning i en bestemt situasjon, for eksempel om enheten sitter fast i en holder på en rullestol. Derfor bør retningen til brukergrensesnittet tilpasses brukerens forhold. En konsekvens er at opplevelsen ikke er optimal, men den skal fungere. Et eksempel på dette er en video i stående visning.

Denne retningslinjen gjelder endringer av innhold eller funksjoner på grunn av

skjermretningen, ikke skjermstørrelsen.

Kommentar

Ingen feil funnet. Godt jobbet.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 1.3.4 (AA)

EN 301 549 - 9.1.3.4

Navigasjon og lenker

NL20: Grensesnittet kan styres ved hjelp av tastatur både på mobil og stor skjerm

× Underkjent

Bakgrunn

Det er mange måter å styre en datamaskin eller telefon på. Det finnes ulike løsninger for å bevege musepekeren, klikke og mate inn tekst. Når du gjør grensesnittet mulig å styre med mus, tastatur og berøringsskjerm, kan brukeren selv velge input-enhet. Noen brukere har færre valgmuligheter enn andre. Det kan dreie som at de kanskje ikke kan bruke et standard tastatur, men må navigere med mus. Andre brukere kan ikke bruke noen form for museløsning og må navigere med tastatur.

Et grunnprinsipp i WCAG er at det skal være mulig å styre grensesnittet med kun tastatur, både på stor og liten skjerm. Dette må være mulig for å følge retningslinjene.

Det kan gjøres unntak for dette prinsippet. For eksempel når det ikke finnes noen fornuftig måte å gjøre funksjonen brukbar på, uansett input-enhet.

Vanlige problemer

Legg ikke inn funksjoner som gjør at brukeren må klikke eller holde musepekeren over ulike områder, som for eksempel menyer som krever at brukeren peker med musen. Unngå også lister som oppdaterer siden eller flytter fokus så fort verdien i listen endres. Slike løsninger skaper store problemer, særlig for personer som må navigere med tastatur, men også for mennesker med nedsatt presisjonsevne eller de som sitter i urolige miljøer.

Vær forsiktig med å endre interaksjonsmønstre som brukerne er vant med. De som for eksempel navigerer mellom lenker og skjemaobjekt med tastatur, gjør det

med tab-tasten. Om det plutselig forventes at de skal bruke piltastene i stedet, vil mange få problemer.

Vær også oppmerksom på at kombinasjonen responsivt design og zoom, ofte resulterer i en mobilvisning, selv for desktop-brukere. Det er derfor viktig at det fungerer uavhengig av input-enhet, også i mobilvisning.

Kommentar

Punktet er underkjent på grunn av problemer med bruk av tastatur.

"Kontakt oss" siden inneholder en knapp som ikke kan nås med tastatur på grunn av feil i koden.

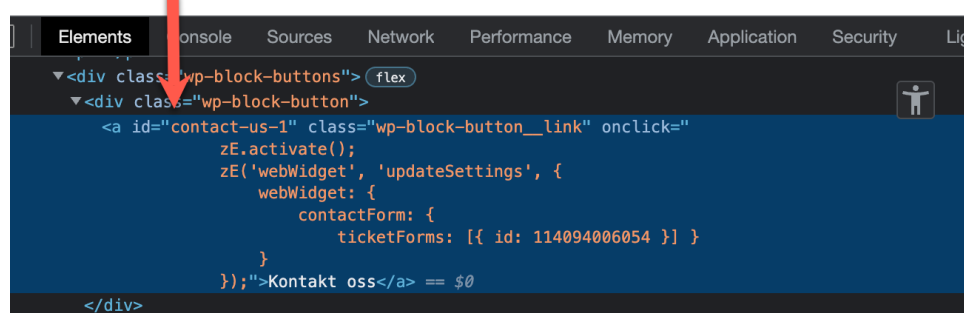
Kontakt oss

Oppdatert 02.01.2023

På denne sida finn du relevant kontaktinformasjon. Har du et spørsmål som du skal sende oss dokument i konkrete saker, ta kontakt via e-post.

Har du generelle spørsmål? Bruk kontakt-knappen under. Skriv kva du lurer på, og gi oss forslag til svar. Dersom du ikkje finn svar her, kan du sende inn spørsmål som vi får tilbakemelding frå oss innan kort tid.

[Du kan også gå til ofte stilte spørsmål og svar](#) og sjå om du finn svar på dine spørsmål.

Sidereferanser

[Kontakt oss](#)

Anbefalinger

"Kontakt oss" knapp burde være laget med

Problem att visa HTML-tag: code

, da vil det funke med tastatur uten problemer.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.1.3 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.1.3 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.1.1](#)

[EN 301 549 - 9.2.1.2](#)

[EN 301 549 - 9.3.2.1](#)

[EN 301 549 - 9.3.2.2](#)

NL30: Rekkefølgen ved tastaturnavigering er logisk

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Brukere som navigerer med tastaturet, kan ikke styre rekkefølgen på samme måte som brukere som benytter mus eller pekeskjerm. I stedet er det nettstedet som styrer navigasjonsrekkefølgen. Ofte handler dette kun om tab-rekkefølgen. Den vanligste måten å hoppe mellom objekter med tastaturet på, er å trykke gjentatte ganger på tab-tasten. Da flyttes fokus mellom nettsidens ulike lenker og skjemaobjekt.

Tab-rekkefølgen er vanligvis den samme rekkefølgen innholdet ligger i koden. Hver gang brukeren trykker på tab-tasten hopper fokuset fra en lenke eller et skjemaobjekt til neste.

Attributtet tabindex kan benyttes for å styre tab-rekkefølgen. I enkelte tilfeller kan

det være grunn til å benytte dette attributtet, for eksempel for å hindre et objekt i å få fokus. Men alle objekter som brukeren navigerer mellom med tab-tasten, bør ligge i en logisk rekkefølge i sidestrukturen, og da trengs ikke tabindex for å styre rekkefølgen.

Tabindex fungerer som følger:

- Tabindex = 0 legger til inaktive objekt, som for eksempel en div, i rekkefølgen på det stedet de naturlig ligger i sidens struktur. Vår anbefaling er å benytte HTML-element som har innebygd interaktivitet, slik som lenker og skjemaobjekt. Men det kan finnes situasjoner der det er nødvendig å la brukeren benytte tab-tasten for å komme seg til andre typer objekt, og da skal tabindex=0 brukes.
- Tabindex > 0 prioriterer objekter og endrer navigasjonsrekkefølgen, slik at den ikke følger sidens struktur. Rekkefølgen blir fra laveste nummer og oppover. Etter at brukeren kommer til objektet med høyeste tabindex-verdi, fortsetter rekkefølgen fra det første interaktive objektet i koden.
- Tabindex - 1 gjør at objektet ikke går å tabbe seg til, men at det kan få fokus gjennom script. Kan for eksempel benyttes for å sette fokus på en feilmelding med script slik at det formidles til hjelpemiddelsbrukere.

I en del funksjoner navigerer brukeren med andre taster også, for eksempel piltastene for å flytte fokus mellom ulike radioknapper. Det er viktig at ikke bare tabrekkefølgen er logisk, men at annen tastaturnavigasjon også har en logisk rekkefølge.

Kommentar

Vi fant ikke problemer. Godt jobbet, dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.3 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.3](#)

NL40: Fokus er visuelt tydelig når brukeren forflytter seg med tastatur

× Underkjent

Bakgrunn

Når brukeren forflytter seg med tastatur på et nettsted eller i en funksjon, må det være visuelt tydelig hvor fokus er. Når man for eksempel benytter Tab-tasten for å ta seg gjennom menyen kan det menyalternativet som akkurat nå har fokus fremheves med en ramme eller ved at fargerne endres. I en del funksjoner kan man forflytte seg med piltastene og da gjelder samme anbefaling: Det objektet som har fokus skal være visuelt tydelig fremhevet.

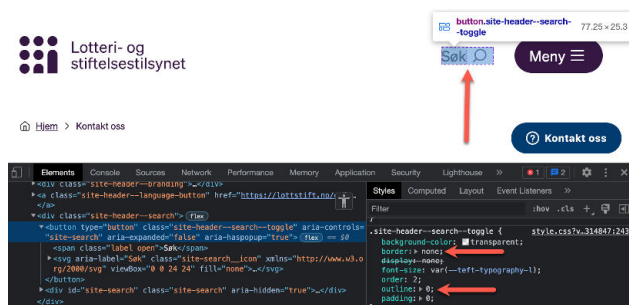
Selv skjulte lenker og snarveier skal løftes frem og vises visuelt når de får fokus ved tastaturnavigering.

Den visuelle fremhevingen skal være tydelig. Det holder altså ikke med den innebygde fremhevingen i nettleseren. Det kan i stedet være en noe tykkere ramme, en tykkere understreking, invertering av farger eller en endring av bakgrunn.

Kommentar

Vi fant flere interaktive elementer som mangler fokusmarkering. Derfor er dette punktet underkjent.

Søk- og menyknappen mangler fokusmarkering.

Anbefalinger

Årsak ligger i CSS-koden. Knapper bruker

Problem att visa HTML-tag: code

og

Problem att visa HTML-tag: code

som fjerner fokusmarkeringen. Vi foreslår å beholde

Problem att visa HTML-tag: code

som minimum, men det er også mulig å bruke "border" for å få avrundinger og

mer visuell fleksibilitet.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 2.4.7 (AA)

WCAG 2.1 - 2.4.7 (AA)

EN 301 549 - 9.2.4.7

NL50: Det finnes snarveier for å muliggjøre raskere navigering med tastaturet

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

For brukere som navigerer med tastaturet kan det være krevende å måtte tabbe seg gjennom lenkesamlinger på alle sidene, for eksempel en menystruktur. Har man først funnet den siden man søkte, er det innholdet man er interessert i.

For å tilrettelegge for disse brukerne, skal det finnes snarveier på sidene. Den vanligste snarveien er forbi navigasjonen til sidens innhold. I visse sammenhenger kan det også være gunstig å lenke tilbake til toppen av siden eller til forskjellige menygrupper på siden.

Denne type snarveier opprettes ved å sette inn lenker som fører til elementer lenger ned på siden. Lenkene skal være visuelt skjult, men vises når de får tastaturfokus.

Lenker til innholdet skapes som vanlige lenker, men med #-tegnet etterfulgt av målets id-verdi. Det vanligste er å lenke til innholdsområdet eller innholdets hovedoverskrift.

Lenken kan utformes slik:

```
<a href="#content">
  Hopp til hovedinnholdet
</a>
```

Målets kan utformes slik:

```
<main>
  <h1 id="content">
    Innholdets hovedoverskrift
  </h1>
</main>
```

Kommentar

Ingen feil funnet, bra jobbet.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.1](#)

NL70: Hurtigkommandoer aktiveres ikke bare med alfanumeriske taster

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Mange brukere styrer grensesnittet helt eller delvis med tastaturnavigasjon og hurtigtaster.

For en del brukere med motoriske funksjonsnedsettelse eller sterk synsnedsettelse er tastatur den primære måten å styre grensesnittet på. Selv stemmestyring innebærer i mange situasjoner at talekommandoen omvandles til tastaturkommandoer. For eksempel kan en person som styrer grensesnittet med stemmen si "tab" for å hoppe til neste lenke, noe som innebærer at hjelpemiddelet sender tastaturkommandoen "tab" til grensesnittet.

Om denne type hurtigtast brukes, så må noe av følgende være oppfylt:

- Det finnes en mekanisme for å stenge av hurtigtastene.
- Hurtigtastene kan endres, slik at de styres av en annen tast.
- Hurtigtastene er bare mulig å bruke når objektet som styrer kommandoen er i fokus.

HTML-attributtet `accesskey` omfattes ikke av denne retningslinjen, ettersom denne typen av hurtigtaster aktiveres sammen med noen av Shift-, Alt-, Ctrl- eller Option-tasten.

Kommentar

Ingen feil funnet, bra jobbet.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 2.1.4 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.1.4](#)

NL90: Påbegynt klikkhendelse skal kunne avbrytes eller angres

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Et klikk består av to deler, delvis en ned-hendelse, og delvis en opp-hendelse. Ned-hendelsen skjer når brukeren trykker ned musepekeren sin eller fingeren sin på skjermen. Opp-hendelsen er når knappen slippes eller fingeren løftes fra skjermen.

Når brukeren navigerer i et grensesnitt ved å klikke seg frem med musepekeren, eller med en berøringsskjem, inntreffer iblant utilsiktede hendelser, hvor brukeren helt enkelt trykker på feil sted. Gjennom å unngå funksjonalitet som skjer når brukeren klikker ned minsker de problemene. La i stedet funksjonaliteten aktiveres når brukeren slipper museknappen.

For å redusere slike problemer: unngå funksjonalitet som skjer når brukeren klikker ned. La i stedet funksjonaliteten aktiveres når brukeren slipper museknappen.

I visse tilfeller er det ikke mulig, for eksempel for en piano-app, der brukeren spiller på pianoet ved å klikke ned tastene.

Om en hendelse må aktiveres gjennom en ned-hendelse, så skal det om mulig finnes en sjanse for brukeren å angre hendelsen. Et eksempel på dette er mange skjermtastaturer for mobiler. Ved å la fingeren hvile på en bokstav dukker et antall mindre vanlige bokstaver opp (eksempel: om du hviler fingeren på A-tasten, kan du skrive á â). Om du slipper skjermen uten å velge noe, skrives heller ikke noe tegn.

Kommentar

Ingen feil funnet, bra jobbet.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 2.5.2 (A)

EN 301 549 - 9.2.5.2

NL100: Innhold og funksjoner skal kunne brukes med enkle gester

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Brukere med nedsatt motorikk i hender og fingre har vansker med å kontrollere den presisjonen som ofte kreves for å styre et grensesnitt. Det finnes også inntastingsteknikker der det ikke går å gjøre komplekse gester, som øyestyring. For eksempel er det veldig vanskelig eller umulig å gjøre gester som krever mer enn ett berøringspunkt med øyestyring, og å gi en bevegelsesbane med bryterstyring.

Derfor er det viktig å skape grensesnitt som bygger på så enkle gester som mulig, utover de gester som kreves for å styre operativsystem og nettlesere. Det skal finnes alternative måter som gjør det mulig for disse brukerne å enkelt styre grensesnittet uten komplekse gester. Brukere med hodemus eller øyestyring blir ikke hjulpet av hurtigtaster via et skjermtastatur. Gester skal i stedet kompletteres med knapper som brukeren kan trykke på.

Eksempler på en type grensesnitt som bygger på gester, er serverbaserte kart der brukeren gjennom å knipe sammen eller fra hverandre med to fingre zoomer inn eller ut i et kart. En annen gest er å flytte det geografiske området som finnes i kartet med to fingre vertikalt eller horisontalt. Alternativet for brukere med nedsatt motorikk er at zoomfunksjonen kan styres med knapper: pluss for å zoome inn og minus for å zoome ut. Knapper for høyre, venstre, opp og ned lar brukeren vippe og panorere i kartet for å endre det geografiske området.

Kommentar

Ingen feil funnet, bra jobbet.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 2.5.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.5.1](#)

NL110: Synlige beskrivelser av klikkbare objekter beskrives på lignende måte gjennom oppmerking i koden

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Det finnes mange teknikker for å beskrive interaktive objekter. For vanlige skjemafelt brukes ofte en synlig ledetekst koblet til feltet. Dette holder oftest, dersom ledeteksten er lagt inn på riktig måte, men i visse situasjoner brukes også visuelt skjulte beskrivelser lagt inn med for eksempel ARIA-label. Det kan finnes mange grunner til å legge inn en visuelt skjult beskrivelse. Det kan for eksempel handle om at en bruker som ikke ser grensesnittet trenger en utvidet beskrivelse av feltet.

Når skjulte beskrivelser brukes er det dog viktig at de inkluderer selv det som vises visuelt. Et objekt med en etikett som inneholder teksten "Kjøp" eller "Les mer", eller et bilde som illustrerer objektets funksjon skal i den visuelt skjulte etiketten eller beskrivelsen innledes med samme tekst. En knapp med beskrivelsen "Kjøp billett" skal for eksempel også innledes med formuleringen "Kjøp billett" i attributtet aria-label eller aria-labelledby.

Brukere med kognitive eller sterkt motoriske funksjonsnedsettelse kan bruke stemmen for å styre et grensesnitt, i stedet for å bruke tastatur eller berøringsskjerm for å navigere. Når visuelt synlige og skjulte etiketter samsvarer fungerer også stemmestyring på en god og forutsigbar måte

Kommentar

Vi fant et tilfelle der synlig beskrivelse av knappen ikke helt stemmer overens med beskrivelsen i koden. Dette kan forbedres.

Problemet er nevnt i punkt RD10:

Spørsmålstegnet i begynnelsen av knappen "? Kontakt oss" er ikke inkludert i koden. Dette kan være problematisk for grupper av brukere som bruker talekontroll for å klikke på knapper.

teksten.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 2.5.3 (A)

EN 301 549 - 9.2.5.3

NL120: Funksjonalitet som aktiveres eller styres gjennom bevegelse kan inaktiveres og styres på andre måter

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

Mobile enheter kan for eksempel bruke akselerometer, gyroskop og kamera som metode for inntasting eller for å utføre en funksjon.

For brukere med motoriske funksjonsnedsettelse er det problematisk når funksjoner i et grensesnitt er basert på bevegelse. Det forutsetter at brukeren kan røre fritt på sin enhet, som er umulig for brukere som for eksempel har sin enhet montert på rullestolen sin.

Derfor skal grensesnittet, når det er mulig, kunne styres med knapper, lenker og andre objekter, som alternativ til bevegelse.

Det finnes unntak for funksjoner som er avhengig av bevegelse for å fungere, for eksempel skrittellere og vaterpass.

Kommentar

Ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 2.5.4 (A)

EN 301 549 - 9.2.5.4

NL170: Lenkegrupper og informasjonsområder er gruppert

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

For å gjøre det lettere for brukeren å identifisere grupper av objekter er det viktig at det er en tydelig gruppering i koden, for eksempel ved at menyer grupperes med punktlistor. Da presenteres menylenkene som en samlet gruppe selv for hjelpemidler for sterkt svaksynte brukere. I menyer der undermenyer felles ut bør nøstede lister benyttes (lister i lister). Da blir selv den hierarkiske strukturen mulig å oppfatte for sterkt svaksynte brukere.

I HTML5 finnes elementet `nav` som skal benyttes for å angi hva som er navigasjonen på siden. Elementet skal omfatte både hovedmenyen og undermenyen, eller så skal to ulike `nav`-elementer benyttes for å markere hovedmenyen og undermenyen hver for seg. Elementet kan også benyttes på en større meny i bunnteksten. Slik brukes det:

```
<nav>... menylenker... </nav>
```

Landemerker

WAI-ARIA definerer ulike landemerker (eller "landmarks" på engelsk), som også benyttes for å merke opp ulike typer innhold på en side. Disse tilfører ytterligere struktur for brukere som ikke ser grensesnittet.

Hvis du bygger med HTML5, så bruk først og fremst elementene som finnes i HTML5. Du kan også legge til forskjellige roller, landemerker, for forskjellige områder, men det kan oppfattes som forstyrrende hvis den samme informasjonen finnes i HTML-elementet.

Det vi mener her er at `<nav>` aldri skal kompletteres med `role="navigation"`, `<main>` skal ikke kompletteres med `role="main"` og `<header>` respektive `<footer>` skal ikke kompletteres med `role="banner"` eller `role="contentinfo"`.

Hvis begge brukes vil skjermlesere lese opp informasjonen to ganger, noe som blir forstyrrende for brukeren.

Slik legger du inn landemerk:

```
<div role="search">... søkefunksjonen ...</div>
```

Benytt følgende landemerker der det er relevant:

- **role="search"**, som markerer søkefunksjonen
- **role="main" eller <main>**, som markerer hovedinnholdet på side
- **role="complementary"**, som benyttes for innhold som komplementerer hovedinnholdet på siden. Dertil hører alle typer av "relatert informasjon", det vil si den typen innhold som typisk bruker å ligge i høyrespalten på siden.
- **role="banner" eller <header>**, som benyttes for toppteksten
- **role="contentinfo" eller <footer>**, som benyttes for informasjon om innholdet, for eksempel copyright-informasjon og juridisk informasjon.

Det finnes flere landemerker:

- **role="application"**, som benyttes for områder med applikasjonslignende interaksjon, for eksempel en teksteditor. Unngå dette landemerket med mindre du har svært sterke argumenter for å benytte det.
- **role="form"**, unngå dette ettersom det ikke tilfører noe for brukerne per i dag.

[Informasjon om WAI-ARIA \(W3C'sitt nettsted, engelsk\)](#)

Kommentar

Vi fant ikke problemer. Godt jobbet, dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

NL190: Lenkers mål framgår tydelig i sin kontekst

✖ Underkjent

Bakgrunn

Tydelig formulerte lenketekster hjelper alle brukere å finne riktig lenke. En tydelig formulert lenke er også ofte en forutsetning for at sterkt svaksynte brukere og en del brukere med kognitive funksjonsnedsetninger skal finne den informasjonen de søker. Lenker må derfor gi tydelig informasjon om hvilke sider de leder til og hva slags innhold de sidene har.

For en sterkt svaksynt bruker er det umulig å få en visuell oversikt av siden. Det innebærer at det ikke er mulig å identifisere de lenker som finnes på siden og hvilke tekstavsnitt de er koblet til på en rask måte. Sterkt svaksynte brukere får i stedet ta seg rundt på siden og se hva som finnes med støtte av sitt hjelpemiddel, en såkalt skjermleser.

Skjermleseren presenterer bare den informasjonen brukeren har fokus på. Er fokus på en lenke, leses bare lenken opp, ikke teksten rundt. Brukeren kan ikke visuelt koble lenken til noen tekst i nærheten. Det gjør at lenken i seg må gi all relevant informasjon om hvor den leder.

Mange hjelpemiddel har dessuten en funksjon som løfter lenkene ut av sin sammenheng og presenterer dem i en separat lenkeliste. Dette forenkler navigasjonen og gjør det mulig å finne spesifikke lenker som "Logg inn" eller "Handlevogn" raskere. Når en lenke tas ut av sin kontekst, hjelper det ikke brukeren om det ved siden av lenken står hvor den leder, så lenkens mål må framgå av selve lenketeksten. Lenker som heter "Les mer" og "Klikk her" er derfor ikke tilstrekkelig.

Lenkede bilder må gi all relevant informasjon om lenken i alt-teksten (kalles også iblant for "beskrivelse" eller "tooltip" i ulike publiseringsverktøy).

For e-postlenker er det viktig at selve e-postadressen framgår i lenketeksten samt informasjon om mottakeren, for eksempel mottakerens funksjon og/eller navn. At e-postadressen framgår er viktig for at brukere som har lånt en datamaskin eller ikke vil sende e-post akkurat nå skal kunne kopiere adressen for å bruke den senere.

Title-tekst

Legg ikke noen title-tekst (kalls også iblant for "beskrivelse" eller "tooltip") på lenker. Lenketeksten skal gi brukeren all relevant informasjon om lenken.

Tidligere har en del nettsteder komplettert lenketekstene med en title-tekst som vises når brukeren holder musepekeren over lenken. Denne løsningen formidler ikke den samme informasjonen til brukere som navigerer med tastaturet eller med en berøringsskjerm.

Lenker er forståelige i kontekst

WCAG på nivå A, krever at lenkene er forståelige i sin programmatisk bestemmelige kontekst. Dette betyr at lenken skal være forståelig sammen med annen tekst i samme HTML-element.

Dette kan innebære at et tekstavsnitt og en lenke ligger i samme paragraf-element eller i samme liste-element, for å ta et par eksempler.

Den enkleste måten å oppfylle kravet på, er også den som vil være enklest for brukerne; Skriv lenketekster som gjør det lett å forstå formålet med lenken, uavhengig av kontekst.

Kommentar

Det finnes flere tilfeller der lenkenes mål ikke fremgår tydelig i sin kontekst. Derfor er dette punktet underkjent.

Et eksempel er "Ledige stillinger" der en lenke har lenketeksten "Les meir her".

Bli kjent med folka våre

Sindre Aldal Johannessen begynte som trainee gjen Vestland. No jobbar han som kommunikasjonsrådgj strategi.

– Du får prøvd deg i ulike roller og testa mange forskj mykje om kva du trivast med og kva du eventuelt ikk traineetilværet.

[Les meir her.](#)

Forsiden inneholder lenken "Sjå alle" som er plassert helt til høyre for "Aktuelt", og er derfor også vanskelig å få med seg, spesielt for brukere som må forstørre nettsiden.

Aktuelt

Kortkomponenter som inneholder flere ting, som for eksempel hos "Aktuelt", er kodet slik at lenketeksten inneholder for mye informasjon.

100 nye millioner til tiltak som inkluderer flere barn og unge i idrett og friluftsliv

NYHET 15.12.2022

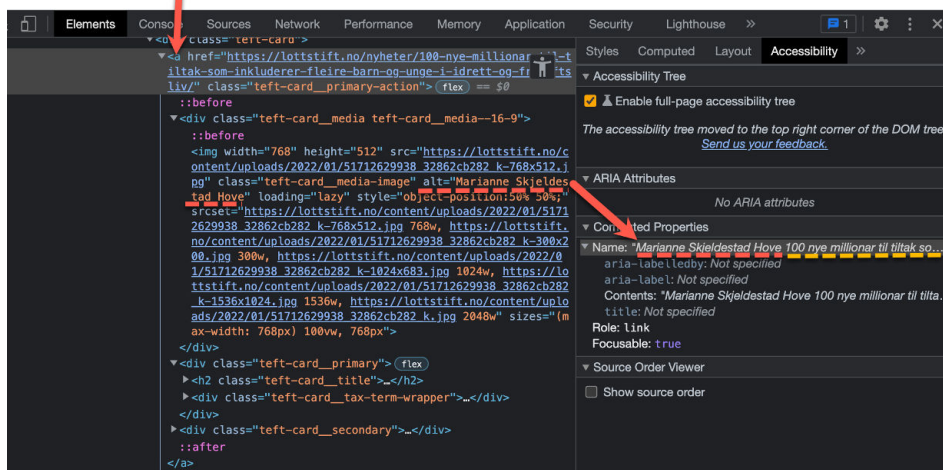
Det straffer seg å utnytte tillitsbaserte støtteordninger

NYHET 02.12.2022

Loteritilsynet starter tvangsmulkt da Unibet-eier fremdeles retter sine nettspill mot Norge

NYHET 21.11.2022

Sidereferanser

Ledige stillingar

Front page

Anbefalinger

Løsningsforslag;

- "Ledige stillingar" med lenketeksten "Les meir her" bør endres til for eksempel "Flere ledige stillingar" eller noe lignende.
- "Sjå alle" som er plassert helt til høyre for "Aktuelt" kunne hatt behov for en bedre tekst. For eksempel "Sjå alle nyheter" og den kunne også være flyttet til venstre side under nyheter.
- Kortkomponenter som inneholder bilde, overskrift og ingress, og har alt samlet under en lenke, gjør at skjermleserbrukere for alt innholdet lest opp som en eneste lang lenketekst. Vi foreslår at det kun er overskriften som er den faktiske lenketeksten og at det brukes CSS eller JavaScript for å gjøre hele komponenten klikkbar.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 2.4.4 (A)

WCAG 2.1 - 2.4.4 (A)

EN 301 549 - 9.2.4.4

NL360: Når samme meny eller lenkesamling vises på forskjellige sider skal sorteringen være konsekvent dersom det ikke vil bli oppfattet som ulogisk av brukere

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Ikke endre rekkefølgen i lenkelister, verktøy eller menyer på ulike sider. Samme meny, eller lenkesamling, må presenteres i samme rekkefølge på alle stedene, hvis det ikke skal oppleves som ulogisk for brukeren.

Kommentar

Ingen feil funnet. Godt jobbet.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 3.2.3 (AA)

WCAG 2.1 - 3.2.3 (AA)

EN 301 549 - 9.3.2.3

Farger og presentasjon

CP10: Teksters forgrunns- og bakgrunnsfarger gir til sammen tilstrekkelig kontrast

✗ Underkjent

Bakgrunn

For at besøkeren enkelt skal kunne ta del i innholdet, er det viktig at kontrastene (spesifikt lyskontrast) mellom tekst og bakgrunn er bra. På en kontrastskala som går fra 1:1 (ingen forskjell) til 21:1 (svart mot hvitt) skal kontrasten være minst 4.5:1.

For større tekst, for eksempel overskrifter, er en kontrast på minst 3:1 tilstrekkelig. Vår anbefaling er derimot fortsatt å holde minst 4.5:1 for at teksten skal være tydelig for så mange brukere som mulig.

24 piksler eller mindre
eller 18,5 piksler eller
mindre ogfet stil

Større en 24 piksler eller
større enn 18,5 piksler
ogfet stil

Underkjent

Godkjent

Godkjent

Husk også at kontrastkravet gjelder for tekst som vises på film, som navneskilt og undertekster.

Verktøy for å måle kontraster

For å måle kontraster brukes en kompleks formel som finnes på W3C's nettsted:

[Formel for kontraster \(W3C sitt nettsted, engelsk\)](#)

Om du ikke vil sitte selv og regne på dette, anbefaler WAI blant annet verktøyet

"Colour Contrast Analyser" som kan lastes ned kostnadsfritt fra TPGi sitt nettsted:

[Colour Contrast Analyser \(TPGi sitt nettsted, engelsk\)](#)

Kommentar

Vi fant flere problemer og må underkjenne dette punktet.

Knapp "Gå til klageskjema" inneholder tekst som har for dårlig kontrast.

saken. Du kan også få tilkjent saksomkostning
Kontakt oss om du har spørsmål om klager

Eget klageskjema på enkelt

På fire av tilskuddsordningene våre har vi et

Gå til klageskjema

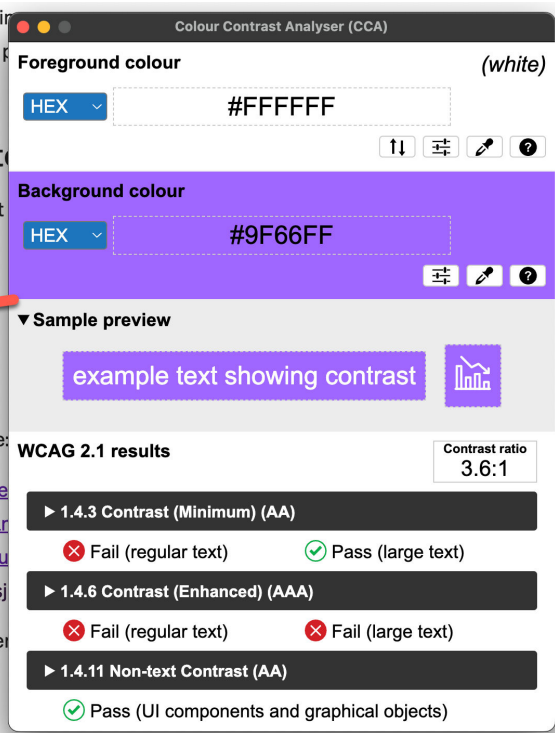
Klageskjemaet gjelder for disse ordningene:

- [Momskompensasjon på varer og tjenester](#)
- [Covid -19-tilskudd i forbindelse med arrangementer](#)
- [Tilskudd fra Norsk Tippings spilleoverskudd](#)
- [Strømsøtte for frivillige lag og organisasjoner](#)

For de andre tilskuddsordningene må klager

Lotteri- og stiftelsestilsynet

Postboks 800, 6805 FØRDE

Det samme gjelder knapp på "For frivillige lag og organisasjoner".

"Styretesten - en selvtest for stiftelser" side inneholder tekst under "Selvtest for stiftelser", for eksempel "Trinn 1 av 9" som har dårlig kontrast;

styret med a nøye gjeldende regler og utøve godt styrearbeid.

Testen er anonym og vi registrerer ikke spor om deg som bruker.

Selvtest for stiftelser

Trinn 1 av 9

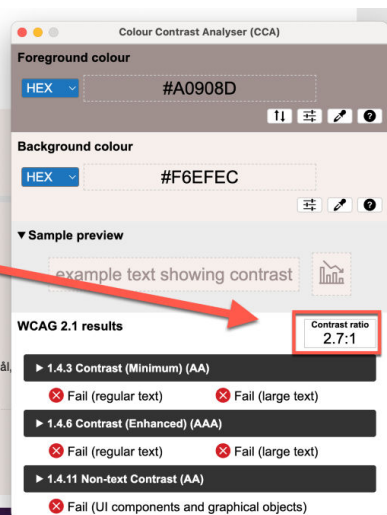
Er stiftelsens gjeldende vedtekter registrert i Stiftelsesregisteret? *

☐ Ja

☐ Nei

Stiftelser skal ha vedtekter. De skal bl.a. opplyse om navn, formål, grunnkapital og styrets sammensetning. Vedtektene skal sikre tydelige og gode rammer for stiftelsens formue, formål, forvaltning og selvstendighet. Du kan sjekke om stiftelsen er registrert i [Stiftelsesregisteret](#).

Neste

Sidereferanser

[For frivillige lag og organisasjoner](#)

[Klage på vedtak](#)

[Styretesten – en selvtest for stiftelser](#)

Anbefalinger

Bruk farger som er minst 4.5 mot 1 i kontrast mot hverandre.

"Trinn 1 av 9" er kodet med CSS opacity som er årsak til dårlig kontrast. Dere kan godt fjerne opacity og sjekke at kontrast er 4.5 mot 1 etter det.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.3 \(AA\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.4.6 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.3 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.6 \(AAA\)](#)

[Kvalitet på nett - 5.12](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.3](#)

CP20: Grafiske objekter som formidler informasjon, illustrasjoner og filmer har tilstrekkelig kontrast

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Kontraster i illustrasjoner, diagrammer, bilder, ikoner og filmer skal være gode. Selv dårlige lysforhold eller moderat svekket syn skal ikke forhindre brukeren i å se og tolke den grafiske informasjonen. Forsøk derfor å skape så gode kontraster som mulig. Grenseverdien når det gjelder kontraster for materiale av denne typen skal være minst 3:1 i henhold til WCAG 2.1. Verdiene referer til fargen på det grafiske motivet mot bakgrunnen.

Ett unntak for kravet er når motivet er supplert med tekst.

Kommentar

Godt jobbet, ingen feil funnet.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 1.4.11 (AA)

EN 301 549 - 9.1.4.11

CP25: Fremheving av klikkbare objekter og tilstøtende farger skal ha en kontrast på minst 3,0:1

✗ Underkjent

Bakgrunn

Det er ikke bare tekst som trenger å være tydelig og ha tilstrekkelige kontraster i et grensesnitt. Interaktive objekter som knapper, lenker og skjemafelt skal tydelig kunne skilles ut, selv i dårlige lysforhold. For at også brukere med lettere synsnedsettelse skal kunne skille ut grensesnittkomponenter, er det viktig at rammer rundt sånne objekter har gode kontraster mot nærliggende farger. Her skal kontrastverdien være minst 3,0:1.

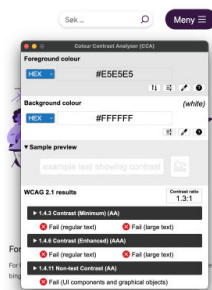
Kontrastkravet mellom ramme- og bakgrunnsfarge gjelder i flere situasjoner: når brukeren markerer et klikkbart objekt eller skjemaobjekt, når et objekt er i fokus når brukeren styrer med tastatur, eller når brukeren har valgt et spesifikt objekt.

Kontrastkravet gjelder ikke komponenter hvor utformingen ikke er tilpasset, ettersom utseende på disse bestemmes av brukerens nettleser. Det gjelder heller ikke interaktive komponenter.

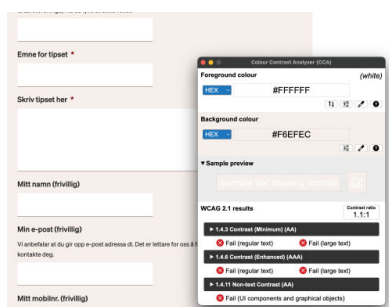
Kommentar

Vi fant flere interaktive elementer som har dårlig kontrast og må derfor underkjenne punktet.

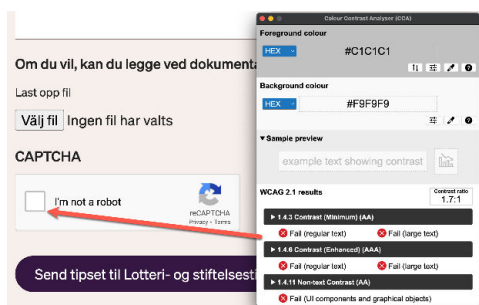
Eksempel - søkefelt:

Eksempel - skjemafelter:

Eksempel - CAPTCHA sjekkboks:

Sidereferanser

[Tips oss](#)

[Klage på vedtak](#)

Anbefalinger

Rammer for nevnte elementer bør ha kontrast på minst 3:1 mot bakgrunnen.

CAPTCHA er fra en tredjepart, men kan muligens overstyres med svært spesifikke CSS-regler.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.1 - 1.4.11 \(AA\)](#)

CP35: Innholdet er forståelig uavhengig av brukerens evne til å oppfatte farger

× Underkjent

Bakgrunn

Mange ganger er farger en tydelig og funksjonell måte å formidle informasjon på. Rød farge indikerer varseltekster og feilmeldinger, blå farge er sterkt forbundet med lenker. Men selv om det er bra å bruke forskjellige farger for å formidle informasjon, så er ikke farge alene alltid tilstrekkelig.

Mellom 5 og 8 % av menn er såkalt fargeblinde eller fargesvake. Andelen er mye lavere blant kvinner som ligger på rundt 0,3 %. De aller fleste sliter med å skille mellom rødt og grønt, noen få har problemer med gult og blått, mens et fåtall er fullstendig fargeblinde. Og selv om man ikke er påvist fargesvak, så kan det i visse situasjoner være vanskeligere enn normalt å oppfatte fargeendringer, for eksempel løpende tekst på en mobil eller et nettbrett under sterkt sollys.

Gjør informasjon forståelig uavhengig av farge

For at evnen til å oppfatte farger ikke skal være avgjørende, må du alltid komplettere med minst en annen måte å tilby informasjonen på. For eksempel kan lenker understrekes, knapper i ulike farger kan suppleres tekst, og så videre. Det skal heller ikke være slik at brukerens datamaskin må være "riktig" innstilt. I mange nettlesere kan du stille inn at lenker "alltid" skal understrekes, noe som betyr at hvis nettstedet ikke har spesifisert at lenker skal understrekes, eller at de ikke skal understrekes, vil koblingene bli understreket.

Kommentar

Vi fant markeringer av "Viktige frister" i forskjellige farger, der fargen alene ser ut til å være meningsbærende, og vi må derfor underkjenne dette punktet. Dette kan være vanskelig for alle seende brukere, men spesielt vanskelig for fargeblinde og fargesvake.

Viktige frister

Her finn du viktige datoar og fristar gjennom året.

31 JAN	Støttegrupper for speleavhengige kan søke tilskot
15 FEB	Rekneskapsrapport frå medhjelpar for 2. halvår
15 FEB	Rekneskapsrapport bingo utan medhjelpar for fjoråret
16 FEB	Tilskudd til mangfolds- og inkluderingstiltak i idrett og fysisk aktivitet
15 MAR	Betalingsfrist – årleg avgift for stiftelsar
15 APR	Rekneskapsrapport frå medhjelpar 1. kvartal

Sidereferanser

Viktige frister

Anbefalinger

Farger kan være en fin måte å formidle informasjon på, men det er viktig å ikke kun bruke farger. Det kan være lurt å legge til en kort tekstbeskrivelse og bruke forskjellige mønstre i tillegg til farger for å gjøre informasjonen mer tilgjengelig.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.4.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.4.1 (A)

Kvalitet på nett - 5.10

EN 301 549 - 9.1.4.1

CP50: All informasjon går a nå når brukeren har stilt inn større avstand mellom bokstaver, ord, linjer eller avsnitt

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

For brukere med dysleksi og nedsatt syn er det viktig å kunne tilpasse hvordan tekstene vises. Det finnes ulike plugins for nettlesere, som gjør det mulig å styre størrelse, font og avstand mellom rader, ord, tegn og avsnitt.

Endringer av avstand i tekst skal kunne gjøres uten at funksjoner blir utilgjengelige eller at innholdet skjules eller blir avskåret. Resultatet må ikke være perfekt, men endringer skal være mulige å utføre i brukerens nettleser, og skal ikke blokkeres.

Brukeren skal kunne endre avstand i henhold til de målene som angis nedenfor:

- Linjehøyde (line height) satt til minst 1.5 ganger fontens størrelse
- Avstanden etter teksten er satt til minst 2 ganger fontens størrelse
- Avstanden mellom bokstaver (letter spacing) er satt til minst 0.12 ganger fontens størrelse
- Avstanden mellom ord (word spacing) er satt til minst 0.16 ganger fontens størrelse

Kommentar

Godt jobbet, ingen feil funnet.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 1.4.12 (AA)

EN 301 549 - 9.1.4.12

CP60: Nettstedet presenteres uten forstyrrende skjermflimmer, og uten bevegelige og blinkende elementer som ikke kan stoppes

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Akkurat som en urolig bakgrunn til tekst kan forstyrre konsentrasjonen, kan også bevegelser i grensesnittet dra til seg besøkernes oppmerksomhet og gjøre det vanskeligere å konsentrere seg om teksten. Derfor bør du unngå bevegelser, blinking og flimmer. Om du absolutt vil ha dette, skal det enten stoppe automatisk innen 5 sekunder eller så må det finnes en tydelig måte å stoppe bevegelsen på. Vær oppmerksom på at blinking som er raskere enn 3 ganger per sekund aldri er tillatt.

Kommentar

Ingen feil funnet, bra jobbet.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.3.2 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.3.2 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.2.2](#)

[EN 301 549 - 9.2.3.1](#)

CP70: Sidene har unike og relevante sidetitler

✗ Underkjent

Bakgrunn

Sidens tittel er det første som møter brukeren. Den brukes også som tekst når brukeren legger inn siden blant sine favoritter, og søkemotorer benytter sidetittelen når de indekserer sider.

Det er derfor viktig at alle nettstedets sider har unike sidetitler som beskriver sidens innhold og funksjon på en tydelig måte.

Vi anbefaler at du først i tittelen angir sidens unike innhold, og at du deretter angir organisasjonens-/nettstedets navn.

Kommentar

Vi fant flere sider med samme tittel, men med forskjellig innhold. Punktet er derfor underkjent.

Et eksempel er "Aktuelt", der sidetittelen er uavhengig av innholdet på siden, som varierer på grunn av pagineringen.

"Utlysing av prosjektmidler til førebygging av spelproblematikk" ser ut til å være brukt på overordnet side med frist og med selve side med innhold.

Sidereferanser

[Aktuelt - side 104](#)

[Aktuelt - første side](#)

[Utlysing av prosjektmidler til førebygging av spelproblematikk - side med frist](#)

[Utlysing av prosjektmidler til førebygging av spelproblematikk - side med innhold](#)

Anbefalinger

Vi foreslår at sidetitlene får en mer detaljert beskrivelse for å reflektere forskjellen i innholdet. På "Aktuelt" sidene som bruker paginering kunne vi for eksempel anbefale "Aktuelt - side 1 av 104".

"Utlysing av prosjektmidler til førebygging av spelproblematikk" som inneholder frist kunne kanskje inneholde "Frist" i selve tittelen, for eksempel "Utlysing av prosjektmidler til førebygging av spelproblematikk - frister".

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.2](#)

Struktur og formatering

ST40: Overskrifter beskriver tydelig innholdet på siden

× Underkjent

Bakgrunn

Overskrifter er det første brukeren leser. Derfor er det viktig at de gir relevant informasjon om tilhørende tekst. Overskriftene bør inneholde det eller de viktigste nøkkelordene i teksten.

Hoved- og underoverskrifter bør være både beskrivende og konsise. Tittelen skal beskrive innholdet som følger.

Finnes det områdeoverskrifter i sidens rammeverk, skal de gjenspeile områdets oppgaver på en kortfattet og tydelig måte. Prøv å bruke konkrete overskrifter som "E-tjenester", "Brosjyrer og fordypning" eller "Kontakt".

Kommentar

Vi fant problemer med at overskriftene var de samme som sidetitlene (som er beskrevet i punkt CP70). Punktet underkjennes.

Dette er derfor underkjent.

Anbefalinger

Sjekk punktet CP70 for forslag til sidetitler som kan også brukes for å løse dette problemet med overlappende overskrifter og sidetitler.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.6 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.6 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.6](#)

ST60: Tekst som visuelt fungerer som overskrifter er også kodet som overskrifter

× Underkjent

Bakgrunn

Overskrifter er noe av det første som brukeren ser og leser på en ny side. God bruk av overskrifter er derfor svært viktig for å nå ut med informasjonen. Men alle brukere kan ikke se overskriftene, en del er avhengig av et hjelpemiddel for å ta til seg informasjonen. For at hjelpemiddelet skal forstå hva som er overskrifter på en side, og formidle dette til brukeren, kreves det at de er korrekt kodet med h-element.

Det er flere ting som er viktige, men en grunnforutsetning er at det som ser ut som, og derfor visuelt fungerer som, overskrifter også er kodet med korrekte overskriftselement.

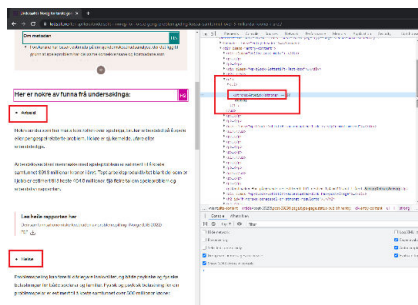
I HTML kodes overskrifter med elementene h1, h2, h3, h4, h5 og h6. Sifrene indikerer nivåene. Det er også mulig å kode overskrifter med WAI-ARIA. Da gir man teksten `role="heading"` og angir nivå med attributtet `aria-level`. Vi fraråder dette, da det ikke er full støtte for det i hjelpemidlene, og det øker risikoen for problemer.

Det finnes et unntak til dette punktet. Hvis du har overskrifter som vises så fort siden lastes, og som ligger før innholdets hovedoverskrift i strukturen, så skal de ikke kodes som overskrifter. Eksempel på dette er en visuell overskrift ovenfor venstremenyen på et nettsted der navigasjonen kommer før innholdet i strukturen. Den skal ikke kodes som en overskrift. Derimot, om du har en utfoldbar meny som bare vises når brukeren klikker på en knapp eller lenke, og den har visuelle overskrifter, da skal de være kodet som ordentlige overskrifter.

Kommentar

Vi fant problemer med at overskriftene ikke var kodet som overskrifter. Dette er underkjent.

Et eksempel er "Undersøkt i Norge for første gang: Problemspilling koster samfunnet over 5 milliarder kroner i året" hvor teksten som ser ut som en overskrift er feilaktig kodet:

Sidereferanser

Undersøkt i Noreg for første gang: Problemspeling kostar samfunnet over 5 milliardar kroner i året

Anbefalinger

Vi anbefaler at "Arbeid", "Helse" og andre overskrifter kodes med

Problem att visa HTML-tag: code

og ikke som listeelementer med

Problem att visa HTML-tag: code

.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.1

ST80: Overskriftsstrukturen innledes med en hovedoverskrift

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Overskriftselementene skal forme en korrekt struktur. Det innebærer at første overskriften skal være kodet som en h1-overskrift.

Eksempel:

```
<h1>Hovedoverskrift</h1>
  <h2>Overskrift nivå 2</h2>
    <h3>Overskrift nivå 3</h3>
    <h3>Overskrift nivå 3</h3>
  <h2>Overskrift nivå 2</h2>
```

Kommentar

Vi fant ikke problemer med dette. Godt jobbet, dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.1

ST90: Overskriftstrukturen er logisk og gjenspeiler innholdets hierarki

× Underkjent

Bakgrunn

Overskriftsstrukturen skal være logisk og speile strukturen i sidens innhold. Innled alle sider med en korrekt hovedoverskrift (element h1) øverst i innholdet. Deretter skal alle overskrifter komme i en hierarkisk korrekt ordning, som gjenspeiler innholdets struktur. Tenk på at tallet ikke skal gjenspeile hvor viktig tittelen er, men hvordan den forholder seg til andre overskrifter. Er det en mellomtittel til forrige overskrift, eller bør den være på samme nivå?

Forrige punkt handler om at strukturen er formelt korrekt. Dette punktet handler om at det er en struktur som faktisk matcher innholdet på siden. Dette innebærer i utgangspunktet at sidens spesifikke innhold bare skal ha én h1, med unntak av eventuelt innhold som er lagt inn med iframe. Det er likevel tillatt med flere h1 på siden, for eksempel for å skape et tydelig skille mellom sidens spesifikke innhold og det generelle innholdet som følger etter, ofte kalt sidefot eller kolofon.

Kommentar

Vi fant flere problemer med overskriftsnivåer og må derfor underkjenne punktet.

På forsiden hopper overskriftshierarkiet fra

[Problem att visa HTML-tag: code](#)

til

[Problem att visa HTML-tag: code](#)

, og alle "Aktuelt" saker har

[Problem att visa HTML-tag: code](#)

.

Lotteri- og stiftelsestilsynet H1
skal sikre ansvarlege
pengespel, ei sterk
frivilligheit og trygge
stiftelsar.

→ **For frivillige lag og organisasjon** H3

Se hvordan ditt lag eller din organisasjon kan få inntekter gjennom tilskudd, lotteri og bingo, momskompensasjon og andre støtteordninger.

→ **For aktører som arrangerer lotteri og bingo** H3

For lag og organisasjoner og andre spillaktører som arrangerer lotteri eller bingo. Søk tillatelse, rapporter regnskap, registrer lotteri.

→ **For spillere** H3

Informasjon til spillere, problemspillere, pårørende og andre interessenter. Hva er lov og hva er ikke lov i Norge.

→ **For stiftelser** H3

Her kan stiftelser løse sine oppgaver og finne informasjon. Stiftelsestilsynet har også oppgaver knyttet til beslagsforbud, båndlegging av arv og samvirkeforetak.

Neste fristar H2

31
JAN

Støttegrupper for speleavhengige
kan søke tilskudd H4

15
FEB

Rekneskapsrapport fra
bingoentreprenører for 2. halvår H4

15
FEB

Rekneskapsrapport
foreningsbingo for fjoråret H4

16
FEB

Tilskudd til mangfold- og
inkluderingsaktiviteter i idrett og friluftsliv H4

Eksempel på en

Problem att visa HTML-tag: code

hvor

Problem att visa HTML-tag: code

brukes, som ikke er riktig med tanke på informasjonshierarkiet.

Stabsfunksjonar H2

Vi har fire stabsfunksjonar: Kommunikasjon og strategi, økonomi og verksemdstyring, IT og dokumenthandtering og organisasjon og personale.

LES OGSÅ:

[Les vår serviceerklæring](#)

Lotteri- og
stiftelsestilsynet

Adresse H4

Storehagen 10, Postboks 990
6805 Førde

Kontaktinformasjon H4

[Kontakt oss](#)

Se også punkt ST80 som har liknende problemer.

Eksempel på "Tips oss" - lenken "Gjelder tipset kampfiksing eller resultatmanipulering går du hit" bør ikke være en overskrift.

Tips oss

H1

Her kan du tipse Lotteri- og stiftelsestilsynet om ting du meiner vi bør vite om. [Har du spørsmål du ønsker svar på, går du til denne sida.](#)

TIPS OM KAMPMFKSING

Gjelder tipset kampfiksing eller resultatmanipulering går du hit

H3

Tips Lotteri- og stiftelsestilsynet

H3

Du kan tipse oss om forhold du vil vi skal vite om. Velg kategori for tipset ditt i nedtrekksmenyen. Tipset ditt vil, saman med anna informasjon vi har, danne eit

Eksempel på "Styretesten - en selvtest for stiftelser" hvor overskiftsnivåer ikke stemmer;

Styretesten – en selvtest for stiftelser

Vil du vite hvordan den tipper om med styrearbeidet? Ved å ta Stiftelsestilsynets styretest vil dere få svar på om styret oppfyller de mest sentrale kravene til organisering av styrearbeid i stiftelser.

Stiftelsestilsynet gir beringer om forvaltningsforhold og effektivitet og hvordan styret skal organisere dette arbeidet. Testen vil gi en gjennomgang av de mest sentrale kravene som legen stiller til dette arbeidet. Svarene gir dere også en oversikt over mangler og forbedringsområder samt veiledning for videre arbeid.

Styretesten er ikke en gjennomgang fra Stiftelsestilsynet. Men den kan være et verktøy i stiftelsens selvinspeksjon. Videre med innledende er å sikre samarbeid med stiftelser og hjelpe styret med å følge gjeldende regler og utøve godt styrearbeid.

Testen er anonym og vi registrerer ikke spør om deg som bruker.

Selvtest for stiftelser

Er stiftelsens gjeldende vedtekter registrert i Stiftelsesregisteret? *

☐ Ja

☐ Nei

Sidereferanser

[Om Lotteri- og stiftelsestilsynet](#)

[Tips oss](#)

[Styretesten – en selvtest for stiftelser](#)

Anbefalinger

Som nevnt i bakgrunnsteksten, vær konsekvent i rekkefølgen og pass på at den reflekterer innholdshierarkiet og ikke bare gir siden et bedre utseende.

Problem att visa HTML-tag: code

overskriftene er ganske uavhengige, og vi foreslår å faktisk bruke h1, som gir mer mening i footer-konteksten.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

ST120: Lister er korrekt kodet og brukes på rett måte

× Underkjent

Bakgrunn

En del informasjon passer å legge inn i lister. Det gjelder for eksempel oppramsinger, definisjonslister og beskrivelser over ulike steg i en prosess.

For å legge inn disse som lister i koden, skal de elementene som finnes i HTML for dette formålet brukes. Dette er en forutsetning for at et hjelpemiddel skal tolke og presentere dem som korrekte lister for brukeren.

For å innlede en punktliste brukes elementet `ul`, for å innlede en nummerert liste brukes elementet `ol`. Hvert listeelement skapes deretter med elementet `li`.

For definisjonslister brukes `dl`-elementet til å starte listen, `dt` for å angi begrepet som skal defineres, og `dd` for å gi beskrivelsen.

Lister kan også brukes til å strukturere menyen. Ved å legge til menyen i en nestet liste, kan du formidle hierarkiet i menyen på en rudimentær måte, selv for brukere som ikke kan se den.

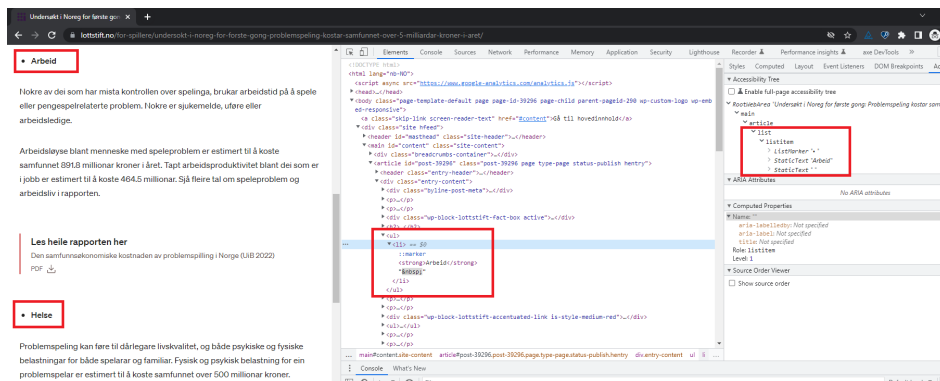
Eksempel:

```
<ul>
  <li><a href="bs.html">Barn & skola</a></li>
  <li><a href="bb.html">Bo & bygga</a>
    <ul>
      <li><a href="blov.html">Bygglov</a></li>
      <li><a href="proj.html">Aktuelle byggprosjekt</a></li>
    </ul>
  </li>
  <li><a href="tur.html">Turism</a></li>
</ul>
```

Kommentar

Vi fant problemer med feil bruk av lister og må derfor underkjenne dette punktet. Samtidig har vi også et tilfelle som kan forbedres.

Eksempel på feil finnes på "Undersøkt i Norge for første gang: Problemspilling koster samfunnet over 5 milliarder kroner i året" hvor vi ser at liste var brukt i stedet for overskrift:

På forsiden, under "Neste fristar" brukes flere kortkomponenter som kunne vært samlet i en liste, som forbedring. Det samme gjelder "Aktuelt".

Sidereferanser

Undersøkt i Noreg for første gang: Problemspilling koster samfunnet over 5 milliarder kroner i året

Anbefalinger

Listeelementer nevnt i eksempelet, på "Undersøkt i Norge for første gang: Problemspilling koster samfunnet over 5 milliarder kroner i året", burde ikke være listeelementer, men overskrifter (som beskrevet i ST60) etter vår vurdering.

Hvis det var faktisk meningen å dele innholdet i listeelementer som "Arbeid", "Helse" og så videre, da burde alle listeelementene være inkludert i samme liste, for eksempel:

```
<ul>
<li>
<h3>Arbeid</h3>
<p>....</p>
<p>....</p>
<p>....</p>
</li>
<li>
<h3>Helse</h3>
<p>....</p>
<p>....</p>
<p>....</p>
</li>
<li>
<h3>Kriminalitet</h3>
```

```
<p>....</p>
<p>....</p>
<p>....</p>
</li>
<!-- og så videre -->
</ul>
```

Med tanke på "Neste fristar", semantisk sett, er lister nyttige for skjermleserbrukere fordi de gir en kort oppsummering av antall elementer som er listet opp. Dette kan hjelpe brukeren med å forstå mengden av informasjon som presenteres uten å gå gjennom alt, og kan være veldig tidsbesparende.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

ST180: Avsnitt er laget med elementet p og brukes på rett måte

! Ingen feil funnet
men kan
forbedres

Bakgrunn

For å legge inn tekstavsnitt på en side skal elementet p brukes. Dette gjør dokumentet lettere å skimlese med et opplesende hjelpemiddel. Brukeren kan da i mange av disse hoppe fra avsnitt til avsnitt. Dette er ekstra viktig i lovtekster der de ulike avsnittene må kunne skilles fra hverandre.

Bruk ikke elementet div, br eller hr for å skille tekstavsnitt.

Kommentar

Vi oppdaget ingen store problemer med dette, men kan foreslå forbedringer.

På forsiden, rett under hovedoverskriften, finner vi en tom paragraf som trolig er plassert der for å gi luft under overskriften.

Lotteri- og stiftelsestilsynet skal sikre ansvarlege pengespel, ei sterk frivilligheit og trygge stiftelsar.

p 600 x 0

→ For frivillige lag og organisasjoner

Se hvordan ditt lag eller din organisasjon kan få inntekter gjennom tilskudd, lotteri og bingo, memskompensasjon og andre støtteordninger.

```
Elements Console Sources Network Performance Memory Application Security Lighthouse Reco
▶ <div class="lottstift-hero__media">...</div> flex
▼ <div class="lottstift-hero__content">
  ▶ <h1>...</h1>
  <p></p> == $0
</div>
▶ <div class="wp-block-lottstift-link-list alignwide block-count-4">...</div>
```

Anbefalinger

Fjern tom paragraf.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.1

ST200: Merk opp lengre sitat med elementet blockquote

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Merk opp lengre sitat med elementet blockquote.

Visuelt skaper elementet ett innrykk i teksten, noe som en del publiseringssystem utnytter for å tilby en enkel funksjon for innrykk i teksteditoren. Dette skal unngås. Blockquote får bare brukes for sitat.

Bruk elementet q for å merke opp og formatere kortere sitat. I både blockquote og q skal attributtet cite brukes for å angi en kilde i form av en url om det finnes en slik kilde.

Eksempel:

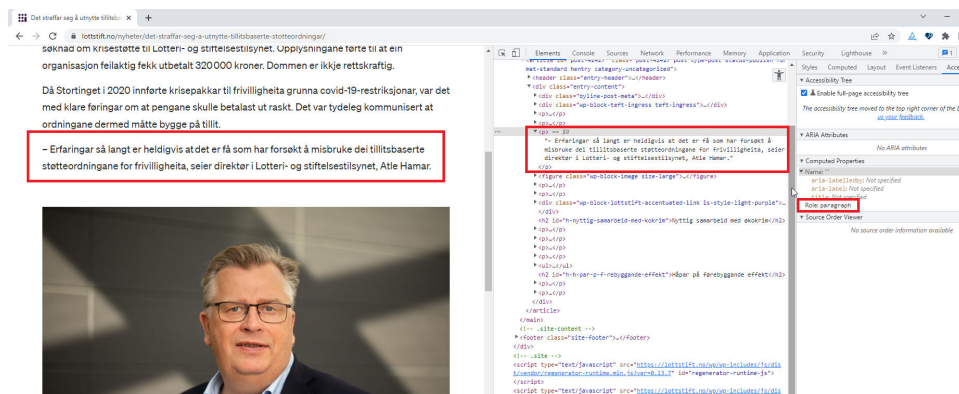
```
<blockquote cite="http://www.yr.no/vaer/prognose241215.html">

  <p>Det finnes en 50-50 sjanse for snø i Norge til jul. Det
  bygger dog på at lavtrykket som nå ligger over de britiske
  øyene styrer nordover.</p>

</blockquote>
```

Kommentar

Vi fant ingen problemer som underkjenner dette punktet, men det er mulig å forbedre den nåværende semantikken.

Sidereferanser

Det straffar seg å utnytte tillitsbaserte støtteordningar

100 nye millioner til tiltak som inkluderer flere barn og unge i idrett og friluftsliv

Aukar innsatsen mot speleproblem i ny forskrift

Anbefalinger

Bruk av bindestrek for å markere sitater er ikke optimalt. Vi anbefaler at det brukes HTML-elementer med riktig semantikk, som for eksempel

Problem att visa HTML-tag: code

eller

Problem att visa HTML-tag: code

.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.1

Bilder

IM10: Tekst presenteres som tekst, ikke som bilder av tekst

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Bilder er på mange måte en bedre måte å kommunisere informasjon med enn vanlig tekst. Med bilder kan man forenkle og tydeliggjøre komplekse sammenhenger og vanskelige begrep. Bilder bistår også i lesingen ved å bryte opp teksten, og får brukeren til å oppleve teksten som mindre intensiv og krevende.

Bilder av tekst

Bilder skal altså brukes der det er gunstig, men de skal ikke brukes for å representere tekst. Skal tekst legges ut i innholdet, menyene eller på andre steder på sidene, skal teksten legges ut som ren tekst. Bilder av tekst skaper mange ganger store tilgjengelighetsproblemer.

Når bilder forstørres, blir hvert bildepunkt større. Tekst er derimot vektorgrafikk, noe som gjør at hvert tegn får flere billedpunkter når teksten forstørres.

Forskjellen blir da at bildet av tekst blir kantete og ofte oppleves som uklar, mens vanlig tekst forblir skarp. Dette blir ekstra tydelig i forstørrende hjelpemidler.

Under har vi lagt inn to bilder. Først et bilde med tekst som pikselgrafikk, og deretter et bilde av faktisk tekst, altså vektorgrafikk. I begge tilfeller er

tekststørrelsen denne samme med 300 % zoom.

Tekst som bilde

Tekst som tekst

Et annet problem med bilder av tekst er at teksten i et bilde ikke kan tilpasses av hjelpemiddel for dyslektikere, og den kan heller ikke kopieres, som en del hjelpemiddel for denne gruppen krever. Selv om man setter en alt-tekst på bildet av tekst, er det ikke sikkert at et hjelpemiddel for dyslektikere kan håndtere dette.

Unntak

I visse situasjoner kan det være berettiget å bruke tekst i et bilde. Det kan for eksempel gjelde for organisasjonsskjema eller ulike typer av flytskjema der teksten må være en del av bildet.

Når tekst brukes i slike bilder, må den gjøres minst dobbelt så stor som den vanlige teksten på nettstedet, fordi teksten i bildet ikke kan forstørres på en bra måte av nettlesere og hjelpemiddel. Samtidig må kontrastene være bra, og bildet må inneholde en alt-tekst.

Om ikke beskrivelsen i alt-teksten kan inneholde all informasjon som bildet viser, må det enten finnes en utførlig beskrivelse som legges inn via attributtet longdesc eller en utførlig beskrivelse i tilknytning til bildet. Om det for eksempel er et organisasjonsskjema kan organisasjonen med dens ulike avdelinger beskrives i tekst under bildet. Bruk overskrifter og lister for å strukturere informasjonen på en så tydelig måte som mulig.

Kommentar

Ingen feil funnet, bra jobbet.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.5 \(AA\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.4.9 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.5 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.9 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.5](#)

IM30: Likeverdige tekstbeskrivelser finnes for alle meningsbærende grafiske element på nettstedet

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

For at hjelpemiddel skal gjengi innholdet i bilder til brukeren, må bildene utstyres med en alternativ beskrivelse. Dette gjøres vanligvis med hjelp av attributtet alt (kan i ulike publiseringssystem kalles for tooltip eller beskrivelse). Den alternative beskrivelsen skal kortfattet redegjøre for bildets motiv. Jo viktigere bildet er for siden og forståelsen, desto mer detaljert må beskrivelsen være.

Alt-teksten skal holdes under 150 tegn, men iblant rekker ikke det for å gjengi all informasjon i bildet. Da må alt-teksten kort angi hva bildet viser, og samtidig henvise til en lengre beskrivelse eller til tilsvarende informasjon. For eksempel:

"Diagram over befolkningsutviklingen i Norge. Se tabell etter bildet".

Meningsbærende grafiske objekt er i prinsipp alle bilder som inneholder informasjon, illustrasjoner, fotografier, ikoner, bildeknapper, bildelenker og så videre. Ikke meningsbærende grafiske objekt er for eksempel strek, tomrom, fargede bakgrunner og lignende. Slike bilder skal helst legges inn med CSS.

Lenkede bilder krever noe ekstra ettertanke. Hvis du har en lenke som bare består av et bilde, så må bildets alt-tekst først og fremst fortelle lenkens mål. Hvis du har en lenke som både inneholder et bilde og en tekst må du tenke på at lenkebeskrivelsen kommer til å bestå av lenketeksten og bildets alt-tekst.

Avhengig av situasjonen kan du da behøve å ha en tom alt-tekst. Det er for eksempel bare irriterende å høre: «Skriver Skriv ut»;, om du har en skriv ut lenke med ikon som har alt-tekst.

Selv om du har skjema og bruker input type="image" så skal denne ha en alt-tekst som forklarer objektets funksjon. Notér at det oftest er bedre å bruke input-varianter som er tilpasset formålet, for eksempel er det bedre å bruke input type="submit" eller et button-element for knapper enn et bilde.

Bruker du elementene figure og figcaption, så skal bildet fortsatt ha en alt-tekst, eksempel:

```
<figure>
  <img ... alt="Norge år 1790" />
  <figcaption>
    Figur 1 - Bildet viser Norges utvidelse 1790...
```

```
</figcaption>  
</figure>
```

Kommentar

Ingen feil funnet, bra jobbet.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.1.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.1.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.1.1

IM40: Alt-teksten beskriver bildet eller dets formål

× Underkjent

Bakgrunn

Alle meningsbærende grafiske objekter skal inneholde en kort alternativ beskrivelse (alt-tekst) som tilsvarer bildets funksjon i dokumentet. Alternative beskrivelser skal:

- Beskrive bildets motiv
- Beskrive bildets funksjon (hvis det er klikkbart)

Bilder som hovedsakelig har et dekorativt formål trenger kun en kort beskrivelse.

Bilder som formidler viktig informasjon må ha en mer detaljert beskrivelse.

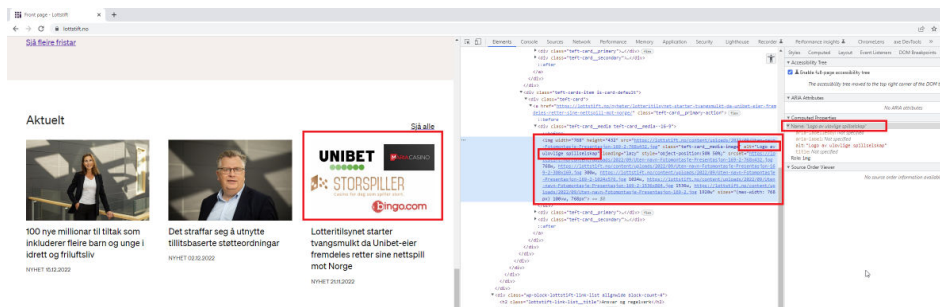
Det er ofte gunstig å beskrive hva slags grafisk objekt som brukes. For eksempel: "Joachim Henstad fra Funka Nu AS, foto" eller "Mann med hammer, illustrasjon".

Grafiske objekt som ikke er meningsbærende (for eksempel layout-elementer) bør ikke beskrives. Derimot er det viktig å kvalitetssikre at slike objekt har et tomt alt-attributt.

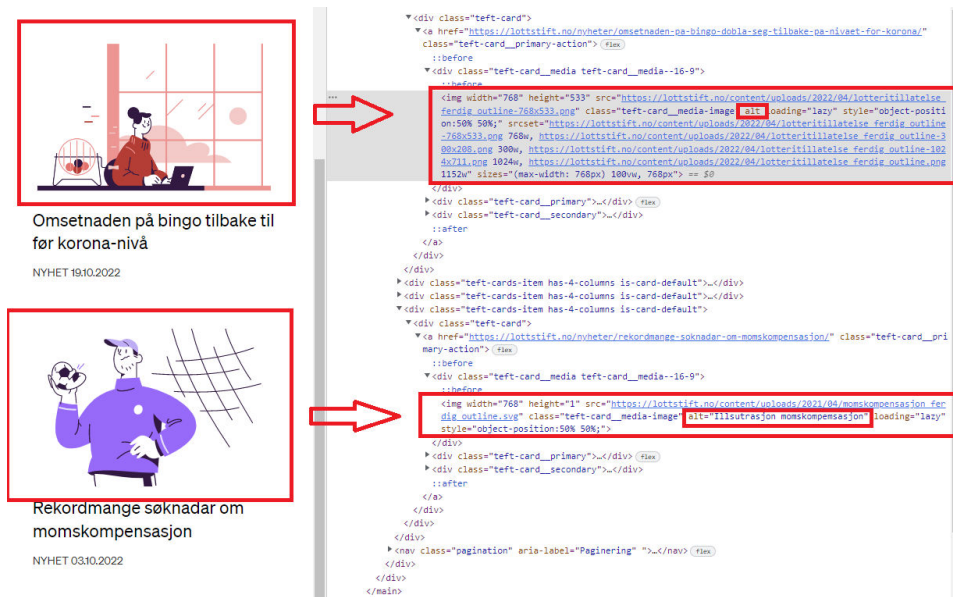
Kommentar

Vi fant flere problemer med alternative tekster og må derfor underkjenne dette punktet.

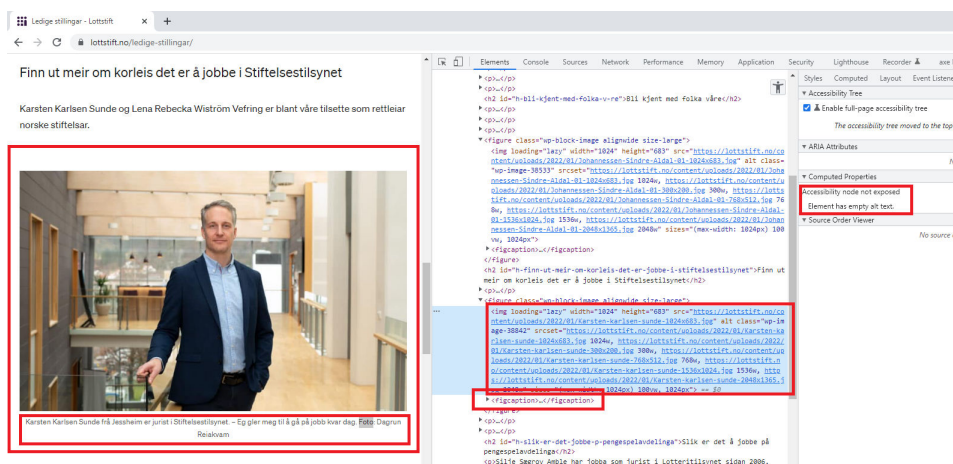
Eksempel - Forsiden - "Logo av ulovlige spillselskap", brukt som alternativ tekst til flere logoer, gir ikke samme informasjon som bildet.

Eksempel på "Nyheter" som viser ukonsekvent bruk av alternativ tekst på illustrasjoner;

Siden "Ledige stillinger" inneholder bilder med synlig beskrivelse i figcaption som refererer til bilder, men selve bildene mangler alternativ tekst.

Sidereferanser

Nyheter

Ledige stillinger

Anbefalinger

Eksempel - Forsiden - "Logo av ulovlige spillsselskap" burde inneholde navnene på alle spillsselskapene som er synlige i bildet, for eksempel "Logoer av ulovlige spillsselskaper: UNIBET, Maria Casino, STORSPILLER, Bingo.com."

Eksempler på alternative tekster for "Nyheter" viser at bilder noen ganger har alternativ tekst, men ikke alltid. Vi anbefaler at alternative tekster er konsekvente. Det kan være subjektivt å bestemme om et bilde gir informasjon eller er kun dekorativt, men det er viktig å være konsekvent."

Bilder på "Ledige stillingar" må inneholde alternativ tekst, slik at figcaption tekst og bilde henger sammen og også for skjermleserbrukere.

"For å forbedre tilgjengeligheten kan portrettbilder inneholde mer detaljert informasjon, for eksempel "Marianne Skjeldestad Hove som smiler, portrett."

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.1.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.1.1](#)

IM60: Klientbaserte bildekart har tekstbeskrivelser både for lenker og for bilder

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

Bildekart (eng. Imagemap) er bilder med klikkbare områder. Det finnes to typer bildekart, klientbasert og serverbaserte.

Klientbaserte bildekart er i bunn og grunn bare et vanlig bilde der flatene i bildet defineres som lenkede områder. Et serverbasert bildekart er et bilde der du kan klikke hvor som helst i bildet og siden sender koordinatene til serveren, som deretter bestemmer hva som skal sendes tilbake til nettleseren. Dette brukes for eksempel for mange karttjenester der det går an å zoome, slik som Google Maps og Eniro.

For brukere med hjelpemidler er klientbaserte bildekart et mindre problem enn servicebaserte bildekart. Det er en mye enklere teknikk, og det er relativt enkelt å sørge for at alle områdene får en passende beskrivelse.

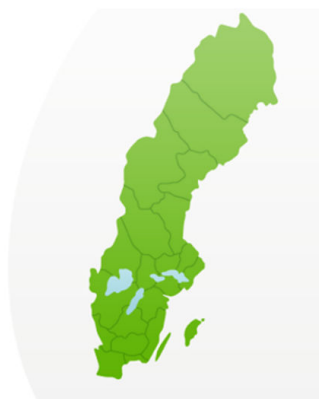
Tilgjengelige, klientbaserte bildekart

Det bildet som brukes som bildekart skal ha en kort beskrivelse av hva bildet viser, akkurat som hvilket som helst meningsbærende bilde.

De ulike klikkbare områdene (area-elementene) skal beskrives i attributtet title, men kan i tillegg også beskrives i alt-attributtet. Det er også mulig å legge vanlige tekstlenker til samme sidene som lenkene i bildet leder til, i tillegg til tilkoblingen til bildet. Avhengig av hvor små de klikkbare områdene er kan det bli nødvendig med en liste med lenker parallelt til bildekartet. Slik kan det se ut:

Ja tack! Visa mig även information från:

- › Blekinge
 - › Dalarna
 - › Gotland
 - › Gävleborg
 - › Halland
 - › Jämtland Härjedalen
 - › Jönköpings län
 - › Kalmar län
 - › Kronoberg
 - › Norrbotten
 - › Skåne
 - › Stockholms län
 - › Sörmland
 - › Uppsala län
 - › Värmland
 - › Västerbotten
 - › Västernorrland
 - › Västmanland
 - › Västra Götaland
 - › Örebro län
 - › Östergötland
- › Jag vill inte se specifik information från något landsting/region

I eksempelet kan brukeren klikke på fylket i listen, eller i kartbildet til høyre. Slik kan koden for et enkelt klientbasert kart se ut. Her har vi valgt både å bruke alt-tekst og title-tekst i de klikkbare områdene, ettersom støtten for begge attributtene varierer i elementet area:

```

```

```
<map id="Kart" name="Kart">
```

```
<area shape="poly"
coords="125,304,125,194,168,81,264,2,322,3,338,30,330,67,198,
163,181,288" href="#Nord-Norge" alt="Se prosjekt i Nord-
Norge" title="Se prosjekt i Nord-Norge">
```

```
<area shape="poly" coords="125,304,36,430,166,400,181,288"
href="#Midt-Norge" alt="Se prosjekt i Midt-Norge" title="Se
prosjekt i Midt-Norge">
```

```
<area shape="poly"
coords="36,430,83,420,105,461,95,512,139,546,118,577,84,577,5
1,546" href="#Vest-_og_Sorlandet" alt="Se prosjekt på Vest-
```

```
og Sørlandet" title="Se prosjekt på Vest- og Sørlandet">
```

```
<area shape="poly"  
coords="83,420,166,400,191,481,184,529,139,546,95,512,105,461  
" href="#Østlandet" alt="Se prosjekt på Østlandet" title="Se  
prosjekt på Østlandet"></map>
```

Kommentar

Vi fant ingen klientbaserte bildekart, derfor er dette ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.4.4 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.4.9 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.4 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.9 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.1.1](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.4](#)

Skjema

FS10: Skjemaobjekt er kodet med korrekt skjemakode

× Underkjent

Bakgrunn

Det er viktig at alle deler av et skjema er lagt inn som faktiske skjemaobjekt, ellers blir de ikke presentert sammen med øvrige deler av skjemaet i et hjelpemiddel.

Iblant forekommer for eksempel knapper som er skapt som lenker (a-element), eller lenkede bilder, i stedet for korrekte skjemaknapper. Da listes ikke disse blant øvrige skjemaobjekt, og det blir unødvendig vanskelig å sende skjemaet for en del brukere.

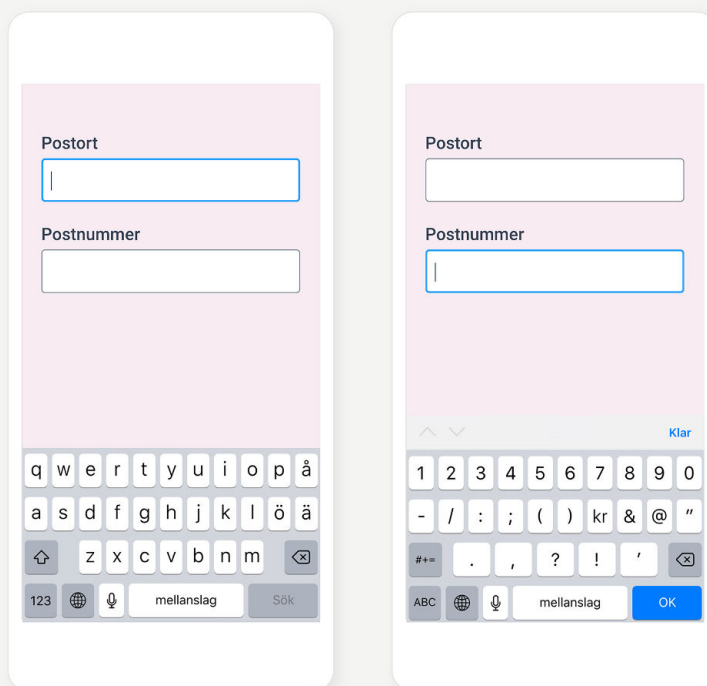
Det er også viktig at riktig type element brukes. Hvis for eksempel bare ett valg er tillatt, skal du bruke radioknapper, og ikke legge inn avkrysningsruter sammen med et script som hindrer at mer enn ett valg er avkrysset.

I HTML5 finnes flere nye typer skjemaobjekt. Disse har mange fordeler for

brukerne, ikke minst i mobilen der tastaturet kan tilpasse seg etter den type informasjon som skal legges inn. Under et eksempel på hvordan ulike typer skjemafelt henter frem ulike tastatur i mobilen.

```
<label for="postort">postort</label>
<input type="number" id="postort">
```

```
<label for="postnummer">Postnummer</label>
<input type="text" id="postnummer">
```


Kommentar

Vi fant flere tilfeller som inneholder skjemaelementer og skjemaer som ikke er kodet korrekt. Dette er derfor underkjent.

Det finnes flere tilfeller hvor knapper er laget med ikke-semantiske

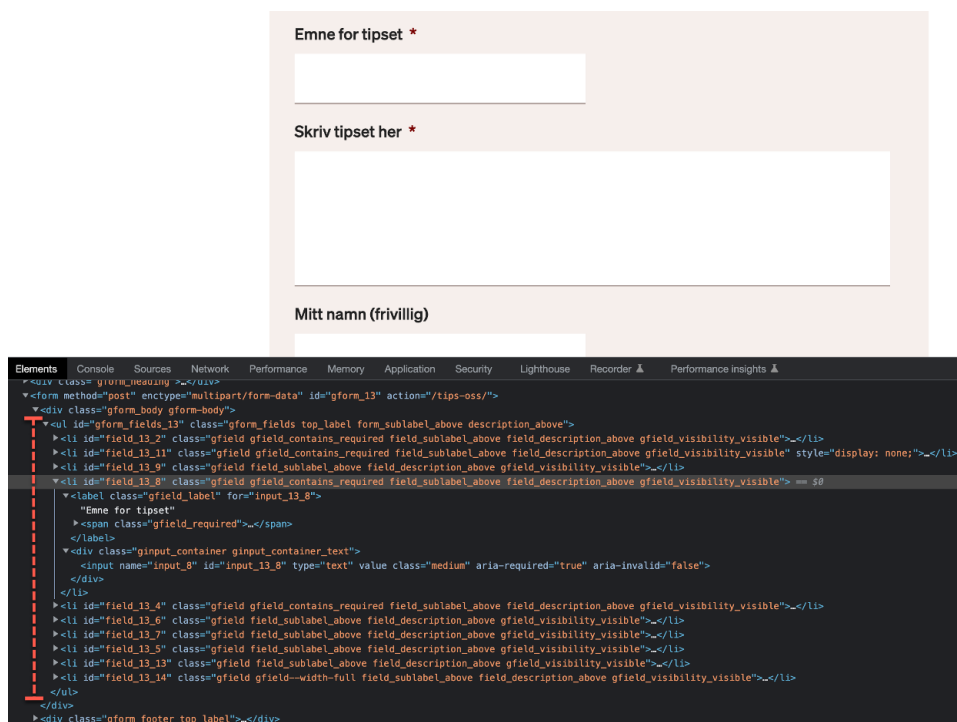
Problem att visa HTML-tag: code

;

- Eksempel "Slik blir du lurt av ulovlige spillselskap", hvor knapp er laget med `<div>` som har en onclick event;
Det samme skjer på siden "Slik endrer du stiftelsens vedtekter":

Knapper i trekkspillet på siden "Slik endrer du stiftelsens vedtekter" sliter med det samme problemet (`<div>` som fungerer som knapp):

Forbedringsforslag: Skjemafelter i "Tips oss" er laget som listeelementer:

Sidereferanser

[Tips oss](#)

[Slik blir du lurt av ulovlige spillselskap](#)

[Slik endrer du stiftelsens vedtekter](#)

Anbefalinger

interaktive elementer må ha riktig semantikk. Dette kan gjøres på flere måter, men den beste måten er nok å bruke

Problem att visa HTML-tag: code

for knapper. Da er vi ganske sikre på at løsningen fungerer med flest hjelpemidler, for eksempel skjermlesere, tastatur, talekontroll og så videre.

Skjemaer må finnes i

Problem att visa HTML-tag: code

elementet, ellers får ikke skjermleserbrukere oversikt over antall skjemaer.

Som forbedring - ikke bruk skjemafelter som barneelement i en liste.

Listesemantikken i slike tilfeller er unødvendig og kan til og med skape forvirring for grupper av brukere.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 4.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.2](#)

FS50: Det finnes ledetekster og instruksjoner som beskriver for brukeren hvordan og hva de skal fylle i skjemaet

× Underkjent

Bakgrunn

Når brukeren skal velge eller legge inn informasjon i et innmatingsfelt, så må det finnes ledetekster og instruksjoner som tydelig angir hva som skal velges eller legges inn. Instruksjonene skal også inneholde beskrivelse om hvilket format informasjonen skal angis i, og annen viktig informasjon som brukeren trenger for å kunne legge inn informasjonen på riktig måte.

Obligatoriske felt

Noen ganger må brukeren fylle ut felt for å kunne sende inn skjemaer. Det må da komme tydelig frem hvilke felt som er obligatoriske og hvilke som er valgfrie.

Bruker du kun en stjerne (*), vil ikke alle brukere forstå at feltet er obligatorisk.

Stjerneikonets betydning må også formidles gjennom tekst. På Funka anbefaler vi at dersom de fleste feltene er obligatoriske, så fortell heller brukeren om hvilke felt som er valgfrie, se eksempel under.

Deltagarinformation

Namn

Titel/ Arbeidsområde (valfri)

E-post

Kommentar

Vi fant flere problemer med ledetekster og instruksjoner og må derfor underkjenne dette punktet. Det er også notert noen forbedringsforslag.

Feil: Skjemaet "Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass" mangler forklaringen på at stjernen ("asterisk") markerer obligatoriske felter.

© Bazo > Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass

Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass

Arbeidstaker har rett til å søke om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass. Kritikkverdige forhold kan for eksempel være mulige brøt på arbeidsmiljølova, annen lovgivning, eller brøt på virksomhetas retningslinjer. Retten til å varsle gjelder også for innleide arbeidstakere. I noen tilfelle har arbeidstaker også plikt til å melde fra.

Varsel om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen

Beskriv varselet her *

Kva gjeld varselet? Kva har skjedd, kor og når skjedde det, kva er omfang, er det vikar eller dokumentasjon som kan stadfeste opplysningane?

Forbedring: på "Tips Lotteri- og stiftelsestilsynet" har vi sett bruk av asterisk (stjerne) og ord (frivillig) i ledetekster.

Emne for tipset *

Skriv tipset her *

Mitt navn (frivillig)

Min e-post (frivillig)

Vi anbefalar at du gir opp e-post adressa di. Det er letta kontakto deg.

Sidereferanser

[Tips oss](#)

[Kontakt oss](#)

[Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass](#)

Anbefalinger

Dere kan informere brukeren om at stjernen ("asterisk") markerer obligatoriske

felter i ingressen før skjemaet "Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass".

Forbedring: På "Tips Lotteri- og stiftelsestilsynet" har vi sett bruk av asterisk (stjerne) og ordet (frivillig) i ledetekster, vi foreslår å beholde bare "frivillig" og fjerne asteriskene. Da kan ingressen før skjemaet forklare at alle feltene er obligatoriske, bortsett fra de som er markert som frivillige.

Som forbedring kan dere også vurdere å presentere skjemaet på en annen måte og dele det i to deler eller skille det i to sider - slik at brukerne kan på forhånd velge om de ønsker å være anonym eller ikke (for eksempel selvstendige skjemaer/sider eller radio knapper før vi viser skjemaet). Da blir det enklere å betjene, i hvert fall for grupper av brukere.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.3.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.3.2 \(A\)](#)

[Elmer 3 - 1.2 Veiledning](#)

[Elmer 3 - 3.3 Utforming av spørsmål](#)

[Elmer 3 - 3.6 Frivillige felter](#)

[EN 301 549 - 9.3.3.2](#)

FS60: Ledetekster er knyttet til respektive skjemaobjekt

× Underkjent

Bakgrunn

Ledeteksten er den teksten som forteller brukeren hva som skal fylles inn i et visst felt, hva en avkrysningsrute eller radioknapp har slags betydning, eller hva brukeren skal velge i en liste. Disse ledetekstene er ofte visuelt tydelig plassert nærme skjemaobjektet (tekstfeltet/avkrysningsruten/radioknappen/listen/knappen) det gjelder, noe som gjør at brukere som ser siden og kan lese teksten blir tydelig informert om formålet med skjemaobjektet.

For at dette skal fungere også for brukere som benytter ulike hjelpemiddel for å ta til seg informasjon, må det finnes en tydelig kobling i koden mellom ledeteksten og skjemaobjektet. Dette gjennomføres med elementet label. Benytt label-element for å legge inn samtlige ledetekster.

Label-elementet må også kobles korrekt til respektive skjemaobjekt med attributtet for som skal peke på skjemaobjektets id. Label-elementet skal ikke bare

inkludere ledeteksten, men også eventuell tydeliggjørende informasjon og eventuelle feilmeldinger som er koblet til skjemaobjektet. Husk at det bare er tillatt med én label per skjemaobjekt.

Om grensesnittet kodes med HTML5, skal skjemafeltet være merket med hvilken type informasjon som er forventet.

Eksempel på skjema:

```
<form action="http://www.funka.com/survey" method="post">

  <label for="namn">Namn</label>
  <input type="text" name="namn" id="namn" />

  <label for="country">Land</label>
  <select name="selectCountry" id="country">
    <option disabled>Välj</option>
    <option>Norge</option>
    <option>Sverige</option>
  </select>

  <fieldset>
    <legend class="hidden">Godkänn</legend>
    <label for="yes">
      <input type="radio" name="accept" id="yes">Ja, jag
godkänner</label>
    <label for="no">
      <input type="radio" name="accept" id="no">Nej, jag
godkänner inte</label>
    </fieldset>

  <label for="comments">Kommentar</label>
  <textarea name="comments" id="comments">
  </textarea>
  <input type="submit" value="Skicka svar" />
</form>
```

Koden genererer følgende skjema:

Namn

Land

Välj

☐

Ja, jag godkänner

☐

Nej, jag godkänner inte

Kommentar

Skicka svar

Kommentar

Vi fant problemer med feil knytting til respektive skjemaelementer og må derfor underkjenne punktet.

Eksempler finnes i punkt FS130 (radioknapper).

Anbefalinger

Sjekk punkt FS130 (radioknapper).

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.4.6 \(AA\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.3.2 \(A\)](#)

WCAG 2.0 - 4.1.2 (A)
WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)
WCAG 2.1 - 2.4.6 (AA)
WCAG 2.1 - 3.3.2 (A)
WCAG 2.1 - 4.1.2 (A)
EN 301 549 - 9.1.3.1
EN 301 549 - 9.2.4.6
EN 301 549 - 9.3.3.2
EN 301 549 - 9.4.1.2

FS70: Inngangsfelt i skjemaer kan identifiseres ved korrekt oppmerking i autocomplete attributtet

× Underkjent

Bakgrunn

Lange og komplekse skjemaer utgjør ofte et stort problem for mange brukere, ikke minst brukere med kognitive funksjonsnedsettelse. Jo enklere skjemaet er, og jo mindre brukeren trenger å fylle i, desto mindre er risikoen for problemer. Det er mange grupper som har ekstra store problemer med skjemaer. Utenom brukere med kognitive funksjonsnedsettelse utgjør skjemaer også problemer for personer med skrivevansker og brukere med sterkt nedsatt syn.

Attributtet autocomplete gjør det mulig å forenkle utfylling i skjemafelt som inneholder ofte tilbakevendende informasjon, som navn, e-postadresse og telefonnummer. Brukeren trenger kun fylle i informasjonen ved ett tilfelle, og kan la nettleseren lagre informasjonen til neste gang brukeren skal fylle i samme informasjon i andre skjemafelt. Autocomplete brukes på skjemafelt av ulike typer, som for eksempel text, email, number, password.

```
<form action="/abonnere.html">
Fornavn:<input type="text" name="fnavn" autocomplete="given-
name" />
Etternavn: <input type="text" name="enavn"
autocomplete="family-name" />
E-post: <input type="email" name="epost" autocomplete="email"
/>
<input type="submit" value="Abonner"
</form>
```

Det finnes over 40 mulige verdier å bruke i attributtet autocomplete. I visse

situasjoner er det ikke ønskelig at nettleseren fyller i skjemafeltet. Eksempler på slike situasjoner er når brukeren skal angi en engangskode ved innlogging til en e-tjeneste eller engangspassord som sendes når et passord må fornyes. Da kan den automatiske kompletteringen skrus av gjennom å sette attributtet autocomplete til off på det spesifikke skjemafeltet.

Hjelpemidler for personer med kognitive funksjonsnedsettelse kan fange opp attributtet autocomplete i skjemafeltet og gi brukeren en enklere og mer lettforståelig beskrivelse av den informasjonen som skjemafeltet skal inneholde. Et eksempel er når autocomplete settes til verdien "tel", som erstatter eller kompletterer skjemafeltets ledetekst med et telefon-ikon.

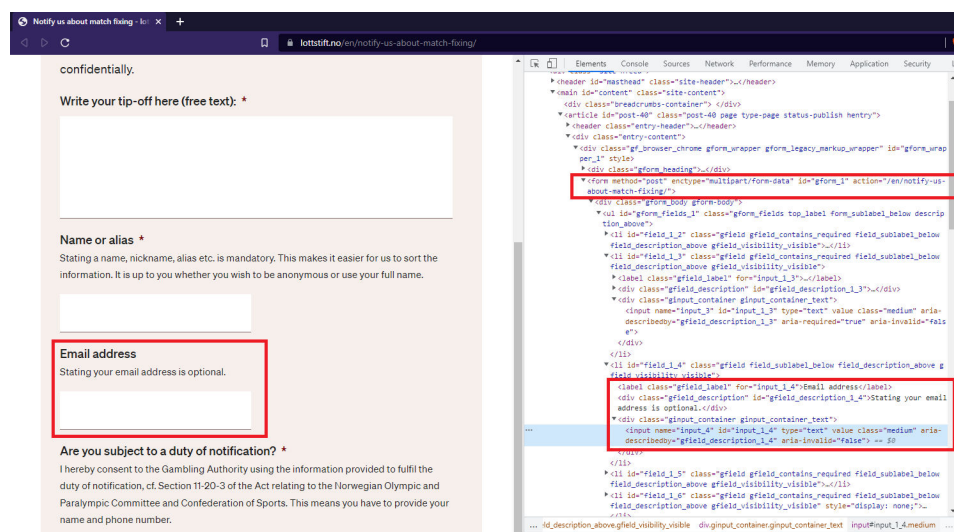
For å møte kravet på dette punktet skal skjemafeltet som finnes i WCAG sin liste "Input Purposes for User Interface Components" ha attributtet autocomplete satt til de verdiene som angis i listen.

Input Purposes for User Interface Components

Kommentar

Vi fant tilfeller hvor autocomplete burde vært brukt og må derfor underkjenne punktet.

Eksempel: Skjema "Notify us about match fixing", felt "Email address":

Sidereferanser

Notify us about match fixing

Anbefalinger

Feltet "Email address" burde ha

Problem att visa HTML-tag: code

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 1.3.5 (AA)

EN 301 549 - 9.1.3.5

FS80: Utvidede beskrivelser av et spesifikt skjemaobjekt er koblet til dette skjemaobjektet

! Ingen feil funnet
men kan
forbedres

Bakgrunn

Det er ikke alltid at en kort beskrivelse er tilstrekkelig for å forklare for brukeren hva, hvordan og hvorfor visse opplysninger i skjemaet må fylles ut. Når det er behov for en utvidet forklaring, for eksempel for å avklare datoformat, eller hvorfor du spør brukeren å fylle ut litt informasjon, skal forklaringen være koblet til skjemaobjektet like tydelig som for vanlig ledetekst.

Den enkleste måten er å la den utvidede beskrivelsen være en del av label-elementet. Det er den mest robuste metoden. Du kan også jobbe med wai-aria attributten aria-labelledby og aria-describedby, men da kommer en del brukere til å miste informasjonen. Hvis det er et problem eller ikke må avklares fra tilfelle til tilfelle, fordi det avhenger av situasjonen og brukeren systemet retter seg mot.

Kommentar

Vi fant forbedringsmuligheter.

"Tips oss" skjemaet inneholder utvidet beskrivelse som kunne vært en del av label istedenfor:

Sidereferanser

Tips oss

Anbefalinger

Skjemaet "Tips oss" som bruker utvidet beskrivelse kan lett få en utvidet

beskrivelse til (ved validering). Så det kan være best å bare bruke utvidet beskrivelse i selve

Problem att visa HTML-tag: code

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.1

FS100: Viktige skjema gir brukeren mulighet til å lese et sammendrag av informasjonen som skal sendes før denne bekrefter og sender inn

× Underkjent

Bakgrunn

Når en nettbasert funksjon brukes for juridisk bindende formål, eller for å overføre penger, er det ekstra viktig at brukeren faktisk forstår hva som kommer til å skje. Det er også lett å velge "OK" i en nettjeneste uten at være sikker på konsekvensene. For å unngå unødvendige problemer, bør brukeren få mulighet til å lese gjennom et sammendrag før endelig innsending, og deretter bekrefte innsendingen. Dette kan handle om:

- Juridisk bindende handlinger
- Økonomiske transaksjoner
- Endring og sletting av lagret informasjon

Kommentar

Skjemaet "Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass" kan medføre juridiske forpliktelser etter vår vurdering. Derfor gjelder det enda strengere krav som skjemaet akkurat nå ikke følger. Dette er derfor underkjent.

Sidereferanser

Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass

Anbefalinger

For skjemaer som medfører juridiske forpliktelser må det være mulig å enten:

- kunne angre,
- kontrollere eller
- bekrefte dataene som sendes inn.

For å fullføre krav gjelder minst ett av følgende punkter:

- **Reverserbarhet:** Sendeprosesser kan reverseres.
- **Kontroll:** Det kontrolleres om data som angis av brukeren, inneholder inndatafeil, og brukeren gis mulighet til å rette opp eventuelle feil.
- **Bekreftelse:** Det finnes en mekanisme for gjennomgang, bekreftelse og oppretting av informasjon før den sendes.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 3.3.4 (AA)

WCAG 2.1 - 3.3.4 (AA)

Elmer 3 - 5.2 Gjennomlesing

EN 301 549 - 9.3.3.4

FS120: Knappers funksjon framgår tydelig

Bakgrunn

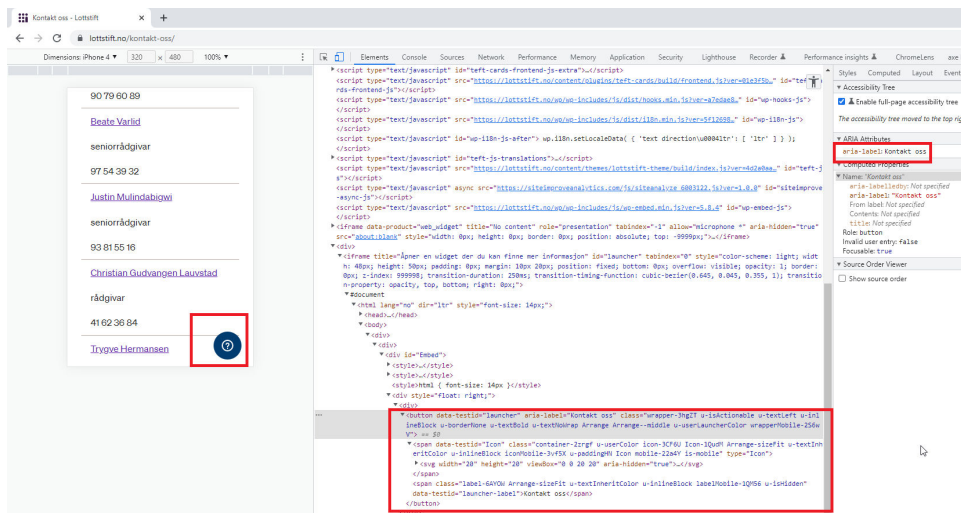
Det er viktig at brukere forstår hva som kommer til å skje når de klikker på en knapp. Knapper bør derfor være selvforklarende slik at brukeren forstår deres funksjon. En knapp som heter "OK" er for eksempel ikke like tydelig som en knapp som heter "Kommenter" eller "Abonner".

Kommentar

Vi fant ingen problemer, men fant forbedringsmuligheter.

Eksempel: "Kontakt oss" siden inneholder en "sticky" knapp som viser "? Kontakt oss" på PC og bare "?" på mobil. Hvis vi bruker PC med zoom, får vi fortsatt "? Kontakt oss". På selve siden finner vi også knapper som bare heter "Kontakt oss" og åpner det samme modalvinduet:

! Ingen feil funnet
men kan
forbedres

Anbefalinger

Spørsmålstegn uten tekst kan være forvirrende for brukere og kan være svært vanskelig å bruke for talekontrollbrukere som ikke er kjent med siden (de prøver å bruke "spørsmålstegn" som en kommando).

Vi anbefaler at spørsmålstegnet fjernes, og at dere bruker "Kontakt oss" eller bare "Kontakt" på alle skjermer. Det beste er nok å ha konsekvent bruk av knappen - slik at samme knapp med samme funksjon har samme navn.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 4.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.2 \(A\)](#)

[Elmer 3 - 5.3 Send-knapp](#)

[EN 301 549 - 9.1.1.1](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.2](#)

FS130: Seksjoner i skjema er gruppert

× Underkjent

Bakgrunn

Lengre skjema må deles opp og grupperes. Dette gjør det enklere å se hvilke deler som hører sammen, både visuelt og i et hjelpemiddel. Grupperinger av objekt gjøres med hjelp av fieldset og legend.

Eksempel på et skjema med grupperinger:

```
<form action="http://funka.com/survey" method="post"
onsubmit="return checkForm(f);">

<fieldset>

<legend>Leveringsadresse</legend>

<label for="name1">Navn:</label>
<input type="text" name="name1" id="name1">

<label for="adress1">Adresse:</label>
<input type="text" name="adress1" id="adress1">

<label for="pnum1">Postnummer:</label>
<input type="text" name="pnum1" id="pnum1">

<label for="sted1">Sted:</label>
<input type="text" name="sted1" id="sted1">

</fieldset>

<fieldset>

<legend>Faktureringsadresse</legend>

<label for="name2">Navn:</label>
<input type="text" name="name2" id="name2">
```

```
<label for="adress2">Adresse:</label>
<input type="text" name="adress2" id="adress2">

<label for="pnum2">Postnummer:</label>
<input type="text" name="pnum2" id="pnum2">

<label for="sted2">Sted:</label>
<input type="text" name="sted2" id="sted2">

</fieldset>

<input type="submit">

</form>
```

Hvis du har en gruppe med radioknapper eller avkrysningsruter, må du alltid bruke fieldset og legend for å gi gruppen en felles beskrivelse. Uten dette blir det, litt forenklet, som å skulle svare på et spørsmål du ikke vet hva er.

Kommentar

Skjemaene "Notify us about match fixing" og "Styretesten - en selvtest for stiftelser" mangler

Problem att visa HTML-tag: code

og

Problem att visa HTML-tag: code

gruppering av radioknapper. Derfor må vi underkjenne dette punktet.

Are you subject to a duty of notification? *

I hereby consent to the Gambling Authority using the information provided to fulfil the duty of notification, cf. Section 11-20-3 of the Act relating to the Norwegian Olympic and Paralympic Committee and Confederation of Sports. This means you have to provide your name and phone number.

- ☐ Yes
- ☐ No

Samme problemer med skjemaet "Styretesten - en selvtest for stiftelser"


```
> <li id="field_10_2" class="grid grid_contains_required field_sublabel_below field_descri
ption_above grid_visibility_visible"></li>
<li id="field_10_3" class="grid grid_contains_required field_sublabel_below field_descri
ption_below grid_visibility_visible">
  <label class="grid_label">= 10
    "Kjenner arbeidsgjevar til forholdet"
  <span class="grid_required"></span>
</label>
<div class="input_container input_container_radio">
  <ul class="grid_radio"><li id="input_10_3">
    <li class="gchoice gchoice_10_3_0">
      <input name="input_3" type="radio" value="Ja" id="choice_10_3_0">
        <label form="choice_10_3_0" id="label_10_3_0">Ja</label>
      </li>
      <li class="gchoice gchoice_10_3_1"></li>
      <li class="gchoice gchoice_10_3_2"></li>
    </ul>
  </div>
```

Kjenner arbeidsgjevar til forholdet?

☐ Ja

☐ Nei

☐ Veit ikkje

Er andre varsla?

Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass

EN 301 549 - 9.1.3.1

FS140: Brukeren blir tydelig informert når det oppstår feil

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Hvis det finnes en mulig til å gjøre feil, kommer enkelte brukere til å gjøre feil. Da er det viktig at brukeren får vite at noe har blitt feil.

Gi en samlet feilmelding øverst

Det finnes flere ulike måter å vise at en feil har oppstått, men for at så mange brukere som mulig skal oppfatte det, skal de fleste skjema tilby en samlet feilmelding øverst. Dette skal tydelig angi:

- At det blitt feil. Bruk gjerne både en overskrift og et ikon for å angi at det er en feilmelding.
- Hvilke feil som har skjedd. Gjerne i form av en punktliste.
- Hvor feilen har skjedd. Navngi skjemaobjektene der feilen finnes.
- Om mulig også hva brukeren skal gjøre for å korrigere feilen.

Beskriv feilen ved respektive felt

Der det har oppstått feil i skjemaet, må det finnes en tydelig feilmelding, helst med et ikon. Også her bør feilen beskrives for brukeren.

Hva kan jeg gjøre mer?

Enda bedre blir det om du også tilbyr livevalidering slik at feil oppdages etter hvert som brukeren fyller i feltene. Tenk da på at ikke alle brukere kommer til å se dette, det må derfor gå og sende inn skjemaet også uten at brukeren har korrigert feilen. Når brukeren sender inn, skal hun få en samlet feilmelding som beskrevet over.

Andre typer feil

Et annet eksempel på feil som kan oppstå, er når brukeren forsøker å laste inn en side som ikke finnes. Da må nettstedet gi en tydelig feilmelding som forteller at siden ikke finnes, og gi brukeren mulighet å finne informasjonen på annet måte. Dette løses normalt ved å designe sin egen side for 404-feil.

Kommentar

Vi fant ingen feil, men forbedringsmuligheter.

Eksempel på "Tips oss" skjema når det sendes med manglende eller ikke-gyldige felt. Da får vi en oppsummering øverst på skjemaet som kan inneholde mer

informasjon for å være nyttig.

❗ Det oppstod en feil ved innsending. Vennligst se gjennom feltene nedenfor.

Et annet eksempel på noe som kan forbedres er selve valideringsmeldingene under feltene:

Emne for tipset *

Feltet må fylles ut

Skriv tipset her *

Feltet må fylles ut

Samme forbedringsmuligheter finnes også på andre skjemaer (for eksempel "Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass").

Sidereferanser

[Tips oss](#)

[Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass](#)

Anbefalinger

Forbedring: Skjemaet "Tips oss" bør inneholde en oppsummering på toppen som informerer om konkrete felter og hva som er galt med dem, slik at brukeren får en god oversikt over selve skjemaet.

Vi anbefaler at valideringsmeldingene under feltene flyttes over feltene, slik at det

blir enklere for brukere som må forstørre innholdet på skjermen. Samtidig foreslår vi også at dere bruker et tydelig visuelt element eller ikon for å formidle at dette er en feil (som er nyttig for fargeblinde og fargesvake brukere).

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.3.1 \(A\)](#)

[Kvalitet på nett - 6.1](#)

[Elmer 3 - 4.3 Feil i besvarelse](#)

[EN 301 549 - 9.3.3.1](#)

FS150: Feilmeldinger er koblet til respektive skjemaobjekt

× Underkjent

Bakgrunn

Når feilmeldinger legges inn i skjemaet og er relatert til et spesifikt skjemaobjekt eller en gruppe av objekt (for eksempel en gruppe av radioknapper), må de kobles til skjemaobjektet eller gruppen. Det gjøres normalt sett ved å legge inn feilmeldingen som en del av label-elementet eller legend-teksten.

Eventuelt kan det innebære at feilmeldingen legges inn to ganger, en gang som vises visuelt og en som ligger skjult i den eksisterende ledeteksten. I så fall er det bra å skjule det visuelle feilmeldingen for hjelpemiddel og se til at det visuelt skjulte feilmeldingen leses.

Dette kan for eksempel gjøres med følgende HTML-kode:

```
<label for="navn">Navn: <span class="skjult">Feil: Du har  
glemt å skrive inn navnet ditt</span></label>  
  
<input id="navn" type="text">  
  
<span aria-hidden="true">  
  Du har glemt å skrive navnet ditt  
</span>
```

CSS-kode:

```
.skjult { position: absolute; left: -20000px;}
```



```
id="choice_10_3_2">
<label for="choice_10_3_2" id="label_10_3_2">Veit
ikkje</label>

</fieldset>
```

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

FS170: Alle feil beskrives med tekst

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Feilmeldingen kan inneholde bilder eller til og med filmer, men det er viktig at det alltid finnes en feilmelding i form av tekst. Det holder altså ikke med et ikon for å indikere at noe er feil, det skal alltid uttrykkelig stå i tekst hva som er feil.

Kommentar

Vi fant ingen feil, dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.3.1 \(A\)](#)

[Elmer 3 - 4.3 Feil i besvarelse](#)

[EN 301 549 - 9.3.3.1](#)

FS180: Når det er mulig, bør det være klart hvordan feilene kan rettes opp

✗ Underkjent

Bakgrunn

Beskriv så detaljert som mulig hva som er feil og hvordan brukeren kan ordne det. Du kan for eksempel komme med forslag på hva som kan være feil:

Du må angi en epostadresse som inneholder et @-tegn

I stedet for

Du må angi en gyldig e-postadresse

Kommentar

Vi fant tilfeller av problematiske forklaringer for hvordan man retter feil. Derfor må vi underkjenne dette punktet.

Eksempel - på flere felter i skjemaet "Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass" ser vi at samme feilmelding er brukt for alle felter, inkludert radioknapper:

Varsel om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen

Beskriv varselet her *

Kva gjeld varselet? Kva har skjedd, kor og når skjedde det, kva er omfanget, er det vitner eller dokumentasjon som kan stadfeste opplysningane?

Feltet må fylles ut

Kjenner arbeidsgjevar til forholdet? *

☐ Ja

☐ Nei

☐ Veit ikkje

Feltet må fylles ut

Sidereferanser

[Varsle om kritikkverdige forhold på egen arbeidsplass](#)

Anbefalinger

Radioknappene kan ikke fylles ut. Vi foreslår å bruke meldingen "Valg er obligatorisk" eller noe lignende. Samtidig anbefaler vi å være mer presis i beskrivelsen av hvordan brukeren kan rette feilene, på feltnivå i stedet for å generalisere.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.3.3 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.3.3 \(AA\)](#)

[Elmer 3 - 4.3 Feil i besvarelse](#)

Tabeller

TB40: Tabelldata er kodet med korrekt tabellkode

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Kod tabeller med korrekt tabellkode. Det er mulig å skape innhold som ser ut som tabeller, men som ikke er kodet som faktiske tabeller. Det finnes også HTML5-roller og WAI-ARIA attributt som kan brukes for å skape tabeller i stedet for tradisjonell HTML-kode, men det er løsninger som i dag ikke alltid fungerer bra for brukere med hjelpemidler. Tabeller skal derfor alltid bygges opp med elementene table, tr, th og td.

Kommentar

Vi fant forbedringsmuligheter.

Tabeller på "Kontakt oss" siden bruker ikke optimal kode, tabelloverskrifter er kodet som vanlige celler, men semantikken er endret ved bruk av ARIA (

Problem att visa HTML-tag: code

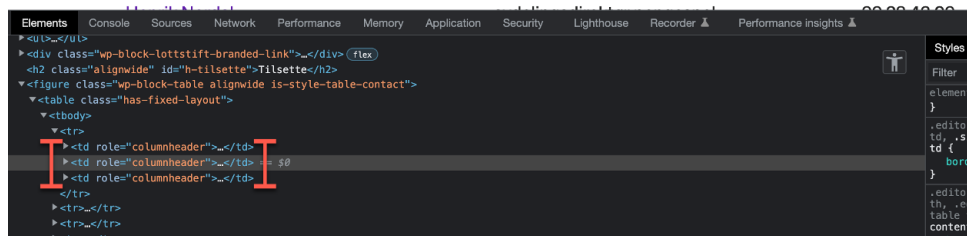
) og teksten inne bruker

Problem att visa HTML-tag: code

til å fungere visuelt som overskrifter.

Tilsette

Leiargruppa	Stilling	Telefon
Atle Hamar	direktør	99 28 43 00
Marie Havnen	kommunikasjons- og strategidirektør	41 63 08 84
Siw Heggedal Longvassøl	avdelingsdirektør Stiftelsestilsynet	90 07 49 74

Sidereferanser

[Kontakt oss](#)

Anbefalinger

Bruk

[Problem att visa HTML-tag: code](#)

i stedet for

[Problem att visa HTML-tag: code](#)

når du skal lage overskrifter i tabeller, da slipper du å bruke

[Problem att visa HTML-tag: code](#)

og

[Problem att visa HTML-tag: code](#)

og får samtidig den beste mulige støtten fra nettlesere og hjelpemidler. Sjekk løsningsforslagene i punkt TB50.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 4.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.2](#)

TB50: Overskrifter til tabeller er kodet med elementet caption

× Underkjent

Bakgrunn

For at brukerne enkelt skal forstå en tabell, må det finnes tydelige tabelloverskrifter som er korrekt lagt inn.

Elementet caption vises visuelt som en overskrift og gir samtidig tabellen et navn.

Navnet gjør det mulig for hjelpeteknologi å skille mellom ulike tabeller.

Overskriften skal kort forklare hvilken informasjon tabellen inneholder. Med mindre det er spesielle grunner, er det elementet caption som skal brukes til å opprette overskriften i en tabell.

Caption-elementet legges øverst i tabellen på samme nivå som tabellrader (tr-element):

```
<table>
  <caption>Flight prices Stockholm - Oslo</caption>
  <tr>
    ...
```

Bilden under viser et eksempel på en tabelloverskrift.

Flight prices Stockholm - Oslo		
MORNING FLIGHTS	AFTERNOON FLIGHTS	EVENING FLIGHTS
1500:-	1750:-	1750:-
150€	175€	175€
150\$	175\$	175\$

Kommentar

Vi fant problemer med overskrifter i tabeller og må derfor underkjenne dette punktet.

Et eksempel er tabellene på siden "Kontakt oss". Det ser ut til at celle i første rad og første kolonne er egentlig overskriften til hele tabellen, og bør være kodet slik:

Tilsette			
Lelargruppa	Stilling	Telefon	
Alie Hamar	direktør	99 28 43 00	
Marie Havnen	kommunikasjons- og strategidirektør	41 63 08 84	
Siv Heggedal Longvatsdal	avdelingsdirektør Stillesestilsynet	90 07 49 74	
Henrik Florøyd	avdelingsdirektør pengespel	99 28 43 09	
Marianne Skjeldstad Hove	avdelingsdirektør frivillighetsstøtte	90 79 60 89	
Falk Michael Tewes	fagdirektør IT og dokumenthåndtering	95 85 93 48	
Siv Karin Hestad	fagdirektør organisasjon og personale	99 28 43 25	
Shir Starheim	fagdirektør økonomi og verksemdstyring	99 28 43 06	
Kommunikasjon og strategi	Stilling	Telefon	Kontakt oss

Sidereferanser

Kontakt oss

Anbefalinger

Ved å bruke

Problem att visa HTML-tag: code

kan du gi en overskrift til hele tabellen på riktig måte. Da kan celle i første rad og

første kolonne få riktig verdi, for eksempel "Navn" eller "Person."

Eksempelløsning (inneholder også forslag fra punkt TB40):

```
<table class="has-fixed-layout">
<caption>Leiargruppa</caption>
<thead>
<tr>
<th><strong>Navn</strong></th>
<th><strong>Stilling</strong></th>
<th><strong>Telefon</strong></th>
</tr>
</thead>
<tbody>
<tr>
<td><a href="mailto:atle.hamar@lottstift.no">Atle
Hamar</a></td>
<td>direktør</td>
<td>99 28 43 00</td>
</tr>
<tr>
<td><a href="mailto:marie.havnen@lottstift.no">Marie
Havnen</a></td>
<td>kommunikasjons- og strategidirektør</td>
<td>41 63 08 84</td>
</tr>
<tr>
<td><a href="mailto:siw.heggedal.longvastol@lottstift.no">Siv
Heggedal Longvastøl</a></td>
<td>avdelingsdirektør Stiftelsestilsynet</td>
<td>90 07 49 74</td>
</tr>
<tr>
<td><a href="mailto:henrik.nordal@lottstift.no">Henrik
Nordal</a></td>
<td>avdelingsdirektør pengespel</td>
<td>99 28 43 09</td>
</tr>
```

```

</tr>
<tr>
<td><a
href="mailto:marianne.skjeldestad.hove@lottstift.no">Marianne
Skjeldestad Hove</a></td>
<td>avdelingsdirektør frivilligheitsstøtte</td>
<td>90 79 60 89</td>
</tr>
<tr>
<td><a href="mailto:falk.michael.tewes@lottstift.no">Falk
Michael Tewes</a></td>
<td>fagdirektør IT og dokumenthandtering</td>
<td>95 85 93 48</td>
</tr>
<tr>
<td><a href="mailto:Siv.Karin.Hestad@lottstift.no">Siv-Karin
Hestad</a></td>
<td>fagdirektør organisasjon og personale</td>
<td>99 28 43 25</td>
</tr>
<tr>
<td><a href="mailto:stig.starheim@lottstift.no">Stig
Starheim</a></td>
<td>fagdirektør økonomi og verksemdstyring</td>
<td>99 28 43 06</td>
</tr>
</tbody>
</table>

```

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

TB60: Rad- og kolonneoverskrifter er kodet med elementet th

! Ingen feil funnet
men kan
forbedres

Bakgrunn

For at brukerne skal kunne tolke innholdet i en tabell riktig, er det viktig at tabellene har tydelige kolonne- og radoverskrifter. Disse overskriftene skal ikke bare være visuelt tydelige, de må også være strukturelt korrekt laget med elementet th. Th forteller at det er en "table header cell", dvs. en tabelloverskrift, i motsetning til td-elementet som sier at cellen er en "table data cell".

Alla tabelloverskrifter skal legges inn med elementet th.

```
<table>
  <caption>Flight prices Stockholm - Oslo</caption>

  <tr>
    <th>Morning flights</th>
    <th>Afternoon flights</th>
    <th>Evening flights</th>
  </tr>

  <tr>
    <td>1500:-</td>
    <td>1750:-</td>
    <td>1750:-</td>
  </tr>
  ...
</table>
```

Bilden under viser et eksempel på kolonneoverskrifter.

Flight prices Stockholm - Oslo

MORNING FLIGHTS	AFTERNOON FLIGHTS	EVENING FLIGHTS
1500:-	1750:-	1750:-
150€	175€	175€
150\$	175\$	175\$

Kommentar

Sjekk punkt TB40: vi anbefaler å bruke

Problem att visa HTML-tag: code

i stedet for

Problem att visa HTML-tag: code

.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.1

TB70: Attributet scope blir brukt for å indikere retningen til hver rad- og kolonneoverskrift

× Underkjent

Bakgrunn

Tabelloverskriftene må kobles korrekt med de datacellene som er underordnet overskriften. For enkle tabeller med én akse, holder det at tabelloverskriften er identifisert som. I tabeller med tabelloverskrifter for både rader og kolonner, bør dette elementet suppleres med scope-attributtet.

For kolonneoverskrifter skal scope="col" brukes, og for radoverskrifter skal scope="row" brukes.

```
<table>
  <caption>Flight prices Stockholm - Oslo</caption>

  <tr>
    <td></td>
```

```

<th scope="col">April</th>
<th scope="col">May</th>
</tr>

<tr>
<th scope="row">Morning flights</th>
<td>1500:-</td>
<td>1750:-</td>
</tr>
...
</table>

```

Bilden under viser et eksempel på kolonne- og radoverskrifter.

Flight prices Stockholm - Oslo

	APRIL	MAY
MORNING FLIGHTS	1500:-	1750:-
AFTERNOON FLIGHTS	1250:-	Sold out
EVENING FLIGHTS	No departure	1750:-

Kommentar

Vi fant problemer med tabeller som mangler

Problem att visa HTML-tag: code

. Derfor er punktet underkjent.

Eksempel:"Nøkkeltal 2021" på "Nøkkeltal - den norske pengespelmarknaden i 2021":

	Brutto (mill. NOK)	Netto (mill. NOK)	Stake (mill. Euro)*	GGR (mill. Euro)
NT – talspel og Flax	12 147	5 989	1 195	589
NT – sportsspel	4 809	1 121	473	110
NT – Instaspel	22 810	1 268	2 244	1 125
NT – Multix	2 235	174	220	17
NT – Belag	1 740	118	171	12
Norsk Rikstoto	3 228	983	318	97
Lotteri*	808	559	80	56
Bingo	3 747	796	369	78
Spel på skip**	335	49	33	5
Totalt	51 859	11 068	5 102	1 089
Per Capita (18 år*)	12 100	2 600	1 200	300

Sidereferanser

Nøkkeltal – den norske pengespelmarknaden i 2021

Anbefalinger

Løsningsforslag: bruk scope="col" for å definere kolonneoverskrift og scope="row" for å definere radoverskrift:

```
<table>
<caption>Nøkkeltal 2021</caption>
<thead>
<tr>
<th scope="col"></th>
<th scope="col"><strong>Brutto (mill. NOK)</strong></th>
<th scope="col"><strong>Netto (mill. NOK)</strong></th>
<th scope="col"><strong>Stake (mill. Euro)*</strong></th>
<th scope="col"><strong>GGR (mill. Euro)</strong></th>
</tr>
</thead>
<tbody>
<tr>
<th scope="row">NT - talspel og Flax</th>
<td>12 147</td>
<td>5 989</td>
<td>1 195</td>
<td>589</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">NT - sportsspel</th>
<td>4 809</td>
<td>1 121</td>
<td>473</td>
<td>110</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">NT - Instaspel</th>
<td>22 810</td>
<td>1 268</td>
<td>2 244</td>
<td>1 125</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">NT - Multix</th>
<td>2 235</td>
<td>174</td>
<td>220</td>
<td>17</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">NT - Belag</th>
<td>1 740</td>
<td>118</td>
<td>171</td>
<td>12</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Norsk Rikstoto</th>
<td>3 228</td>
<td>983</td>
<td>318</td>
<td>97</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Lotteri* </th>
<td>808</td>
<td>559</td>
<td>80</td>
<td>56</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Bingo</th>
<td>3 747</td>
<td>796</td>
<td>369</td>
<td>78</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Spel på skip**</th>
<td>335</td>
<td>49</td>
<td>33</td>
<td>5</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Totalt</th>
<td>51 859</td>
<td>11 068</td>
<td>5 102</td>
<td>1 089</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Per Capita (18 år*)</th>
<td>12 100</td>
<td>2 600</td>
<td>1 200</td>
<td>300</td>
</tr>
</tbody>
</table>
```

```

<th scope="row">NT - sportsspel</th>
<td>4 809</td>
<td>1 121</td>
<td>473</td>
<td>110</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">NT - Instaspel</th>
<td>22 810</td>
<td>1 268</td>
<td>2 244</td>
<td>1 125</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">NT - Multix</th>
<td>2 235</td>
<td>174</td>
<td>220</td>
<td>17</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">NT - Belago</th>
<td>1 740</td>
<td>118</td>
<td>171</td>
<td>12</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Norsk Rikstoto</th>
<td>3 228</td>
<td>983</td>
<td>318</td>
<td>97</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Lotteri*</th>
<td>808</td>

```

```

<td>569</td>
<td>80</td>
<td>56</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Bingo</th>
<td>3 747</td>
<td>796</td>
<td>369</td>
<td>78</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Spel på skip**</th>
<td>335</td>
<td>49</td>
<td>33</td>
<td>5</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Totalt</th>
<td>51 859</td>
<td>11 068</td>
<td>5 102</td>
<td>1 089</td>
</tr>
<tr>
<th scope="row">Per Capita (18 år+)</th>
<td>12 100</td>
<td>2 60<strong>0</strong></td>
<td>1 200</td>
<td>300</td>
</tr>
</tbody>
</table>

```

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.3.1 (A)

WCAG 2.1 - 1.3.1 (A)

EN 301 549 - 9.1.3.1

TB100: Komplekse tabeller kompletteres med relevant kode

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

Komplekse tabeller må ha mer spesifikke koblinger mellom overskrifter og dataceller enn enkle tabeller. Dette kan gjøres ved å skrive inn en unik id på hver overskrift og deretter referere til de ulike cellenes overskrifter i attributtet headers.

I komplekse tabeller kan logiske kategorier også skapes ved hjelp av attributtet axis, som brukes til å gruppere overskrifter i samlede kategorier.

Eksempel på en mer kompleks tabell der overskriftscellene og datacellene kobles sammen:

```
<table>
  <caption>Flight prices Stockholm - Oslo</caption>

  <tr>
    <td></td>
    <th colspan="2" id="airline1">Funka airlines</th>
    <th colspan="2" id="airline2">Fake airlines</th>
  </tr>

  <tr>
    <td></td>
    <th id="month1" headers="airline1">April</th>
    <th id="month2" headers="airline1">May</th>
    <th id="month3" headers="airline2">April</th>
    <th id="month4" headers="airline2">May</th>
  </tr>

  <tr>
    <th id="time1">Morning flights</th>
    <td headers="airline1 month1 time1">1500:-</td>
```

```

<td headers="airline1 month2 time1">1750:-</td>
<td headers="airline2 month3 time1">1250:-</td>
<td headers="airline2 month4 time1">1750:-</td>
</tr>
...

</table>

```

Bilde under viser et eksempel på en kompleks tabell med flere koblinger.

Flight prices Stockholm - Oslo

	FUNKA AIRLINES		FAKE AIRLINES	
	APRIL	MAY	APRIL	MAY
MORNING FLIGHTS	1500:-	1750:-	1250:-	1750:-
AFTERNOON FLIGHTS	1250:-	Sold out	1500:-	Sold out
EVENING FLIGHTS	No departure	1750:-	No departure	1750:-

Hvis du har en så kompleks tabell som denne, bør du først og fremst verdsette å dele den inn i flere, enklere tabeller eller på annen måte forenkle opplegget slik at du kan klare deg med kun scope for å tilknytte overskrifter og dataceller.

Kommentar

Vi fant ikke komplekse tabeller. Derfor ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.1](#)

Script og WAI-ARIA

SW20: Bruk WAI-ARIA for å formidle informasjon som ikke kan formidles med HTML, og som øker brukeropplevelsen

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Standarden WAI-ARIA inneholder et sett med attributter som kan brukes for å tydeliggjøre ulike HTML-objekters funksjon, verdi og rolle. En del av det som inngår i WAI-ARIA har allerede bra løsninger i HTML5, og da skal HTML-løsningen brukes. Men mye i wai-aria tydeliggjør og øker tilgjengeligheten ytterligere utover det som er innebygd i HTML5.

Et eksempel der HTML5 og WAI-ARIA overlapper gjelder navigering. Du skal helst benytte HTML5 attributtet `<nav>` for å vise at noe er en meny, men det finnes en mulighet i WAI-ARIA å også angi det gjennom attributtet `role="navigation"`. Vår anbefaling er altså at du helst bruker løsningen som finnes i HTML5.

Et tydelig eksempel på hvordan WAI-ARIA øker brukernytten, er attributtet `ARIA-expanded`. Dette brukes på knapper som feller ut og klapper sammen områder eller flater. For eksempel skal menyknappen i mobilmenyen ha `ARIA-expanded`. Ved å angi `true` for når menyen er utfoldet og `false` for når den ikke er det, indikerer du for brukere som ikke ser grensesnittet om menyen er utfoldet eller ikke.

Ikke overbruk WAI-ARIA

Selv om WAI-ARIA inneholder mye som er bra, så det er viktig at du ikke overbruker standarden. Du skal bare legge til objekter om du vet at det øker brukernytten. Unngå å legge på WAI-ARIA om HTML-koden allerede tydeliggjør funksjonen. For eksempel er det unødvendig å skrive `<button role="button">`, det risikerer bare å skape dobbel opplesing for brukerne. Bruk ikke heller `role=menu` og `role=menuitem` for vanlige nettstedsmenyer, dette er tenkt for applikasjoner, for eksempel teksteditorer, og brukerne blir bare forstyrret over å høre hjelpemidlene lese "menyobjekt" for hver lenke i menyen.

Kommentar

for å definere kolonneoverskrift og `scope="row"` for å definere radoverskrift:

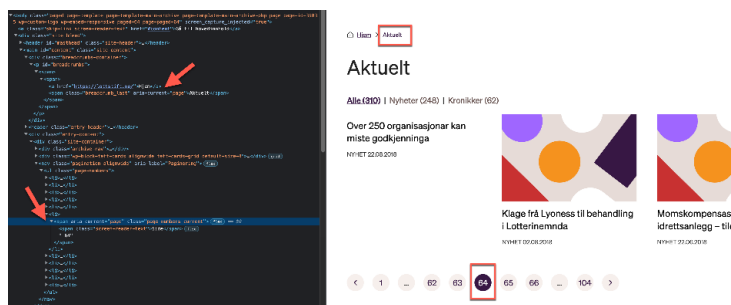
Eksempel: Siden "Aktuelt" inneholder

Problem att visa HTML-tag: code

på

Problem att visa HTML-tag: code

som er en del av paginering.

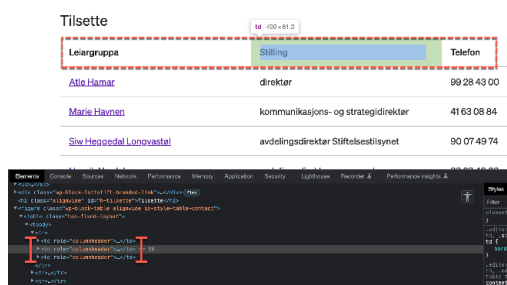
Eksempel: Siden "Kontakt oss" bruker

Problem att visa HTML-tag: code

i stedet for

Problem att visa HTML-tag: code

(som også er beskrevet i TB40).

Sidereferanser

Kontakt oss

Aktuelt

Anbefalinger

Forslag: Å bruke

Problem att visa HTML-tag: code

på en

Problem att visa HTML-tag: code

er ikke feil, men det er svært lite sannsynnlig at en

Problem att visa HTML-tag: code

vil bli oppdaget av skjermleserbrukere. Vi foreslår at pagineringen som er laget med en

Problem att visa HTML-tag: code

erstattes med en lenke (samme lenke som bruker er på) og deretter bruke

Problem att visa HTML-tag: code

på lenken (og ikke på

Problem att visa HTML-tag: code

).

Som beskrevet i TB40: bruk heller

Problem att visa HTML-tag: code

i stedet for

Problem att visa HTML-tag: code

. Det vil gi best støtte i nettlesere og hjelpemidler.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 4.1.2 (A)

WCAG 2.1 - 4.1.2 (A)

EN 301 549 - 9.4.1.2

SW50: Når nye elementer legges inn i siden, skal de plasseres på rett plass både visuelt og strukturelt

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Iblant legges nytt innhold eller nye funksjoner inn på siden uten at den lastes om. Når det skjer er det viktig at den nye funksjonen eller informasjonen kommer opp på riktig sted både visuelt og strukturelt. Om søkeforslag dukker opp i et nytt område på skjermen når brukeren begynner å skrive i søkefeltet er det viktig at dette området er plassert visuelt tydelig der det hører hjemme, men også på rett plass i strukturen. Da vil også hjelpemidler strukturelt kunne presentere informasjonen på rett sted. Den beste løsningen på dette er om det gjøres på en slik måte at den nye koden settes inn på rett plass, som følgende eksempel:

```
<label for="sok">Søk</label>
<input type="search" id="sok" />
<!-- Søkeforslag lastes inn her -->
<input type="submit" value="Søk" />
```

Det finnes andre måter å løse dette på også, som for eksempel gjennom ved å benytte script gjenkjenne hva brukeren gjør og flytte fokus slik at effekten for

brukeren blir den samme. Hvordan dette fungerer burde alltid testes i praksis med de vanligste hjelpemidlene.

Et vanlig problem er at et nytt område plasseres visuelt korrekt, men havner sist på siden i strukturen. Om et hjelpemiddel ikke finner noe før bunnteksten er det en stor risiko for at brukeren aldri kommer til å finne det.

Kommentar

Vi fant ikke problemer med dette. Godt jobbet, dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.4.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.3 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.2](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.3](#)

SW60: Når nytt innhold eller nye områder åpnes, får brukeren direkte fokus på dette

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Om et dekkende lag, eller et nytt område åpnes dynamisk på siden, er det viktig at brukere med en gang får fokus på dette (om det ikke forstyrrer brukeren).

Eksempel på unntak er søkeforslag. Brukerens fokus skal ikke flyttes automatisk til søkeforslagene så fort de dukker opp, ettersom det vil være forstyrrende.

For en bruker som navigerer med tastaturet er det viktig å komme direkte inn i det nye laget eller innholdet uten å behøve tabbe til slutten av siden. Om det er et skjema kan fokus settes i det første feltet, ellers skal det første tabsteget etter lenken som åpnet laget eller resulterte i at det nye området lastes inn, lede inn til første lenken i området.

Tenk også på at leserekkefølgen må bli korrekt for brukere med opplesende hjelpemiddel. Når de fortsetter lesingen nedover på siden fra den lenken som åpnet laget, skal lesingen fortsette inne i laget det gjelder. Dette kan kreve at du tester det med hjelpemiddel.

Om det gjelder meldinger og dialogvinduer bør WAI-ARIAs roller for meldinger og

meldingsdialoger benyttes. Om det er et skjema bør det være rollen alerdialog:

```
role="alerdialog"
```

Ellers rollen alert:

```
role="alert"
```

Informasjon om WAI-ARIA (W3C sitt nettsted, engelsk)

Kommentar

Vi har funnet muligheter for forbedringer i brukeropplevelsen knyttet til hovedsøket.

Anbefalinger

Når brukere aktiverer søk på toppen, blir de ikke automatisk flyttet til søkefeltet. Som forbedring kan fokuset flyttes programmatisk til søkefeltet, noe som vil være nyttig for alle brukere.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 2.4.3 (A)

WCAG 2.1 - 2.4.3 (A)

EN 301 549 - 9.2.4.3

SW70: Brukeren informeres om status etter en gjennomført handling, uten at fokus flyttes

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Det er svært vanskelig for brukere med sterkt nedsatt syn å oppfatte oppdateringer i grensesnittet som skjer uten at siden lastes om. Det kan være at det skjer en forandring i en pågående prosess, for eksempel en oppdatert køplass på et nettsted for salg av konsertbilletter. Det kan også handle om å informere brukeren om hvor mange søketreff et søk har resultert i, eller validering av feil i et skjema. Det er problematisk for brukeren å raskt flytte seg til en annen del av grensesnittet for å rekke å lese en statusmelding innen det er utdatert eller har blitt oppdatert.

Eksempler på statusendringer er:

- Informasjon om antall søketreff i et søk
- En forandring skjer i en ventende applikasjon
- En forandring skjer i en pågående prosess
- En feil oppstår i et skjema

Når en statusmelding vises på skjermen, skal brukeren få informasjon om det uten å trenge å flytte seg til et annet område på siden. Attributtet `role="alert"`, `ARIA-live` og `ARIA-busy` kan brukes for å informere skjermleserbrukeren om statusmeldingen som vises på andre deler av siden enn der brukeren nå befinner seg. Dette innebærer at brukeren får statusmeldingen, uten å selv trenge og lete etter forandringer eller å oppdatere siden. Hjelpemiddel for brukere med kognitive funksjonsnedsettelser kan tydeliggjøre, forsinke eller dempe statusmeldingen, avhengig av hva brukeren foretrekker.

```
<div class="medium-12 columns">
  <h2 aria-live="assertive" aria-atomic="true">
    Ditt søk på <strong><mark>universell
    utforming</mark>
  </strong>resulterte i 538 treff
  </h2>
</div>
```

WAI-ARIA-attributt kan brukes i kombinasjon for å gjøre det tydeligere for brukeren at en statusoppdatering er spesielt viktig. Et eksempel på det er å bruke attributtet `role="alert"` og `ARIA-live="assertive"` i meldingen som informerer brukeren om at denne holder på å logge ut.

Attributtet `ARIA-live` har tre nivåer som bestemmer hvor høy prioritet en oppdatering i et område skal ha:

- **Assertive** = En viktig melding som skal avbryte hjelpemiddelet så snart som mulig.
- **Polite** = En mindre viktig melding som skal presenteres om brukeren pauser.
- **Off** = En melding som ikke trenger å presenteres for brukeren.

Denne retningslinjen gjelder ikke feilmeldinger i modale vinduer, innhold som vises eller skjules med utfoldbare objekter, eller innhold som krever inntasting fra brukeren. Informasjonen om cookies regnes altså ikke som en statusmelding ettersom det ofte krever at brukeren bekrefter sitt samtykke.

I den svenske versjonen vises et bildeeksempel på søk/slkefunksjon over dette

kodeeksempelet.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, godt jobbet! Dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 4.1.3 (AA)

EN 301 549 - 9.4.1.3

SW80: Innhold som vises når et objekt har fokus, er fullt brukbart og mulig å nå helt til brukeren flytter fokus

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Brukere med forstørrende hjelpemidler ser bare en liten del av skjermen om gangen, noe som gjør det vanskelig å få overblikk over store områder. Det er også problematisk for brukeren å finne innhold som ligger utenfor det området som blir forstørret. Brukere som navigerer med mus eller tastatur og forstørrende hjelpemidler, som følger musepekeren og tastaturets bevegelser, må derfor kunne flytte fokus uten at et område forsvinner. Denne retningslinjen gjelder både ved hover med musepekeren, og fokus med tastatur.

Et eksempel på dette er megamenyer, altså menyer som består av flere nivåer og presenteres i store områder som vises når brukeren hvrer over menyen. De dekker ofte annet innhold, og forsvinner når brukerens musepeker går utenfor området. For at brukere med forstørrende hjelpemidler skal kunne komme til alt innhold, skal brukeren kunne flytte fokus fritt innen området uten at det stenges. Brukeren skal også ha mulighet til å stenge området på en enkel måte, for eksempel med Escape-tasten.

Området som ikke skjuler annet innhold trenger ikke ha en stengemekanisme. Et eksempel er menyer som i stedet for og åpnes i et dekkende lag, åpnes ovenfor sidens innhold, som flyttes ned og plasseres nedenfor menyen. Heller ikke feilmeldinger som beskriver inntastingsfeil trenger å ha en stengemekanisme.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.1 - 1.4.13 (AA)

EN 301 549 - 9.1.4.13

SW90: Når et modalt vindu vises, skal fokuset stå i modalen til den blir lukket

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

En vanlig feil ved bruk av modale vinduer er at brukeren kan få fokus bak selve modalen, noe som ofte skaper problemer for ulike grupper av tastaturbrukere. Det er et krav at tastaturfokuset forblir inne i modalen til brukeren selv velger å lukke den.

Når et modalvindu åpnes, skal tastaturfokuset flyttes inn i vinduet. Avhengig av utformingen av modulen, bør fokuset være øverst på modalen.

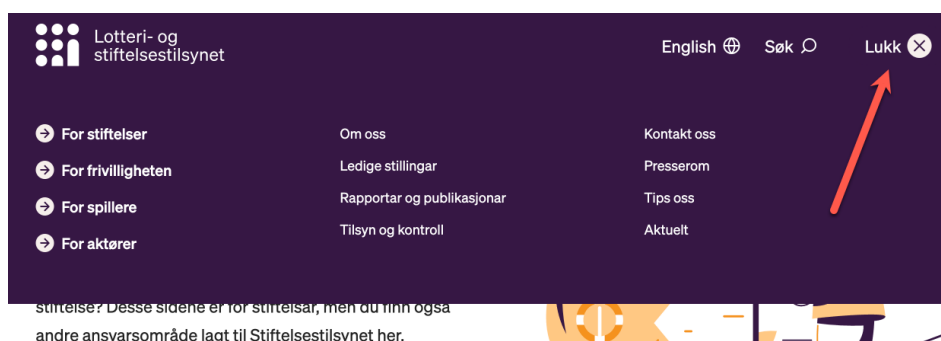
Etter det må fokuset forbli så lenge det er åpent. Funkas anbefaling er å lage en såkalt "focus trap" via et script, men det finnes også andre løsninger som å sette `tabindex="-1"` på alle fokuserbare elementer utenfor modalen.

Når brukeren så lukker modalen, skal fokuset gå tilbake til elementet som åpnet modalen. Fokus skal altså ikke forsvinne helt. Vi anbefaler også at lukkeknappen kompletteres med funksjonalitet som gjør det mulig å lukke med Escape-tasten.

Kommentar

Vi fant muligheter for forbedringer i hovednavigasjonen, som på en måte fungerer som et modalt vindu siden den dekker innholdet bak når den utvides.

Utvidet meny kan kun lukkes ved å bruke "Lukk"-knappen og den fanger ikke fokuset inne:

Anbefalinger

Vi anbefaler å beholde tastaturfokuset inne, ellers kan tastaturbrukere havne bak navigasjonen og vil ikke kunne lukke menyen uten å gå tilbake til "Lukk"-knappen.

Vi foreslår også å implementere muligheten for å lukke menyen ved å bruke "Esc"-tasten."

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.4.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.4.3 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.4.3](#)

SW100: Bruk aria-expanded for områder som kan foldes ut og sammen

× Underkjent

Bakgrunn

Attributtet aria-expanded skal brukes for områder som kan foldes ut og sammen. Attributtet settes på elementet som folder ut selve området. aria-expanded="false" indikerer at området er foldet sammen og aria-expanded="true" at det er foldet ut. Dette kan for eksempel være en FAQ-liste, der svarene foldes ut når brukeren klikker på spørsmålet, eller en meny som folder ut undermenyer. Aria-expanded skal bare brukes hvis dette gjøres dynamisk, altså ikke når det skjer med en sideinnlasting.

Hvis det utfoldbare området ikke er i direkte nærhet til elementet som bruker aria-expanded, kan en kobling mellom dem være nødvendig. Koblingen skal deretter skapes med attributtene ARIA-controls eller ARIA-owns.

Eksempel på område som er foldet sammen:

```
<div>
  <button aria-expanded="false">
    When should I use aria-expanded?
  </button>
</div>

<div class="hide">
  <p>
    When an area can be expanded dynamically without
    page reloading.
  </p>
</div>
```

Eksempel på område som er foldet ut:

```

<div>
  <button aria-expanded="true">
    When should I use aria-expanded?
  </button>
</div>

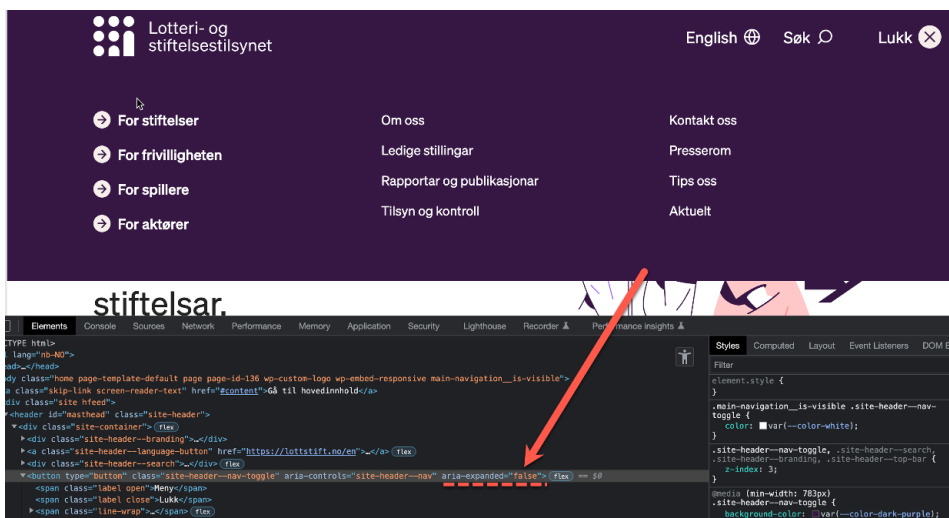
<div class="show">
  <p>
    When an area can be expanded dynamically without
    page reloading.
  </p>
</div>

```

Kommentar

Vi fant flere problemer og må derfor underkjenne dette punktet.

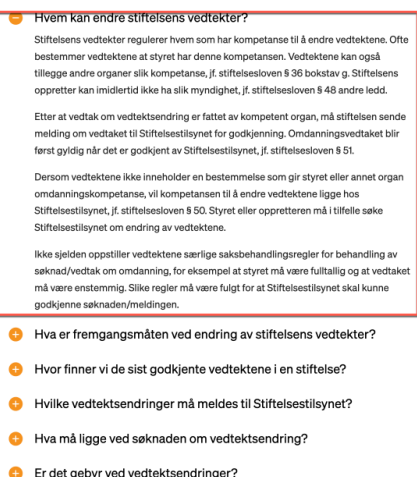
Hovedmenyen bruker aria-expanded riktig, men verdien oppdateres ikke når knappen brukes:

Trekkspeillet på "Slik endrer du stiftelsens vedtekter" er ikke kodet riktig og mangler mangler

Problem att visa HTML-tag: code

. (Sjekk også punkt FS10).

Automatiske hendelser

AE20: Nye vindu og dekkende lag åpnes bare når brukeren har valgt å gjøre det

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Nye vinduer og lag som delvis dekker den egentlige nettsiden skaper problem for flere grupper av brukere. De skaper forvirring og er mange ganger vanskelige å stenge. Derfor skal brukeren alltid få informasjon om at ett nytt vindu eller dekkende lag kommer til å åpnes. Brukeren bør også få mulighet til å velge om et nytt vindu eller lag skal åpnes.

Dette punktet er rettet mot lag og vinduer som åpnes automatisk, som for eksempel nettstedsundersøkelser som legger seg over det vanlige vinduet når besøkeren viser en side, eller reklamevinduer som åpner når brukeren kommer inn på nettstedet.

Normalt sett skal ikke nye vinduer og dekkende lag dukke opp uten at brukeren aktivt har klikket på en lenke som tydelig angir hva som kommer til å skje, men et alternativ kan være å la brukeren sette en innstilling der denne aksepterer at denne typen hendelser inntreffer.

Et unntak fra dette punktet er datovelger, forutsatt at brukerens fokus forblir i inndatafeltet som datovelgeren er koblet til.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, godt jobbet! Dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 3.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.2.5 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.5 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.3.2.1](#)

[EN 301 549 - 9.3.2.2](#)

AE60: Hvis automatiske hendelser eller tidsgrenser brukes finnes det en mulighet for å pause eller forlenge tidsintervallet

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

For hver tidsgrense må det være mulig å enten:

- Deaktivere
- Brukeren kan selv styre hvor lang tidsgrensen skal være og maksverdien er minst ti ganger lenger enn grunnverdien
- For eksempel gjennom at en advarsel kommer opp noen minutter innen tidsgrensen løper ut og brukeren gis mulighet til å forlenge

Brukeren kan for eksempel få mulighet til å deaktivere, endre eller forlenge tidsgrensen gjennom en knapp som vises i sammenheng til tidsgrensen. Et annet alternativ er å vise en melding noen minutter innen utlogging der brukeren kan velge å forlenge innloggingstiden.

Tidsgrensen skal alltid forholde seg til seneste brukeraktivitet som systemet kan kjenne til, ikke til innloggingstidspunktet. Om brukeren for eksempel går fra steg 1 til steg 2 i en tjeneste så skal det nullstille nedtellingen til utloggingen.

Om tidsgrensen er slik at meningen med funksjonen forsvinner helt om denne forlenges eller endres kan det være et akseptabelt unntak. Likeså om tidsgrensen er på minst 20 timer.

Kommentar

Vi klarte ikke å finne automatiske hendelser eller tidsgrenser, derfor ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 2.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 2.2.4 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.0 - 3.2.5 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.2.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 2.2.4 \(AAA\)](#)

[WCAG 2.1 - 3.2.5 \(AAA\)](#)

[EN 301 549 - 9.2.1.1](#)

[EN 301 549 - 9.2.1.2](#)

AE80: Hvis et område oppdateres uten at siden lastes om, skal dette være markert med WAI-ARIA-attributtet aria-live

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

ARIA-live angir hvor viktige forandringer i grensesnittet er. Det avgjør for eksempel om et hjelpemiddel skal avbryte brukeren eller ikke.

Benytt følgende verdier:

- Off: Benytt for noe som oppdateres ofte, for eksempel aksjeinformasjon.
- Polite: Benytt om en endring bare skal gi beskjed om brukeren ikke har noe viktig for seg.
- Assertive: Benytt når det skjer noe viktig som brukeren burde gjøres oppmerksom på så snart som mulig.

Kommentar

Vi fant ikke slike områder. Ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 4.1.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 4.1.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.4.1.2](#)

Rammer

FR20: Formålet til hver ramme er beskrevet i attributtet title

! Ingen feil funnet
men kan
forbedres

Bakgrunn

Formålet til hver enkelt ramme må beskrives i attributtet title. Denne informasjonen presenteres av hjelpemidler for svaksynte og hjelper dem med å forstå om de skal inn i rammen og lese den nettsiden, eller fortsette på den eksisterende nettsiden utenfor rammen.

```
<iframe
  title="Nyheter fra Funka"
  src="fukanews.html">
</iframe>
```

Hvis det er en film som vises i rammen, skal det også nevnes sammen med en kort beskrivelse av filmens innhold.

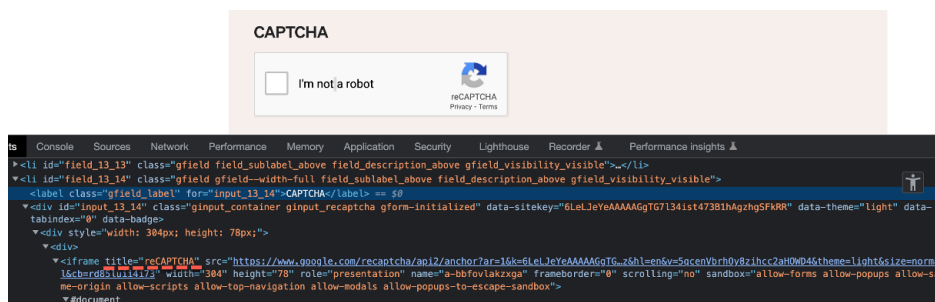
```
<iframe
  title="Film om tilgjengelighet på Youtube"
  src="https://youtube.com/funka">
</iframe>
```

Rammer som utelukkende har til hensikt å samle inn statistikk, bør skjules både visuelt og for hjelpemidler.

```
<iframe
  title="Statistikk"
  src="statistikk.html"
  aria-hidden="true">
</iframe>
```

Kommentar

Vi fant potensial for forbedringer i tittelen på "CAPTCHA", som kunne ha gitt en bedre forklaring på hva den inneholder:

Sidereferanser

Tips oss

Anbefalinger

Forslag til tekst: "CAPTCHA - enkel test for å avgjøre om du er datamaskin eller menneske"

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 4.1.2 (A)

WCAG 2.1 - 4.1.2 (A)

EN 301 549 - 9.4.1.2

Søkefunksjoner

SF05: Det er mer enn en måte å finne informasjon på

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

For å oppfylle kravene i WCAG 2.1 på nivå AA, må nettstedet ditt tilby flere måter å finne en bestemt side på (gjelder ikke for trinn i e-tjenester eller prosesser). Om du ikke har en søkefunksjon må du tilby et alternativ, for eksempel et nettstedskart eller en A-Å-funksjon.

Kommentar

Vi fant at det var mulig å søke på siden, bra jobbet! Dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 2.4.5 (AA)

WCAG 2.1 - 2.4.5 (AA)

EN 301 549 - 9.2.4.5

Dokumenter og andre medieformater

DM10: Bakgrunnslyd kan enkelt stenges av manuelt, eller avslutter automatisk innen 3 sekunder

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

På samme måte som bevegelser i grensesnittet påvirker besøkernes evne å ta til seg informasjonen, påvirker også bakgrunnslyd konsentrasjonsevnen. Derfor skal bakgrunnslyd som starter automatisk, stoppe etter maksimalt 3 sekunder, alternativt må det finnes en tydelig og enkel måte å stoppe lyden.

Kommentar

Vi klarte ikke å finne bakgrunnslyd, derfor ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.4.2 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.4.2 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.4.2](#)

DM20: Det finnes en passende tekstbeskrivelse av materiale i komplekse format i tilknytning til dette materialet

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Alternative format er ofte bra for brukeren. Det gir mulighet til å forklare komplekse sammenhenger på en mer forståelig måte. Det er derimot ikke alltid brukeren kan eller vil benytte seg av alternative format. Det kan bero på at brukerens utrustning ikke støtter teknikken eller at oppkoblingen er dårlig. Det må derfor alltid finnes en tydelig beskrivelse av innholdet i disse alternative formatene.

Når du lenker til for eksempel en film må du derfor beskrive filmens innhold i tekst. Hvor omfattende beskrivelsen skal være avhenger helt på filmens innhold og relevans. En beskrivelse kan også inneholde lenker til andre deler på nettstedet der besøkeren kan lese tilsvarende informasjon som filmen gir.

Lyd

Når informasjon presenteres med hjelp av et lydklipp, må tilsvarende informasjon også finnes i tekstform på nettstedet. Det må også finnes en tydelig kobling

mellom lydklippet og den alternative teksten. Det kan vær eksempelvis en transkribering av lyden.

Film

For innspilt film skal det finnes en tekstversjon av innholdet tydelig lenket i tilknytning til filmen. En tekstversjon behøver ikke være en ordrett gjengivelse av innholdet, men skal gi likeverdig informasjon.

Pdf

Selv pdf-er et alternativt medieformat som til tider skaper vanskeligheter for brukerne. Derfor er det også viktig å ha tydelige lenketekster til pdf-filer og å vurdere om informasjonen ikke heller skal være i HTML, eller om det i det minste skal være en oppsummering av innholdet i HTML. Husk også at selve pdf-filen må være tilgjengelig.

Kommentar

Vi fant ingen problemer, godt jobbet. Dette er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.2.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.1.1 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.2.1 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.1.1](#)

[EN 301 549 - 9.1.2.1](#)

DM30: Lydinformasjon i forhåndsinnspilt video- og lydklipp gjengis som tekst

× Underkjent

Bakgrunn

Hvis du har lyd som en del av en video eller som en lydfil, bør innholdet tekstes. For video er det tilstrekkelig at en tekstremse er synkronisert med lyden. Hvis du har et lydklipp, kan det være vanskelig å legge inn en tekstremse, da kan du i stedet tilby brukeren å lese en tekstutskrift av lydinformasjonen. Hvis det er en video med bare musikk, skriv navnet på sangen, eller at musikk spilles av, i teksten. På den måten blir brukeren informert om at det ikke er noen dialog.

Hva slags lys skal tekstes?

Teksten skal gjengi informasjonen som formidles via lyd. Det betyr tale, men det kan også være andre viktige informasjonsbærende lyder. Lyder som bidrar til forståelsen av budskapet.

Et eksempel kan være at en myndighet som har en informasjonsfilm om overvåkede fotgjengerfelt, og hvordan lydsignalet brukes av sterkt svaksynte. Hvis det demonstreres via lyd, er det viktig at signalene også beskrives gjennom teksting.

Kommentar

Vi fant videoer som ikke har tekstalternativer, så vi må underkjenne dette punktet.

Eksempel: "Informasjon til nye styremedlemmer i stiftelser" videoer:

← → ↻ 🔒 lottstift.no/for-stiftelser/styrearbeid-i-stiftelser/informasjon-til-nye-styremedlemmer-i-stiftelser/

Er du nylig blitt styremedlem i en stiftelse? Vi vil hjelpe deg i gang. Her finner du videoer som gir deg en kort innføring i styrearbeid og stiftelsesretten. Du finner også ti viktige temaer du bør sette deg inn i som styremedlem i en stiftelse.

Styrearbeid i stiftelser for nye styremedlemmer

Subtitles/closed captions unavailable

0:11 / 13:05

YouTube

Stiftelsesretten for nye styremedlemmer

1. Kjennetegn ved stiftelser

- Stiftelser er uten eiere. Det er formålet som "eier" stiftelsen.
- En stiftelse er ment å være uforanderlig og må ha en viss varighet.
- Formålet til stiftelsen skal alltid stå i vedtektene.
- Når styret behandler og avgjør saker, er det utelukkende formålet og interessene til stiftelsen dere skal ivareta. Dere kan ikke bruke stiftelsens ressurser og kapital til noe annet enn å ivareta formålet.

Sidereferanser

[Informasjon til nye styremedlemmer i stiftelser](https://lottstift.no/for-stiftelser/styrearbeid-i-stiftelser/informasjon-til-nye-styremedlemmer-i-stiftelser/)

Anbefalinger

Vi anbefaler at dere fortsetter å bruke YouTube for videoene deres, da det støtter "closed captions" for teksting.

Slik tekster dere videoene på YouTube selv

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.2.2 (A)

WCAG 2.0 - 1.2.9 (AAA)

WCAG 2.1 - 1.2.2 (A)

WCAG 2.1 - 1.2.9 (AAA)

EN 301 549 - 9.1.2.2

DM40: Lydinformasjon i direktesendinger gjengis som tekst

– Ikke aktuelt

Bakgrunn

Også når du har lydinformasjon i direktesendinger, så bør informasjonen tekstes.

Vi anbefaler at du gjør en vurdering om det er fornuftig å tilby liveteksting i hvert aktuelle tilfelle, men for å møte kravet i WCAG 2.1 nivå AA kreves det at direktesendinger tekstes.

Dette punktet omfattes ikke av Likestillings- og Diskrimineringsloven

Kommentar

Vi klarte ikke å finne direktesendinger på nettstedet, punktet er derfor ikke aktuelt.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 1.2.4 (A)

WCAG 2.1 - 1.2.4 (A)

EN 301 549 - 9.1.2.4

DM100: Visuell informasjon i video forklares med lyd

× Underkjent

Bakgrunn

Video bør synstolkes slik at en bruker som ikke ser videoen, har mulighet til å forstå hva som skjer. Dette kan i mange tilfeller gjøres gjennom at en vanlig fortellerstemme forklarer hva som skjer, men i mer komplekse filmer kan det være nødvendig med et separat lydspor for bare synstolkingen.

Også i det tilfelle bør du gjøre en vurdering om det er fornuftig å tilby dette, men også her er det slik at det skal finnes en synstolking hvis dere skal møte WCAG 2.1 nivå AA.

Dette punktet omfattes ikke av Ligestillings- og Diskrimineringsloven.

Kommentar

Synstolkning er ikke med på videoene vi fant. Punktet er derfor underkjent.

Selv om det ikke er et lovfestet krav i EUs webdirektiv, foreslår vi å synstolke når det er mulig for å nå flest mulig.

Sidereferanser

[Informasjon til nye styremedlemmer i stiftelser](#)

Anbefalinger

Fra uutilsynet: EUs webdirektiv, WAD, stiller krav til synstolkning av forhåndsinnspilt multimedieinnhold. Men i Norge er WAD innført for offentlig sektor foreløpig uten synstolkingskravene.

[Det er inntil videre gjort unntak for dette kravet i forskriften](#)

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.2.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.0 - 1.2.5 \(AA\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.2.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.2.5 \(AA\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.2.3](#)

[EN 301 549 - 9.1.2.5](#)

Forståbarhet

US20: Instruksjoner og henvilInstruksjoner er forståelige uavhengig av brukerens evne til å se og høresninger er forståelig uavhengig av brukerens evne til å se og høre

✓ Ingen feil funnet

Bakgrunn

Alle skal ha mulighet til å forstå og håndtere instruksjoner. Derfor må instruksjonene være forståelige, uavhengig av brukerens evne til å se eller høre. Unngå formuleringer som kun refererer til farge, form, retning eller lyd, for eksempel "sirkelen til venstre."

For at alle brukere skal forstå instruksjoner, er det viktig at disse ikke bare er avhengige av evnen til å se eller høre. For eksempel kan det å referere til en farge være en god måte å tydeliggjøre noe på, men det må kompletteres med annen informasjon. I stedet for å skrive "klikk på den grønne knappen", kan instruksjonen lyde "klikk på den grønne knappen med teksten 'Godta'". Da vil det i tillegg til fargen også være en tekst som hjelper brukeren å finne knappen.

Ikke referer til objekter som ligger "til høyre" eller "til venstre". Slike referanser blir uforståelige for brukere som ikke ser grensesnittet. I tillegg havner objekter noen ganger andre steder, avhengig av størrelsen på skjermbredden i responsive grensesnitt.

De fleste instruksjonsfilmer forutsetter at brukerne både kan se og høre. Slike filmer må derfor alltid kompletteres med en tekstversjon.

Kommentar

Vi fant ingen problemer med det. Godt jobbet, dette punktet er godkjent.

Koblede retningslinjer

[WCAG 2.0 - 1.3.3 \(A\)](#)

[WCAG 2.1 - 1.3.3 \(A\)](#)

[EN 301 549 - 9.1.3.3](#)

US190: Sidens hovedspråk er angitt i koden

! Ingen feil funnet men kan forbedres

Bakgrunn

Hovedspråket skal angis i koden på alle sider. Da vil opplesende hjelpemidler forstå hvilket språk teksten er skrevet på, og dermed velge stemme som samsvarer med språket. Hovedspråket bør angis direkte i HTML-elementet, øverst i sidens kode.

I HTML5 angis hovedspråket med lang-attributtet:

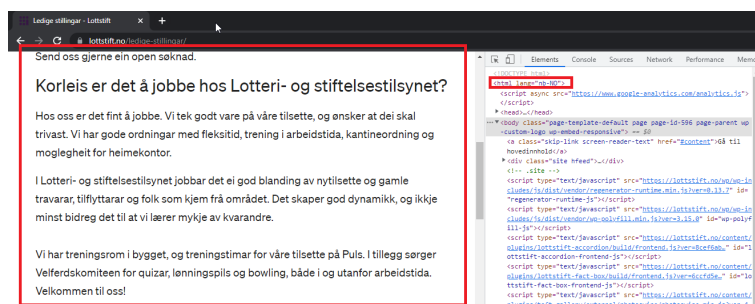
```
<html lang="no">
```

I XHTML angis hovedspråket med attributtet xml:lang="no". Dette bør imidlertid kompletteres med den eldre måten å skrive på for bakoverkompatibilitet (unntatt XHTML 1.1). Eksempel:

```
<html xml:lang="no" lang="no">
```

Kommentar

Vi fant ingen problemer, men oppdaget at det finnes nettsider som er merket som bokmål i koden selv om de bruker nynorsk:

Anbefalinger

Selv om dette sannsynligvis ikke har negative konsekvenser for de fleste, anbefaler vi å være konsekvent i bruken av både nynorsk og bokmål også i koden.

Vi anbefaler å bruke

Problem att visa HTML-tag: code

for nynorsk og

Problem att visa HTML-tag: code

for bokmål for å få beste støtte for hjelpemidler.

Koblede retningslinjer

WCAG 2.0 - 3.1.1 (A)

WCAG 2.1 - 3.1.1 (A)

EN 301 549 - 9.3.1.1

US200: Språk som avviker fra hovedspråket på siden, er angitt i koden

× Underkjent

Bakgrunn

Når det gjøres språkendringer i innholdet, skal disse merkes opp. Dette kan for eksempel være et sitat på siden med avvikende språk, eller hvis siden gir informasjon på ett språk, mens menyene og strukturen på nettstedet er på et annet. Slike endringer skal angis i koden. Dette kan gjøres på de fleste elementer, for eksempel span, li, div, a og p. Enkelte termer og ord trenger ikke å merkes.

I HTML5 angis språket med lang-attributtet:

```
<p lang="en">
  Content...
</p>
```

Dette indikerer at det aktuelle avsnittet er skrevet på engelsk. Attributtet kan brukes på alle HTML-elementer i HTML5.

I XHTML angis språket med attributtet xml:lang="en". Dette bør imidlertid kompletteres med den eldre måten å skrive på for bakoverkompatibilitet (unntatt XHTML 1.1). Eksempel:

```
<p xml:lang="en" lang="en">
  Content...
</p>
```

Kommentar

Vi oppdaget problemer med språk som avviker fra hovedspråket, men som ikke er definert i koden, og vi må derfor underkjenne punktet.

Et eksempel på dette er når vi går til den engelske versjonen og prøver å finne noe som ikke finnes, da får vi et norsk varsel på den engelske siden:

EUs webdirektiv (WAD)

WAD10: Tilgjengelighetserklæring

× Underkjent

Bakgrunn

I følge EUs webdirektiv skal alle nettsteder som omfattes av loven ha en Tilgjengelighetserklæring publisert. Tilgjengelighetserklæring bør være lett å finne på startsidene, men helst på alle sider, for eksempel i bunnteksten. Lenken til denne siden heter "Tilgjengelighetserklæring".

Rapporten skal publiseres i et universelt utformet format og primært rette seg mot og hjelpe nettstedets sluttbrukere, men også tilsynsmyndigheten. Rapporten skal inneholde:

- Myndighetens navn.
- Den nasjonale lovens navn.
- Nettstedets navn.
- Krav som ikke oppfyller loven:
- Beskrivelse av og link til Tilbakemeldingsfunksjon.
- Link til tilsynsmyndighetens klagefunksjon.
- Publiserings- og oppdateringsdato for erklæringen.
- Metodevalg for å ta frem Tilgjengelighetserklæringen.

Anbefalinger (ikke krav):

- Link til granskningsrapport.
- Beskrivelse av hvordan organisasjonen jobber med universell utforming.
- Formell godkjenning på erklæringen fra ansvarlig person i organisasjonen.
- Dato da nettstedet ble publisert.
- Dato for siste betydelige oppdatering eller redesign.
- Spesifikk kommunikasjonstjeneste for personer med funksjonsnedsettelse.

Kommentar

Det finnes ingen tilgjengelighetserklæring. Punktet er derfor underkjent.

WAD20: Tilbakemeldingsfunksjon

× Underkjent

Bakgrunn

Brukere skal ha mulighet til å påpeke feil og mangler knyttet til universell utforming ved å gi nettstedseier og ansvarsperson direkte tilbakemeldinger.

- Beskriv Tilbakemeldingsfunksjonen.
- Kontaktinformasjon til avdelingen eller personen som er ansvarlig for nettstedets universelle utforming og håndtering av tilbakemeldinger.

Kommentar

Det finnes ingen tilbakemeldingsfunksjon. Punktet er derfor underkjent.

WAD30: Klager til tilsynsmyndigheten

× Underkjent

Bakgrunn

Hvis den besøkende har gitt tilbakemeldinger om brudd på universell utforming til nettstedseier uten å få svar, skal man ha mulighet til å registrere klagen hos tilsynsmyndigheten. Den skal beskrive hvordan klager håndteres i Tilgjengelighetserklæringen og det skal lenkes til tilsynsmyndighetens klagefunksjon.

Kommentar

Det er ikke nevnt noe om muligheter for å klage til tilsynsmyndigheten. Punktet er derfor underkjent.

WAD50: Dokumenter

× Underkjent

Bakgrunn

Universell utforming i ulike dokumenter, som for eksempel PDF-dokumenter, er viktig og må ikke glemmes. I dette punktet gransker vi minst ett dokument per tjeneste/hovedinngang, samt noen tilfeldig valgte.

Du har mye å tjene på å stille krav til leverandørene dine om at PDF-dokumentene skal være tilgjengelige for alle. Du må også kvalitetssikre at malene som genererer PDF-dokumentene i de interne systemene, holder et høyt nivå av universell utforming.

Kommentar

Vi fant flere PDF-filer som ikke er tilgjengelige. Punktet er derfor underkjent.

Eksempel: dokumentet "Årsrapport 2021":

PAC 2021 - PDF Accessibility Checker 2021

PDF Accessibility Checker 2021

Version: 21.0.0.0

About

Title
Årsrapport 2021

Filename
Årsrapport_2021_web-2.pdf

Language
(no language)

Tags
(no tags)

Pages
86

Size
2 MB

PDF/UA
WCAG

This PDF file is not WCAG 2.1 compliant.

Checkpoint	Passed	Warned	Failed
1.1 Text Alternatives	0	0	19
1.2 Time-based Media	0	0	0
1.3 Adaptable	20456	0	22330
1.4 Distinguishable	19169	0	1044
2.1 Keyboard Accessible	0	0	0
2.2 Enough Time	0	0	0
2.3 Seizures and Physical Reactions	0	0	0
2.4 Navigable	2	0	3
2.5 Input Modalities	0	0	0
3.1 Readable	0	0	20441
3.2 Predictable	0	0	0
3.3 Input Assistance	0	0	0
4.1 Compatible	109	0	20

PDF Report

Results in Detail

Logical Structure

Screen Reader Preview

Document Statistics

Eksempel: dokumentet "Momskompensasjon til idrettsanlegg":

Tillgänglighetskontroll ×

- Logikläsordning - Kräver manuell kontroll
- Primärt språk - Underkänt
- Titel - Underkänt
 - Bokmärken - Godkänt
- Färgkontrast - Kräver manuell kontroll
- Sidinnehåll (3 problem)
 - Tagget innehåll - Underkänt
 - Taggade anteckningar - Underkänt
 - Tabbordning - Underkänt
 - Teckenkodning - Godkänt
 - Taggad multimedia - Godkänt
 - Skrämlfilmer - Godkänt
 - Skript - Godkänt
 - Tidsbestämda svar - Godkänt
 - Navigeringslänkar - Godkänt
- Formulär
- Alternativ text (5 problem)
 - Alternativ text för figurer - Underkänt
 - Inkapslad alternativ text - Underkänt
 - Kopplat till innehåll - Underkänt
 - Döljer anteckning - Underkänt
 - Alternativ text för andra element - Underkänt

Org.nr	Spøker	Arbeidsrett
073 024 147	STRØMREGEREDJELAT VILFØRNING	785266 Strø
073 044 973	BYFRA ULV UNIOENS OG IDRETTSLAG	784888 Myn
073 007 888	REKREASJON BK	783555 Røn
073 892 035	HØYBY IDRETTSLAG	784466 Høy
073 100 475	VALVÅR ARBEID OG ORIENTERING	669242 Valv
073 130 390	BIRKENES IDRETTSLAG	774652 Bir
073 130 392	BIRKENES IDRETTSLAG	790227 Bir
073 146 243	BIRKENES SKYTTELAG	701036 Bir
073 043 863	HOVEN SKYTTELAG	718231 Hov
073 636 380	ØTRA IL	738741 Øtr
073 123 627	FARSUND SYKKELKLUBB	775558 Fars
073 043 863	ØSTRETT IDRETTSLAG	776255 Øst
073 043 863	ØSTRETT IDRETTSLAG	703731 Vene
073 033 063	ØSTRETT IDRETTSLAG	703731 Vene
073 112 033	VEGØSTYGGVUR IL	782869 Veg
073 630 086	UNNSKIVTETT I AGDERES BEDRIFTS-IDRETTSLAG (GUB B.L.)	721446 GUB
073 630 086	UNNSKIVTETT I AGDERES BEDRIFTS-IDRETTSLAG (GUB B.L.)	721446 GUB
073 630 086	UNNSKIVTETT I AGDERES BEDRIFTS-IDRETTSLAG (GUB B.L.)	721446 GUB
073 630 086	UNNSKIVTETT I AGDERES BEDRIFTS-IDRETTSLAG (GUB B.L.)	781611 GUB
073 112 033	VEGØSTYGGVUR IL	781611 GUB
073 583 562	TORSHOLM IDRETTSLAG	766749 Tor
073 855 343	KRISTIANSTAD GOLFKLUBB	781319 Kri
073 855 343	KRISTIANSTAD GOLFKLUBB	781400 Kri
073 331 018	KRISTIANSTAD JEGER- OG FISKERIFØRNING	78057 Fær
077 728 332	KOLLEHOLM VEL	65020 Kol
077 561 098	LEDA GRØNDELV	648481 Led
077 513 403	LEDA IDRETTSLAG	652155 Orr
073 508 082	MARNARDAL IDRETTSLAG	759584 Mar
073 508 082	MARNARDAL IDRETTSLAG	750271 Mar
073 619 048	MANDAL TENNISKLUBB	789337 Ene
073 333 627	MANDAL GOLFKLUBB	788724 Man
073 333 627	MANDAL GOLFKLUBB	755599 Mand
073 860 813	MEDOLFANG OG BERLAND SKYTTELAG	750446 Mef
074 246 783	UNGDAHL IDRETTSLAG	719093 Ung
073 619 048	MANDAL TENNISKLUBB OG FISKERIFØRNING	757768 Mef
073 646 227	ØVERBØ SKYTTELAG	73358 Øve
073 805 784	ALVALD IDRETTSLAG	2366 Øve
073 805 784	ALVALD IDRETTSLAG	66384 Øve
073 805 784	ALVALD IDRETTSLAG	759396 Tre
073 843 556	ALVALD SKYTTELAG	768486 Inn
073 843 556	ALVALD SKYTTELAG	781510 Øve
074 953 552	NORGES LUFTSPORTFORBUND	508000 Ole
073 643 614	ØMMA HERADSBØYD FOTBALL	680255 Fær
073 643 614	ØMMA ELVERUM	255321 Øve
076 085 323	GAUSDAL SKI	605352 Fær
073 485 498	VESTERHAGEN IL	60940 Fær
073 485 498	VESTERHAGEN IL	77733 Vester
073 664 833	ØYRUM RØDDEKLUBB	78051 Øyr
073 558 169	BIRØ IDRETTSLAG	76482 Bir
073 558 169	BIRØ IDRETTSLAG	253238 Bir
073 474 745	ØNT DØYV OG ØMENG	59996 Ønt
073 474 745	ØNT DØYV OG ØMENG	73733 Kri
073 066 066	ØSTRETT IDRETTSLAG OG ORIENTERING	70145 Øst
073 423 948	ØTRA IDRETTSLAG	71452 Øtr
073 186 502	ØSTRETT SKYTTELAG	45153 Øst
073 186 502	HAMAR IDRETTSLAG HØVEDLAG	22893 Ham
073 186 502	HAMAR IDRETTSLAG HØVEDLAG	78511 Ann
073 661 382	HØGBØ IDRETTSLAG	76874 Hø
073 341 333	FOTBALLLAGET FART	675751 Fart
073 467 134	ØSTRETT IDRETTSLAG - VESTERHAGEN MOTORBANE	76878 Øst
073 072 248	HAMAR SKIFORENING	786450 Ham
073 595 412	ELLEHAMMER OLIMPIAPARK AS	67400 Øm
073 994 082	ELLEHAMMER OLIMPIAPARK AS	78285 Øm
073 178 674	ØNT DØYV OG ØMENG	76213 Ønt
073 787 182	VALDES RØD OG ØYRUMSKLUBB	72405 Val
073 423 495	WØRD COOL MOTO	22536 Wø
073 516 460	ØSTRETT SKYTTELAGBEN NENG	78511 Ann

Ifølge liste

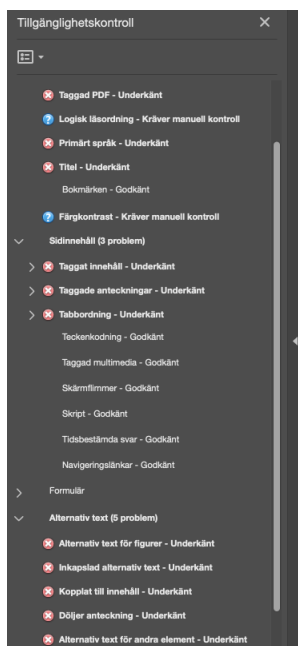
Deres ref

Vår ref
22/2818-1

Dato
8. septem

Om søknadsrunde for kompensasjon av merverdiavgift ved idrettsanlegg - 2023

Fra og med 15. september 2022 åpnes det for innlevering av søknader om merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg, for behandling i 2023.

Bestemmelser om kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg - 2023

Fastsatt av Kulturdepartementet 06.09.22

1 Generelt

Ordningen er ramlestyrt. Det vil bli tildelt midler etter søknad innenfor det Stortinget har bevilget for det enkelte år. Dersom bevilgningen ikke rekker kompensasjon, vil den prosentvise avkortningen være lik for alle godkjente. Søkere som mottar avkortet kompensasjon kan ikke søke om å få kompensasjon resterende beløpet i senere søknadsrunder.

2 Målgruppe

2-1 Hvem ordningen gjelder

Ordningen omfatter alle som søker om spillemidler og oppfyller vilkårene for spillemidler gjennom Kulturdepartementets tilskuddsordninger for bygging (rehabilitering) av anlegg for idrett og fysisk aktivitet, jf. Bestemmelser om anlegg for idrett og fysisk aktivitet og Føresegner om tilskot til løypetiltak i overnattingshytter, med unntak av kommuner/fylkeskommuner og kommunale foretak. Spillemiddelsøknaden må være i formell orden før søknad om kompensasjon kan innvilges. Det er ikke et krav at det er tildelt spillemidler for å kunne søke om kompensasjon av merverdiavgift.

Sidereferanser

[Momskompensasjon til idrettsanlegg](#)

[uutilsynet om dokumenter](#)

Anbefalinger

EUs webdirektiv krever ikke at alle dokumenter skal være universelt utformet, det finnes unntak. Men PDF-filer som er en del av "aktive prosedyrer" må være tilgjengelige for alle.

Mer info fra uutilsynet.no:

Problem att visa HTML-tag: blockquote

Problem att visa HTML-tag: blockquote

Problem att visa HTML-tag: blockquote

Problem att visa HTML-tag: blockquote